

**FAKULTA EKONOMICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

Sborník abstraktů

**Výroční konference
České geografické společnosti**

GEOGRAFIE PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚST A REGIONŮ

Plzeň, 8.-10. září 2020

Sborník abstraktů

Výroční konference České geografické společnosti

GEOGRAFIE PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚST A REGIONŮ

Plzeň, 8.-10. září 2020

David Vogt, Martin Kebza, Marie Novotná (eds.)

Organizátoři konference:

FAKULTA EKONOMICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

Partneři konference:

NATIONAL
GEOGRAPHIC
ČESKO

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

GEOGRAFIE PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚST A REGIONŮ

Sborník abstraktů z Výroční konference ČGS, 8. – 10. září 2020, Plzeň.

Editoři:

RNDr. David Vogt, Ph.D.

Mgr. Martin Kebza

Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Za jazykovou správnost příspěvků odpovídají jejich autoři.

© 2020 Západočeská univerzita v Plzni

Záštitu konferenci poskytl

Mgr. Martin Baxa, primátor města Plzně

doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D., děkanka Fakulty ekonomické ZČU

Vědecký výbor konference:

doc. RNDr. Jiří Ježek, Ph.D. (předseda) – Západočeská univerzita v Plzni

prof. RNDr. Jiří Blažek, Ph.D. – Univerzita Karlova

doc. Ing. Václav Čada, CSc. – Západočeská univerzita v Plzni

doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

RNDr. Dana Fialová, Ph.D. – Univerzita Karlova

doc. RNDr. Pavel Chromý, Ph.D. – Univerzita Karlova

prof. RNDr. Bohumír Janský, CSc. – Univerzita Karlova

prof. Michal Kohout – California State University, San Bernardino

RNDr. Jan Kopp, Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D. – Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

doc. RNDr. Josef Kunc, Ph.D. – Masarykova univerzita

doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc. – Západočeská univerzita v Plzni

doc. RNDr. Marie Novotná, CSc. – Západočeská univerzita v Plzni

doc. Mgr. Pavel Raška, Ph.D. – Univerzita J. E. Purkyně

Mgr. Ondřej Slach, Ph.D. – Ostravská univerzita

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci

doc. RNDr. Jan Ženka, Ph.D. – Ostravská univerzita

Organizační výbor:

RNDr. Jan Kopp, Ph.D. (vedoucí) – Západočeská univerzita v Plzni

RNDr. Jiří Preis, Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

RNDr. David Vogt, Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

RNDr. Dana Fialová, Ph.D. – Univerzita Karlova

Ing. Jarmila Ircingová, Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

Mgr. Martin Kebza – Západočeská univerzita v Plzni

Mgr. Martin Lepič – Západočeská univerzita v Plzni

Mgr. Ing. Veronika Eretová – Město Plzeň, Univerzita Karlova

Mgr. Magdalena Rousová, M.A., Ph.D. – Západočeská univerzita v Plzni

Ing. Veronika Mašatová – Západočeská univerzita v Plzni

Ing. Olga Šlechtová Sojková – Západočeská univerzita v Plzni

Příspěvky jsou v tomto sborníku řazeny dle cílů udržitelného rozvoje (SDGs), které představují globální iniciativu pod hlavičkou OSN směřující k ukončení zásadních nerovností, zdravému životnímu prostředí a udržitelné ekonomice.

OBSAH

Předmluva	14
Plenární přednášky	15
Šíření onemocnění COVID-19 napříč evropskými zeměmi v průběhu první vlny pandemie Dagmar Dzúrová, Klára Hulíková Tesárková	16
Strategický rámec Česká republika 2030: stav a perspektivy Jan Mareš	17
Udržitelnost v geografickém vzdělávání: zkušenosti z druhé strany Atlantiku Michal Kohout	18
Vymezení metropolitních území a aglomerací statutárních měst v Česku Martin Ouředníček, Jiří Nemeškal, Lucie Pospíšilová	19
50 odstínů participace, aneb proč/jak některé obce zapojují své občany více Jiří Pánek	20
Strategické plánování v podmínkách malých měst: problémy, výzvy, inovace Jiří Ježek	21
Referáty	22
Sto dní šíření Covid-19 v subsaharské Africe: srovnání vývoje epidemie v zemích v okolí Velkých jezer a Guinejského zálivu Jiří Preis	23
Geografický přístup k systematickému přehledu empirických poznatků o komunitou vedeném přístupu k celkové sanitaci (CLTS) ve venkovských oblastech rozvojových zemí Vít Bořil	24
Chudoba, víra nebo politika? Rozvojová pomoc arabských donorů Zdeněk Opršal, Pavla Vítová, Jaromír Harmáček	25
Dostupnost zdravotních služeb jako významný faktor pro udržitelný rozvoj měst a regionů Luděk Šídlo	26
Výzkum komáry přenášených onemocnění s geoinformatickou podporou Pavel Švec, Ivo Rudolf	27
Prostor inkluze studentů a studentek se zrakovým znevýhodněním: střet medicínského a sociálního modelu postižení na českém gymnáziu Pavel Doboš, Hana Porkertová	28
Regionální identita žáků ZŠ a jejich vztah k přírodě Dominik Rubáš	29
3D vizualizace historických monumentů Pavel Ugwitz, Zdeněk Stachoň, Petr Kubíček	30
Současné zaměření fyzicko-geografického výzkumu na Technické univerzitě v Liberci Jan Kocum, Kamil Zágoršek, Bohumír Janský	31
Potenciál rozvoje modro-zelené infrastruktury centrální oblasti Plzně Jan Kopp, Marie Novotná	32
Pracovní podmínky migrantů zaměstnaných v domácnostech Lenka Pavelková	33
Doprava v čase epidemie: opatření ve veřejné dopravě v České republice a jejích regionech Martin Vrána, Simona Surmařová, Petr Hlisenkovský, Jiří Dujka	34
Geografie mentálního znevýhodnění: autoetnografie časoprostorové zkušenosti života s Aspergerovým syndromem Eva Kašparová	35

Proces vytváření brněnské strategie bezbariérovosti Ondřej Šerý, Robert Osman, Daniel Kaplan	36
Prostorová epidemiologie předčasné úmrtnosti spojené s intenzivním užíváním tabáku a konzumací alkoholu - souhrnné výsledky projektu Ladislav Kázmér	37
Afordance dětí v postsocialistickém veřejném prostoru sídliště Daniel Kaplan	38
Gated Communities in Prague Urban Region: Location and Positionality on different Scale Adela Petrovič	39
Prostory domácího pěstování a sdílení potravin: noví samozásobitelé v České republice a Rakousku Petr Daněk, Petr Jehlička	40
Časové znevýhodnění: když tělo neodpovídá normám času Robert Osman, Zuzana Kopecká, Veronika Kotýnková	41
Uplatnění principů taktického urbanismu v politikách zpřístupňování měst Jana Línová, Robert Osman, Jakub Trojan	42
Jak návštěvníci vnímají riziko terorismu v městském prostředí: rámcová analýza procházkových rozhovorů vyvolávajících strach Tomáš Krajňák, Jiří Vágner	43
Vědí obyvatelé česko-moravského pohraničí, ve které zemi žijí? A jaký to má pro ně význam? Petr Marek	44
Cizinci na mapě města (aneb: zahraniční osobnosti a lokality v české urbanonymii) Jiří Martínek	45
Aprobovanost učitelů zeměpisu v souvislostech Filip Dostál	46
Bariéry terénní výuky u učitelů zeměpisu: konstrukce výzkumného nástroje Radek Durna	47
Kvalita výuky geografie a její hodnotící kritéria v zahraničí Matěj Vrhel	48
Limity implementace GIS do výuky – Systematické review Veronika Bernhäuserová, Lenka Havelková, Martin Hanus	49
Mapovedovednosti.cz: Online vzdělávací adaptabilní aplikace rozvoje mapových dovedností Martin Hanus, Lenka Havelková, Veronika Bernhäuserová, Kristýna Štolcová, Tereza Kocová a kol.	50
Optimalizace české terminologie v cestovním ruchu Jiří Šíp	51
Osobní pojetí rozvoje mapových dovedností u učitelů zeměpisu Martin Hanus, Lenka Havelková, Michaela Spurná	52
Podoba výuky učitelů zeměpisu na ZČU Václav Stacke, Václav Duffek, Markéta Kuberská, Klára Vočadlova, Pavel Mentlík	53
Pojetí geografie u studentů učitelství zeměpisu v Česku: výsledky shlukovací analýzy Petr Knecht, Michaela Spurná, Hana Svobodová, Eduard Hofmann	54
Práce s mapou ve výuce zeměpisu: analýza videostudií Kristýna Štolcová, Martin Hanus	55
Proč jsou studenti geografických oborů nedostatečně efektivní a úspěšní při práci s mapou? Lenka Havelková, Izabela M. Gołębiowska	56
Profesní vidění učitelů zeměpisu Dana Řezníčková	57
Vliv různě kvalitních vizuálů z učebnic geografie na dětská pojetí vybraných fyzicko-geografických fenoménů Petr Trahorsch, Jan D. Bláha, Zdeněk Kolafa	58

Využití dotykových uživatelských rozhraní ve výuce geografie Pavel Pospíšil	59
Politická geografie ve výuce na středních školách: příklad nerovnoměrného rozvoje Lenka Pavelková, Alexandra Seidlová, David Hána	60
Periferní obce Jižních Čech a jejich lidský kapitál Jan Kubeš, Aneta Chvojková	61
Směry humánně-geografického výzkumu na KGE TUL Artur Boháč	62
Proč je Ostrava stále smršťujícím se městem? Petr Rumpel	63
Zoo jako místo kvalitního a udržitelného vzdělávání Lukáš Nekolný	64
Pankisi: identita, tradice a rozvoj v gruzínském údolí se špatnou pověstí Vincenc Kopeček	65
Závěry dotazníkového šetření: pohled starostů malých obcí na zásobování pitnou vodou Pavlína Hejduková, Lucie Kureková, Tomáš Hejduk, Štěpán Marval, Radek Roub	66
Regionální inovační systémy a globální produkční sítě: komparace praktických implikací Jiří Blažek	67
Ukrajinská migrace do Česka (a EU) perspektivou českých a ukrajinských expertů Eva Janská, Zdeněk Čermák, Milan Lupták	68
Politiky časového znevýhodňování v procesu žádosti o povolení k pobytu Veronika Kotýnková	69
Ukrajinská migrace do Česka a Evropské unie – „Pro koho perspektivní perspektiva“? (kvantitativní přístup) Dušan Drbohlav, Dagmar Džurová, Dita Čermáková	70
Film ako pomník? Miesta tragických udalostí z obdobia Protektorátu Jozef Lopuch	71
Možnosti hodnocení dopadů revitalizace brownfields na příkladu areálu AVIE Letňany Vladimíra Šilhánková, Michaela Řepová	72
Návrat do Evropy? Proměny časové dostupnosti a rozvojového potenciálu Česka v kontextu plánů vysokorychlostních tratí Miroslav Marada, Michal Kowalski, Pavel Král, Alena Janská	73
Role zpracovatelského průmyslu v rozvoji venkovských oblastí Jan Ženka, Simona Šťastná, Adam Pavlík	74
Vliv prostorových parametrů budovy na evakuační chování Dajana Snopková, Pavel Ugwitz, Jiří Hladík, Zdeněk Stachoň, Petr Kubíček	75
Aktéři změny jako klíčové postavy transformace starých průmyslových měst Jan Píša	76
Dopravní modelování – jedna z tváří digitálního dvojčete Plzně Karel Jedlička, Daniel Beran	77
Multidisciplinární přístupy ke změně image starého průmyslového regionu: příklad Ústeckého kraje Vladan Hruška, Petr Hlaváček, Jakub Konupka, Silvie Rita Kučerová a kol.	78
Geografie dálkové mezinárodní železniční dopravy – odkud jedeme a kam? Daniel Seidenglanz, Jakub Taczanowski, Marcel Horňák, Marcin Król	79
Evoluční pohled na socio-ekonomický vývoj příhraničních regionů Vojtěch Kadlec, Pavlína Netrdová, Vojtěch Nosek	80
Hodnocení dlouhodobých efektů fantomových hranic na sociálně-geografické nerovnosti: příklad Sudet v Česku Pavlína Netrdová, Vojtěch Nosek	81

Prahy ne/normálního: etnografie pohybu v pobytové službě sociální péče Radek Carboch	82
Zkušenosti neslyšících v urbánním prostoru města Brna Hana Morávková	83
Prostorové interakce a jejich konceptualizace: analýza selektivity, neurčitosti a hierarchie Marián Halás, Stanislav Kraft	84
Meziobecní metropolitní spolupráce v českém prostředí: utopie či realita? Josef Kunc, Markéta Novotná, Petr Šašinka, Zdeněk Dvořák	85
Kde sa chodí voliť? Faktory ovplyvňujúce geografické rozloženie volebnej účasti v slovenských parlamentných voľbách Dominik Kevický	86
Časoprostorové rytmy městské mobility: Využití dat z inteligentních dopravních systémů Stanislav Kraft	87
Faktory ovlivňující kvalitu života v malých městech, případová studie Eva Nedorostová	88
Chronotopy městských center: Hledání prominentních městských časů a míst Radim Lískovec, Ondřej Mulíček	89
Jak měřit efektivitu veřejné správy v Česku? Lenka Hellebrandová	90
Každodenní mobilita rodin v suburbánní zóně Prahy Pavel Frydrych	91
Malé, velké, střední aneb liší se motoristické akce v České republice? Jakub Kura	92
Mapování míst strachu jako příspěvek k rozvoji města Petr Šimáček, Miloslav Šerý, David Fiedor	93
Města v Česku a sociální sítě: prezentace samospráv ve virtuálním prostoru Martin Kebza, Leona Findžová, Anna Váňová	94
Nástroje pro efektivní a bezpečné hospodaření se srážkovou vodou na území Prahy Antonín Zajíček, Petr Fučík, Radek Roub, Tomáš Hejduk, Štěpán Marval	95
Problémy, budoucí výzvy a investiční potřeby malých měst v Česku Jiří Ježek	96
Proměna centralit? Pohled na rekonfiguraci městského prostoru Marek Lichter, Ondřej Mulíček	97
Proměny „ruských“ Karlových Varů: 5 let od anexe Krymu Adam Klsák	98
Prostorová data ze sítě Facebook: Časoprostorová analýza maloobchodu a služeb v Brně Jiří Hladík, Dajana Snopková, Marek Lichter, Lukáš Herman, Milan Konečný	99
Staré krajiny Moravy – inventarizace a současný stav Jaromír Kolečka a kolektiv	100
Střet místního a obecného zájmu v otázce povodňové ochrany: případ Nové Heřminovy Tadeusz Siwek	101
Topovakantné miesta – nástroj cieleného rozvoja mesta Lucia Brisudová, Pavel Klapka	102
Venkov 3.0: Sociální a technické podmínky pro uplatnění rozvojových potenciálů 21. století ve venkovských oblastech Jiří Hrabák, Lukáš Zagata, Kateřina Boukalová	103
Věnná města jako historickogeografický výzkumný problém Tomáš Burda	104

Vliv vybraných faktorů na vývoj sídelního systému Jihočeského kraje od roku 1869 Aleš Nováček, Štěpán Klučka	105
Mobilita účastníků cestovního ruchu: megatrendy a jejich projevy v prostorovém chování Markéta Novotná, Eliška Beckertová	106
Představení chytrých čtvrtí jako nástroje regenerace brownfields ve městech Lucie Bravencová, Jan Hrabálek	107
Analýza strategických a územně plánovacích dokumentů měst z perspektivy adaptace na změnu klimatu Kristýna Křištofová, Jindřich Frajer, Zdeněk Opravil, Irena Smolová, Michal Lehnert	108
Modrá krajina. K otázce počtu malých vodních nádrží v Čechách na konci 18. století Jindřich Frajer, Jana Kremlová, Renata Pavelková	109
Rozvoj myšlenky modrozeleného indexu (MZI) na půdě větších měst. Michael Pondělíček, Vladimíra Šilhánková	110
Zonace a prioritizace jako nástroj pro udržitelný rozvoj území Tomáš Janík, Dušan Romportl	111
Role kraje v podpoře místních akčních skupin Ondřej Konečný, Klára Rubinová, Kateřina Turanová	112
Digitální sdílení jídla Alena Rýparová	113
Integrace lokálních znalostí a odtokových modelů při návrhu přírodě blízkých retenčních opatření Martin Dolejš, Lenka Slavíková, Jiří Jakubínský, Pavel Raška, Vilém Pechanec, Pavel Cudlín	114
Role modrých a zelených prvků při mitigaci stresu z tepla v centrech českých měst Michal Lehnert, Jan Geletič, Vladimír Tokar, Marek Brabec, Martin Jurek	115
Neolokalismus versus globalizace: podmíněnosti vzniku a působení minipivovarů ve vybraných českých a polských regionech Jiří Hasman, Kryštof Materna, Martin Lepič, Filip Förstl, Michal Semian	116
The Evaluation of Geomorphosites using Geoheritage Values Jiří Rypl, Karel Kirchner	117
Česko-saské a česko-rakouské pohraničí po 30 letech Michal Šindelář	118
Výzkum pro praxi založený na důkazech ... a sociální geografie Josef Novotný	119
Postery	120
Vliv mezinárodní migrace rodičů na psychickou a emoční pohodu, hodnotovou orientaci a migrační aspirace dětí: případová studie vysokoškolských studentů v Moldavsku Eliška Masná	121
(Ne)očekávané dopady rozvojové pomoci na migraci ve vybraných regionech Etiopie Aneta Seidlová	122
Dojíždka za vybranými ambulantními zdravotními službami v Česku z geodemografického pohledu Kateřina Maláková, Luděk Šídlo	123
Spatial inequalities of premature mortality related to licit substance use, Czechia, 2001–2015. A multilevel small-area disease mapping approach Ladislav Kázmér, Andrej Baroš, Jan Hanzal, Ivana Kulhánová	124
Image geografie pohledem žáků: přehledová studie Veronika Korvasová	125
Místně zakotvené učení: místní region jako prekoncept globálních témat Jan Musil	126
Socio-ekonomické aspekty zásobování obyvatelstva malých obcí pitnou vodou Štěpán Marval, Jan Kopp, Pavlína Hejduková, Radek Roub, Tomáš Hejduk	127

Analýza současného stavu ekonomické aktivity obyvatel ve venkovském prostoru Veronika Vorobjevová, Marie Novotná	128
Research of local action groups: geography, planning and management Ondřej Konečný, Jan Binek, Hana Svobodová, Zdeněk Šilhan, Markéta Chaloupková	129
Kam se stěhují mladí dospělí z pražského zázemí? Otakar Bursa, Luděk Sýkora	130
Lokální konflikty o využití území jako adverbivní sekvenční rozhodování v polyracionálním prostředí Pavel Raška, Bohumil Frantál	131
Migranti ve vybraných městech Česka 2008–2015: analýza změny prostorového rozmístění s využitím populačního rastru Martin Šimon, Ivana Křížková, Adam Klsák, Yana Leontiyeva, Renáta Mikešová	132
Okrasné rostliny ve venkovských sídlech v České republice. Závisí zastoupení jednotlivých druhů na velikosti sídla? Markéta Šantrůčková, Ivana Barošová, Adam Baroš, Pavel Matiska	133
Inovace prevence kriminality ve městech Olomouckého kraje založená na mapování míst strachu Petr Šimáček, Miloslav Šerý, David Fiedor	134
Tradiční spolky: páteř oficiální komunální politiky malých venkovských obcí v Česku? David Vogt	135
Efektivní využívání městských politik v oblasti životního prostředí Veronika Eretová	136
Socio-ekonomické aspekty degradace zemědělské půdy vodní erozí Vojtěch Zástěra, Blanka Kottová	137
Česká krajina a kůrovec Zdeněk Boudný, Tomáš Hejda	138
Geografie nativismu 90. let a nyní Jonáš Suchánek	139
Manuály participace: Vídeň a Praha Vendula Svobodová	140
Panelové diskuse	141
Nové výzvy pro nemetropolitní regiony v Česku aneb Rozvíjej se poupátko Radim Perlín (moderátor), Richard Nikischer, Pavel Chromý, Miroslav Marada, Tomáš Havlíček a kol.	142
Koncepce regionální a urbánní politiky v ČR Jiří Ježek (moderátor) a kol.	144
Cestovní ruch Dana Fialová (moderátor), Jiří Vágner, Markéta Novotná, Jiří Šíp, Petr Janeček	144
Geografie a média Jiří Preis (moderátor) a kol.	144
Exkurze	145
Virtuální laboratoř Fakulty pedagogické ZČU Václav Duffek, Petr Hořejší, Pavel Mentlík, Jiří Polcar, Tomáš Průcha, Lucie Rohlíková a kol.	146
Loosovy interiéry – ke kořenům trojrozměrného plánování prostoru Veronika Eretová a Plzeň – TURISMUS, p.o.	147
Proměny centrální oblasti Plzně Jan Kopp a Útvar koncepce a rozvoje města Plzně	148

Předmluva

Poprvé od roku 1975, kdy se zde konal Sjezd Československé společnosti zeměpisné, se v Plzni uskutečňuje geografické setkání podobného rozsahu, Výroční konference České geografické společnosti, a to v neobyčejných časech, kdy se svět potýká s pandemickou situací, ze které vyplývají nejen ekonomické turbulence nebo přísná hygienická opatření.

Hlavní téma Výroční konference ČGS v Plzni „Geografie pro udržitelný rozvoj měst a regionů“ by mělo napomoci hledat průniky různých pohledů na rozvoj společnosti a zároveň ukázat přínosy geografického výzkumu pro praxi regionálního rozvoje. Vzhledem k výjimečnému interdisciplinárnímu postavení geografie v systému věd má geografická komunita jedinečnou příležitost přispět k naplňování dokumentu Strategický rámec Česká republika 2030. Strategický rámec je výstupem širokého participativního procesu a zároveň příspěvkem Česka k naplňování globálních Cílů udržitelného rozvoje, přijatých Organizací spojených národů v roce 2015.

Výroční konferenci pořádá Západočeská pobočka ČGS ve spolupráci s Katedrou geografie Fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni a dalšími partnery ze ZČU a dalších institucí. Na konferenci zazní 6 plenárních přednášek, 93 dalších příspěvků a prezentuje se 20 posterů, odehrají se 4 panelové diskuse a 3 exkurze.

*za vědecký a organizační výbor
Jiří Ježek a editoři*

Plenární přednášky

Šíření onemocnění COVID-19 napříč evropskými zeměmi v průběhu první vlny pandemie

Dagmar Dzúrová ¹, Klára Hulíková Tesárková ²

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
. dagmar.dzurova@natur.cuni.cz

² Katedra demografie a geodemografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
klara.hulikova@gmail.com

Ke dni 11. března 2020 se onemocnění COVID-19 rozšířilo do 115 zemí světa a WHO vyhlásila šíření za pandemii, o dva dny později, 13. března 2020, WHO prohlásilo Evropu za hlavní epicentrum infekce. Příspěvek se zaměřuje na geografickou a demografickou analýzu dostupných dat o šíření onemocnění a jeho dopadů napříč evropskými zeměmi v průběhu první vlny pandemie.

První část vychází z geografické analýzy – typologie 27 evropských zemí podle tzv. globálního indexu zdravotní bezpečnosti (GHS indexu) a míry zavedených restrikcí s cílem vysvětlit rozdíly v seskupení zemí v zranitelnosti populací vůči onemocnění COVID-19 (k 8. 4. 2020). Prokázalo se, že méně ekonomicky vyspělé země v evropském kontextu zavedly mnohem silnější restriktivní vládní opatření k omezení šíření COVID-19 a míra fatality byla v těchto zemích nižší, ale byly identifikovány i ekonomicky vyspělejší země s nižší mírou fatality, které neimplementovaly tak přísná opatření (a přitom vykazují starší a zranitelnější demografickou strukturu obyvatel).

Druhá část je zaměřena na demografickou analýzu prvních sta dní pandemie v 16 evropských zemích zahrnujících téměř 300 mil obyvatel, 1 550 tis. registrovaných případů a 106 tis. případů úmrtí v důsledku COVID-19. Pro korektní srovnání úrovně závažnosti onemocnění mezi státy byla provedena standardizace míry fatality na průměrnou věkovou strukturu osob s potvrzeným onemocněním. Na konci 100denního zkoumaného období dosahovala míra fatality 9,2 %, výrazně se zvyšovala s věkem (ve věku 65–70 let činila 10 %, ve věku 85+ již 34 %). Nejvyšší úroveň stand. fatality seniorů (ve věku 65+) byla zjištěna v Belgii, dále ve Finsku, Nizozemsku, Švédsku a Itálii, nejnižší v Portugalsku, dále pak v Rakousku, Česku a Švýcarsku. Prokázalo se, že hlavním nástrojem pro snížení fatálních dopadů onemocnění COVID-19 je snížení rizika nákazy v populaci 65 let a více.

Strategický rámec Česká republika 2030: stav a perspektivy

Jan Mareš
Ministerstvo životního prostředí ČR
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
jan.mares@mzp.cz

Příspěvek pojedná o genezi Strategického rámce Česká republika 2030 jakožto reakci českého státu na přijetí nové globální agendy v podobě Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj OSN a Pařížské klimatické úmluvy v roce 2015. Představí strukturu strategického rámce s důrazem na klíčovou oblast Obce a regiony a opatření, která byla přijata pro naplnění střednědobých strategických cílů. Na závěr budou představeny současné aktivity spojené s aktualizací opatření a otevřena debata o slabých a bílých místech současného uchopení regionálního a městského rozvoje v ČR 2030.

Udržitelnost v geografickém vzdělávání: zkušenosti z druhé strany Atlantiku

Michal Kohout

Department of Geography and Environmental Studies, California State University, San Bernardino

5500 University Parkway, San Bernardino CA 92407

mkohout@csusb.edu

Příspěvek ukazuje na potřebu vzdělávání v tématu udržitelného rozvoje. V americké společnosti existuje významná mezera mezi tím, jak k věcem přistupují samosprávy, a jaké je povědomí o udržitelných cílech mezi běžným obyvatelstvem. Proto je třeba, aby se geografie ujala vzdělávání mladé generace a aktivizace společnosti v těchto tématech. Naneštěstí v Kalifornii, která je někdy považována za lídra mezi americkými státy v tematice udržitelnosti, není mnoho geografických pracovišť, která by tuto tematiku významně ve výuce a výzkumu akcentovala.

Vymezení metropolitních území a aglomerací statutárních měst v Česku

Martin Ouředníček, Jiří Nemeškal, Lucie Pospíšilová

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
slamak@natur.cuni.cz

Příspěvek seznamuje s hlavními principy a metodami použitými při novém vymezení metropolitních oblastí a aglomerací statutárních měst v Česku, které vzniklo jako součást zakázky Ministerstva pro místní rozvoj. Primárním cílem projektu bylo vytvořit a implementovat jednotnou metodiku vymezení urbanizovaných oblastí pro nástroj Integrovaných územních investic. Metodika využívá následující dílčí indikátory (i) územní intenzitu kontaktů založenou na Hamplově pojetí metropolizace v rámci tzv. integrovaných systémů středisek; (ii) průměrný denní čas strávený obyvateli metropolitních oblastí v jádrových městech; a (iii) rozdělení obcí Česka do kategorií městských, suburbánních a venkovských sídel podle tzv. zón rezidenční suburbanizace. Analýza využívá tři základní zdroje dat v územní podrobnosti obcí: data mobilního operátora, data o migračních pohybech a data o bytové výstavbě. Na jejich základě byly v Česku vymezeny tři metropolitní oblasti a deset aglomerací. Příspěvek na závěr diskutuje i některá úskalí uplatnění dosažených výsledků aplikovaného výzkumu do praxe.

50 odstínů participace, aneb proč/jak některé obce zapojují své občany více

Jiří Pánek

Katedra rozvojových a environmentálních studií, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

jiri.panek@upol.cz

Zapojení občanů do rozhodovacího procesu skrze geoparticipativní prostorové nástroje patří mezi nové výzkumné proudy zahraniční socioekonomické geografie, behaviorální geografie, geoinformatiky, environmentální psychologie, politologie a mnoha dalších oborů. Příspěvek prezentuje současný stav řešení projektu Geoparticipativní prostorové nástroje v rozhodovacích procesech místních samospráv (GAČR), jehož cílem je provést komplexní analýzu situace využívání geoprostorových nástrojů v oblasti participace na rozhodovacím procesu v prostředí České republiky a navrhnout postupy pro efektivní implementaci těchto nástrojů. Projekt svým cílem chce přispět k přibližování se optimálnímu stavu ze strany občanů i administrativy tím, že jim navrhne vhodné geoprostorové nástroje, které budou moci být využity právě při participativním plánování například veřejných prostranství či projednávání změn územních plánů.

V první fázi projektu proběhl intenzivní sběr dat o všech municipalitách v Česku s ohledem na socioekonomické, politologické i geografické faktory. Následovat bude geostatistická analýza posbíraných dat, jejíž první výsledky budou prezentovány v tomto příspěvku. Výsledná databáze indikátorů za jednotlivé obce bude volně dostupná pro zájemce a případnou další spolupráci.

Jiří Ježek

Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
jezekji@kge.zcu.cz

V první části příspěvek přináší kritickou analýzu strategického plánování obcí a měst v Česku. Mimo jiné vychází z výzkumu postojů představitelů českých obcí a měst ke strategickému plánování (2015). Výkladový rámec příspěvku tvoří vývoj plánovacích přístupů spojený s přechodem od lineárního k adaptačnímu modelu tvorby rozvojových strategií. Tradiční představa plánování je velmi jednoduchá. Stačí vybrat správnou strategii a výsledek je zajištěn. Ve skutečnosti jsme nejenom v ČR svědky krize městského plánování, které díky slábnoucí institucionální pozici, má pouze omezený vliv na rozvoj měst. Jeho „řídící potenciál“ se snižuje. Proto se hledají způsoby (inovace), jak plánovací systém zefektivnit.

Rozvoj nejenom malých měst se stále více odehrává v prostředí plném změn a nejistot. Jednou z možností, jak se mohou na nejistou budoucnost připravit, je využití adaptivního plánovacího modelu, práce s trendy a prognózami a používání techniky scénářů v rámci strategického plánování. Jedná se o inovativní přístup, který podněcuje malá města a jejich aktéry ke kreativě. Druhá část příspěvku se proto zabývá rozvojovými trendy, které budou ovlivňovat budoucnost malých měst a na příkladu měst Broumova a Čelákovic ukazuje možnosti, jak lze s těmito trendy pracovat v kontextu scénářového plánování.

Příspěvek vychází z poznatků získaných při řešení projektu Technologické agentury ČR BETA TITSMMR702 „Predikce budoucích výzev sídel do 15 000 obyvatel a foresight souvisejících trendů“.

Referáty

Sto dní šíření Covid-19 v subsaharské Africe: srovnání vývoje epidemie v zemích v okolí Velkých jezer a Guinejského zálivu

Jiří Preis

Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 306 14 Plzeň
jpreis@kge.zcu.cz

Pandemie Covid-19 zasáhla celý svět, nicméně o jejím vývoji na africkém kontinentě nedostáváme z různých důvodů příliš mnoho informací. Předkládaný příspěvek chce na základě dostupných dat srovnat vývoj epidemie ve dvou výrazně odlišných subsaharských regionech: v okolí tzv. Velkých jezer (včetně Afrického rohu), a v Guinejském zálivu, a to od jejího samotného počátku na jaře 2020. V příspěvku budou analyzována dostupná epidemiologická data, diskutovány předpokládané meziregionální rozdíly v průběhu šíření infekce a příklady realizovaných opatření ve vybraných zemích. Z širšího kontextu si příspěvek klade za cíl vnést impuls do diskuse o možných dopadech globální epidemie na socioekonomický vývoj a naplňování udržitelných cílů v zemích tzv. Globálního jihu".

Geografický přístup k systematickému přehledu empirických poznatků o komunitou vedeném přístupu k celkové sanitaci (CLTS) ve venkovských oblastech rozvojových zemí

Vít Bořil

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
borilv@natur.cuni.cz

Nejméně dvě miliardy lidí, zejména v rozvojovém světě, dnes stále nemají přístup k záchodu, který by splňoval alespoň základní hygienické požadavky. Komunitou vedený přístup k celkové sanitaci (Community-Led Total Sanitation, CLTS) je typem sanitační intervence založené na využití participačních postupů cílených na vytvoření nové sociální normy, která se pojí s tlakem okolí v rámci komunity na vlastnictví a využívání záchodů jednotlivými domácnostmi. Díky nízké ceně, vysoké vnímané úspěšnosti v ohledu k inicializaci prvotní výstavby záchodů a v neposlední řadě i široké a institucionalizované propagaci (umně využívající "diskurzu žádoucnosti komunitní participace") se tento přístup stal v posledních cca 15 letech velmi populárním, když byl či je rozsáhle používán ve více než 60 zemích světa. K masivnímu rozšíření tohoto přístupu v praxi došlo bez ohledu na fakt, že ještě donedávna existovalo minimum důvěryhodných poznatků o skutečné úspěšnosti tohoto přístupu k dosažení dlouhodobé změny sanitačních poměrů. Autoři tohoto příspěvku se pokouší o syntézu empirických poznatků o CLTS prostřednictvím systematického přehledu literatury. Cílem tohoto konferenčního příspěvku je nejen prezentace ukázek výsledků této práce, ale i zvoleného postupu, který se snaží obohatit běžné metody systematické rešerše o geografický přístup.

Chudoba, víra nebo politika? Rozvojová pomoc arabských donorů

Zdeněk Opršal, Pavla Vítová, Jaromír Harmáček

Katedra rozvojových a environmentálních studií, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

zdenek.oprsal@upol.cz

Příspěvek se zaměřuje na arabské dárce bilaterální a multilaterální pomoci. Věnuje se narativům a specifikům arabských bilaterálních dárců (jmenovitě Spojeným arabským emirátům, Kuvajtu a Saudské Arábii), mezi které patří např. nízká transparentnost, kulturní odlišnost a vlivy náboženství, vysoká volatilita a vliv cen ropy na objemy rozvojové pomoci. Tyto charakteristiky z nich vytvářejí samostatnou skupinu odlišnou od dalších donorů ze zemí globálního Jihu. Příspěvek dále přibližuje současné trendy sekuritizace a politizace arabské bilaterální pomoci v kontextu Arabského jara a konfliktu v Jemenu. V závěru představuje výsledky statistických analýz zaměřených na výzkum faktorů, které mají vliv na výběr příjemců a alokaci arabské bilaterální a multilaterální pomoci. Výsledky potvrdili pokračující geografickou preferenci recipientských zemí s převahou muslimského obyvatelstva, ukázaly však i na (statisticky méně významnou) roli ekonomických a humanitárních motivů.

Dostupnost zdravotních služeb jako významný faktor pro udržitelný rozvoj měst a regionů

Luděk Šídlo

Katedra demografie a geodemografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
ludek.sidlo@natur.cuni.cz

Obchod, škola, pošta, lékař... Dostupnost těchto služeb je pro mnohé obyvatele důležitá podmínka pro hodnocení obce s ohledem na kvalitu života a významně tak určuje samotnou atraktivitu místa, resp. daného regionu. Počet i složení obyvatelstva se v obcích však výrazně mění, stejně jako se mění podmínky pro poskytování těchto služeb a mnohdy není v silách místních samospráv již všechny služby udržet v daném rozsahu. Do jaké míry je nutné, resp. udržitelné mít mnohdy hustou síť poskytovatelů zdravotních služeb? Jsou kapacity poskytovatelů natolik velké, aby bylo možné poskytovat péči v takovém rozsahu, aby byla dostupná v horizontu několika málo minut všem obyvatelům? Příspěvek si dává za cíl přiblížit tuto problematiku na příkladu vybraných ambulantních zdravotních služeb (primární zdravotní péče a vybrané odbornosti ambulantních zdravotních služeb), kdy budou diskutovány především faktory, které ovlivňují dostupnost těchto služeb v regionu. Pozornost bude zaměřena jak na samotné poskytovatele těchto služeb, tak na příjemce, tj. pacienty, resp. obyvatelstvo v daném území. Poukázáno bude především na významné regionální nerovnosti v poskytování těchto služeb, jejich koncentraci do populačně velkých měst, což vede mj. mnohé obyvatele/pacienty k nutnosti dojíždět za vybranými zdravotními službami.

Pavel Švec ¹, Ivo Rudolf ²

¹ Institut geoinformatiky, Hornicko-geologická fakulta, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

17. listopadu 2172/15, 708 00 Ostrava-Poruba

pavel.svec1@vsb.cz

² Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i.

Klášteří 2, 691 42 Valtice

rudolf@ivb.cz

Příspěvek přináší základní informace o realizovaném výzkumu komáry přenášených onemocnění v České Republice. Dále přináší výsledky testování komárů na přítomnost původce viru západonilské horečky (WNV) v Jihomoravském kraji, jehož autochtonní přenosy na člověka jsou hlášeny v ČR od roku 2018. Příspěvek je výstupem grantového projektu „Připravenost na introdukci exotických virových nákaz přenášených komáry – přístup One health“ s číslem NV19-09-00036.

Prostor inkluze studentů a studentek se zrakovým znevýhodněním: střet medicínského a sociálního modelu postižení na českém gymnáziu

Pavel Doboš¹, Hana Porkertová²

¹ Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
pdobos@mail.muni.cz

² Ústav práva a humanitních věd, Provozně ekonomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno
h.porkertova@gmail.com

Příspěvek se věnuje vytváření fyzického a sociálního prostoru osmiletého gymnázia, které je inkluzivní vůči studujícím se zrakovým znevýhodněním. Výzkum je založený na případové studii a zaměřuje se na to, jak do konstrukce těchto prostorů promlouvají dva modely postižení – model medicínský a model sociální. To nám umožňuje sledovat procesy vzájemné konstituce diskurzu a materiality a ukazuje dynamičnost fyzických i sociálních prostorů, které jsou vytvářeny konkrétními praktikami. Diskurz medicínského a sociálního modelu se v těchto prostorech materializují – jaké prostory je třeba vytvořit, aby byly inkluzivní? Co je důležité? Co není? Proč? Jak do jejich vytváření promlouvají jednotliví aktéři, tedy vedení školy, učitelé, speciálně pedagogické centrum, ale i samotní studující se zrakovým postižením, jejich rodiče a spolužáci a spolužačky? Konstrukce prostorů má pak přímý vliv i na konstrukci postižení, když na jednu stranu něco činí snadným, něco obtížným, něco umožňují a něco zase znemožňují. V analýze nám tak nejde jen o samotné procesy vytváření prostorů, ale právě i vzájemné vytváření prostoru a znevýhodnění/postižení.

Regionální identita žáků ZŠ a jejich vztah k přírodě

Dominik Rubáš

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
domrubi@seznam.cz

V příspěvku budou představena teoretická východiska plánovaného výzkumu spojitosti mezi regionální identitou žáků základních škol a jejich vztahu k přírodě, potažmo k životnímu prostředí. Samotný výzkum bude probíhat na podzim 2020 na vybraných základních školách. Jeho hlavním cílem bude nalezení odpovědi na výzkumnou otázku, zda žáci s vyšší mírou regionální identity („zakořeněnosti“ v rodném kraji) vykazují pozitivnější vztah k přírodě a životnímu prostředí, než žáci s menším vztahem k místní krajině.

Téma se nachází na pomezí ekopsychologie, humanistické/sociální geografie, pedagogiky a environmentálních studií.

3D vizualizace historických monumentů

Pavel Ugwitz, Zdeněk Stachoň, Petr Kubíček
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
172577@mail.muni.cz

Významné prvky lidské sídelní činnosti, které jsou považovány za historicky hodnotné, splňují zpravidla několik kritérií: jedná se kupř. o budovy vyhotovené v dobově komplexním stavebním zpracování, umístěné na významných místech, s dobově významnou správní, administrační či kulturní funkcí. Jak je tomu pak třeba u hradů, stavební slohy i kontext využití se po století mění; toto, a nutnost údržby budov pak vyústí v proměnu (či destrukci) budovy v čase.

Dějiny hmotné kultury, archeologie a architektura se podobou budov v čase zabývají, a vznikají tak historické rekonstrukce. Protože původní podoba budov není vždy přes dílčí úpravy v čase známá, byly v těchto vědeckých disciplínách vyvinuty metody, lépe pomáhající objasnit, co se ve stavební činnosti daném prostoru odehrálo: od letecké archeologie, po rozbor negativních základů, experimentální archeologii, či heuristiky na základě typických dobových stavebních přístupů. Vývoj na poli 3D grafiky a vizualizace, v posledních dvaceti letech, pak umožňuje zavedení jedné takové pomocné metody: 3D vizualizace. Existuje hned několik přístupů, jak se vypořádat s 3D vizualizací historických budov. Kupř. fotogrammetrie, pro zachycení stávající podoby monumentů; dále pak, organické modelování či modelování tvrdých tvarů (hard surface), pro vyhotovení domnělých objektů na základě předpokládané (byť fyzicky neexistující) předlohy. Výhodou všech těchto postupů je, že je lze kombinovat, a upravovat, pro aplikované kontexty.

Jedním z těchto kontextů jsou i 3D vizualizace historických budov pro účely turistického ruchu. Tyto vizualizace jsou prezentovatelné či předkládatelné běžným uživatelům (webové prohlížeče, mobily), kteří si mohou rychle, interaktivně zobrazit podobu dané historické památky (ať již v současné podobě, či ve vývoji v čase). Důraz je kladen na pozitivní uživatelskou zkušenost při užívání takové pomůcky - jejíž funkcí může být navnadit zájemce k prohlídce skutečné historické budovy, přidaná hodnota k samotné prohlídce, či usnadnění vzdáleného přístupu. Cílem tohoto příspěvku je popsat proces tvorby 3D vizualizace historického monumentu (hradu) pro potenciální aplikaci v turistickém ruchu, a to od práce s 3D terénem, přes (re)konstrukci podoby hradu, k vyhotovení pohledné vizualizace a vytvoření přístupného uživatelského rozhraní.

Současné zaměření fyzicko-geografického výzkumu na Technické univerzitě v Liberci

Jan Kocum ¹, Kamil Zágoršek ¹, Bohumír Janský ²

¹ Katedra geografie, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita v Liberci

Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1

jan.kocum@tul.cz

² Katedra fyzické geografie a geoekologie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2

bohumir.jansky@natur.cuni.cz

Příspěvek má za cíl představit fyzicko-geografické výzkumné zaměření akademických pracovníků a studentů na Katedře geografie Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci. Historie fyzické geografie v Liberci není nikterak bohatá, ale díky personálnímu posílení v posledních letech zaznamenala významný posun v řešení vysoce aktuálních témat souvisejících především s dopady změn klimatu na přírodní prostředí a obyvatelstvo v různých fyzicko-geografických podmínkách. Představeny jsou aktuální projekty, na kterých se liberecké pracoviště významně podílí. Jedná se o projekty tuzemské, projekty přeshraniční spolupráce (Německo, Polsko) i projekty mezinárodní (Peru, Kyrgyzstán). Výzkum v Česku a v příhraničních oblastech je orientován především na řešení negativních dopadů klimatických změn na středoevropský prostor (sucho, povodně). Zahraniční projekty se pak zaměřují na změnu klimatu a její projevy ve vysokohorských oblastech (průtrže ledovcových jezer v důsledku tání ledovců, deficit vodních zdrojů po deglaciaci). Současná výzkumná témata tak vykazují významný aplikační rozměr a jejich výsledky jsou vysoce využitelné v praxi.

Potenciál rozvoje modro-zelené infrastruktury centrální oblasti Plzně

Jan Kopp, Marie Novotná
Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
kopp@kge.zcu.cz

Revitalizace centrální oblasti Plzně je součástí aktuálně probíhajícího procesu rozvoje města. Ve spolupráci s Útvarem koncepce a rozvoje města Plzně jsme se proto zaměřili na hodnocení potenciálu rozvoje modro-zelené infrastruktury centrální oblasti. Modro-zelenou infrastrukturu (MZI) chápeme jako nástroj hospodaření s dešťovou vodou, ve kterém se preferují ekosystémové přístupy a vodohospodářská opatření jsou spojená se systémem zelených sítí. Pro vyhodnocení potenciálu rozvoje MZI jsme provedli podrobnou zonaci území z hlediska odtoku, evapotranspirace a ekosystémových funkcí. V centrální oblasti bylo vymezeno 481 jednotek mikrostruktur různých typů. Každá mikrostruktura městské krajiny byla hodnocena podle ekohydrologických parametrů, vypočtených jako průměr hodnocení jejích elementárních ploch. Identifikace a určení vlastností elementárních ploch s rozlišením 0,5 m bylo provedeno na základě podkladových geodat (ortofoto, RÚIAN, pasport zeleně, technická mapa, DMR 5G, DMP 1G, DIBAVOD a další). Zonace území slouží například k posouzení přínosů nebo potřeby změn ve vnitroblocích městské zástavby centra Plzně. Hodnocení také ukazuje rozdílné ekohydrologické vlastnosti uličních koridorů, které jsou potenciálními koridory sítě MZI. Mapy ekohydrologické zonace dále doporučujeme využít ve vazbě na model odvodnění ploch kanalizací a potenciální vlivy dešťových oddělovačů na recipienty. Podle zonace území je možné volit priority opatření na eliminaci zátěže kanalizace z přívalových srážek. Další aplikace map ekohydrologické zonace jsou v souvislosti s adaptací veřejných prostranství na klimatické změny, konkrétně při navrhování opatření na zlepšení tepelného komfortu. Významnou součástí MZI centrální oblasti jsou říční koridory Mže a Radbuzy. Podrobněji bylo zhodnoceno jejich zapojení do veřejného prostoru v kontextu ekohydrologické kvality. Rehabilitace vodních toků v centru města Plzně je procesem, který ukazuje obecnější problémy zapojování řek do veřejného prostoru.

Zpracování bylo podpořeno grantem TAČR TL01000498 „Revitalizace městských center a dalších veřejných prostorů v České republice: problémy, zahraniční inspirace, možnosti řešení“.

Pracovní podmínky migrantů zaměstnaných v domácnostech

Lenka Pavelková

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
lenka.pavelkova@natur.cuni.cz

Úklidové služby, a stále více také služby pečovatelské, jsou typickým odvětvím pracovního uplatnění migrantů v řadě zemí světa. Česko, které je již dvacet let zemí imigrace, následuje vývoj v mnohých evropských zemích a úklid a péče jsou stále poptávanější službou, a to zejména ve městech či jejich zázemích.

Příspěvek je založen na kvalitativním výzkumu z let 2017 až 2019, který zahrnoval rozhovory nejen s migranty pracujícími v tomto sektoru, ale také s Čechy na podobných pozicích, zaměstnavateli a zástupci relevantních institucí. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jaké jsou pracovní podmínky migrantů v sektoru a jaké faktory tyto podmínky ovlivňují. Součástí výzkumu i tohoto příspěvku jsou návrhy opatření, jak tento sektor regulovat a nastavit systém funkční jak pro pracující v domácnostech, tak pro rodiny a jednotlivce, kteří jejich služeb využívají. Jak totiž ukazuje zkušenost ze zahraničí a (nejen) demografický vývoj v Česku, poptávka po službách v oblasti úklidu a péče (především péče o seniory) bude v budoucnu narůstat a lidí pracujících v tomto odvětví tedy bude přibývat.

Doprava v čase epidemie: opatření ve veřejné dopravě v České republice a jejích regionech

Martin Vrána, Simona Surmařová, Petr Hlisnikovský, Jiří Dujka
Katedra ekonomie, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita
Lipová 41a, 602 00 Brno 2
martinvrana93@gmail.com

Celosvětová pandemie viru COVID-19 se stala fenoménem ovlivňujícím v první polovině roku 2020 všechny sféry lidského života. Opatření proti šíření viru vedly k omezování života ve veřejném prostoru a dotkly se také oblasti dopravy. Tyto dopady byly dvojího typu – jednak docházelo k omezování počtu spojů z důvodu snížené poptávky po přemísťování se, jednak bylo nezbytné dodržovat hygienická opatření na straně dopravců i cestujících. Dopady těchto opatření bylo možno sledovat na všech prostorových úrovních, od globální po lokální.

Tento příspěvek se zabývá průběhem tzv. první vlny pandemie v České republice ve vztahu k veřejné dopravě a její organizaci. Cílem příspěvků je poskytnout přehled těchto opatření ve vztahu k obecným vládním nařízením a jejich následnou realizaci na celostátní, regionální (krajské) a lokální (vybraná velká města) úrovni. Dále příspěvek na třech případových studiích ukazuje, jakých změn doznala dálková vnitrostátní doprava na vybraných relacích. Došlo k zásadní redukci počtu dálkových spojů, některé linky nebyly provozovány vůbec, a samozřejmě došlo také ke zrušení veškerých přeshraničních spojení. Příspěvek pokrývá časové období od přelomu února a března 2020, kdy začínala opatření nabíhat, po konec května 2020, kdy došlo k postupnému uvolnění téměř všech přijatých opatření. V závěru příspěvku jsou jednak shrnuty základní znaky organizace dopravy během platnosti zvláštních opatření, jednak jsou naznačeny oblasti, ve kterých došlo k výrazným změnám, a jejichž následky mohou doznívat ještě po odeznění pandemie.

Geografie mentálního znevýhodnění: autoetnografie časoprostorové zkušenosti života s Aspergerovým syndromem

Eva Kašparová

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
436797@mail.muni.cz

Studie prostorové zkušenosti mentálně znevýhodněných lidí je v českém kontextu poněkud nepřiliš probádané téma. V současné době, kdy se geografové zaměřují především na tělesné a smyslové aspekty znevýhodnění, se jedná o oblast zájmu, která si postupně získává větší pozornost. Příspěvek navazuje na téma mé rozpracované diplomové práce, která se zabývá mým každodenním časoprostorovým chováním, které je podmíněno vrozenou poruchou autistického spektra – Aspergerovým syndromem (dále AS). Hlavní oblastí zájmu budou časové a prostorové bariéry, které při své žité zkušenosti a každodenní mobilitě zažívám. Pro daný výzkum jsem si vybrala metodu autoetnografie, která umožňuje uchopit jednotlivé aspekty prostorového chování. V průběhu psaní diplomové práce si vedu etnografický deník, jakožto hlavní zdroj dat. V příspěvku budou předneseny předběžné výsledky mého výzkumu. Cílem je upozornit na překážky, kterým mě společnost jako dospělé studentce s AS vystavuje. Prováděný výzkum tedy osvětlí, jaké typy časoprostorových situací ve mně vyvolávají pocit nepatřičnosti či dokonce vyloučení. Dané situace popisuji jako výzvy, kterým já čelím bez předešlé zkušenosti projití jakékoliv inkluze. V obecném kontextu se jedná o práci, která cílí na rozšiřování povědomí o neustálých každodenních překážkách, na které narážím v nejrozmanitějších časoprostorových kontextech. Prohloubení takovéto znalosti pomůže porozumění časoprostorové zkušenosti života s AS.

Proces vytváření brněnské strategie bezbariérovosti

Ondřej Šerý, Robert Osman, Daniel Kaplan
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
ondrej.sery@mail.muni.cz
osman@mail.muni.cz
dan.kaplan933@gmail.com

Strategické plánování představuje (nejen) pro samosprávy způsob, jak dále řídit svůj rozvoj a přijímat důležitá rozhodnutí. Slouží mimo jiné k vydefinování klíčových problémů a hlavních priorit, aby se zbytečně netříštilo úsilí při jejich řešení. Příspěvek se zaměřuje na vznik jednoho konkrétního dokumentu, a sice Strategického plánu pro postupné odstraňování bariér, který vzniká pro potřeby Magistrátu města Brna. Na jednu stranu se tak nejedná o obecný strategický či koncepční dokument, ale o materiál soustředící se na poměrně specifickou oblast, která je však na druhou stranu zároveň ukázkovým příkladem průřezového tématu. Cílem příspěvku je charakterizovat proces tvorby dokumentu se členy poradního sboru města (expertního týmu) pro tuto oblast, resp. identifikovat rizikové kroky v celém procesu a nabídnout možná metodická řešení. Jako zásadní problém se totiž ukázalo, jak (a zda vůbec) definovat prioritní cílové skupiny, místa a instituce, když by měla být všechna místa a instituce veřejného prostoru přístupná všem skupinám obyvatel. Podobně komplikované se ukázalo být definování prioritních cílů, opatření a aktivit, kdy bylo třeba překonat sektorový pohled značného množství solitérních návrhů a nahradit jej komplexním pohledem menšího množství reálných priorit. Členové poradního sboru nakonec vymezili jako prioritní skupiny seniory, uživatele vozíků, osoby s berlemi, osoby nevidomé a neslyšící a rodiče s dětmi v kočárku; zároveň se shodli na prioritních místech a institucích (zejména úřady či zařízení zdravotní a sociální péče), které by měly být propojeny skrze bezbariérovou MHD včetně zastávek a bezbariérové trasy.

Prostorová epidemiologie předčasné úmrtnosti spojené s intenzivním užíváním tabáku a konzumací alkoholu - souhrnné výsledky projektu

Ladislav Kázmér
Národní ústav duševního zdraví
Topolová 748, 250 67 Klecany
ladislav.kazmer@nudz.cz

I navzdory mírnému zlepšení v posledních letech zůstává agregátní spotřeba alkoholu a tabáku v České republice na relativně vysoké úrovni, a to jak v měřítku globálním, tak evropském. Tato dlouhodobá specifická českého sociokulturního prostředí se odráží také ve skutečnosti, že na rozdíl od jiných zemí rozvinutého západního světa, diagnózy spojené s rizikovým užíváním tabáku a škodlivou konzumací alkoholu tvoří i nadále výraznou část na celkové preventabilní nemocnosti a odvrátitelné úmrtnosti české populace. Zároveň platí, že společenské nerovnosti ve zdraví jsou typicky formovány jak strukturálními determinanty (jako je demografická, sociální či ekonomická kompozice obyvatelstva), tak i kontextuálně (tedy specifickými, prostorově konstruovanými faktory).

Předkládaný příspěvek se proto zaměřuje na podrobnou analýzu a zhodnocení sociálně prostorových nerovností v předčasné úmrtnosti českého obyvatelstva, diagnosticky indikované rizikovým užíváním alkoholu a/nebo tabáku; tedy užíváním legálních návykových látek, jejichž prevalence je v populaci nejvyšší. Prezentována je hloubková analýza těchto nerovností v podrobném prostorovém rozlišení až na úrovni českých obcí, a to v dlouhodobém časovém horizontu po roce 2000. Využitím vybraných analytických výstupů jsou v příspěvku poskytnuty hlavní zjištění projektu GA ČR realizovaného autorem v průběhu posledních tří let 2018 až 2020.

Afordance dětí v postsocialistickém veřejném prostoru sídliště

Daniel Kaplan

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

dan.kaplan933@gmail.com

Veřejnému prostoru na sídlištích se věnuje dlouhodobě zvýšená pozornost ze strany architektů, urbanistů ale i výzkumníků. Naopak menší důraz je přikládán studiu lidských aktivit na sídlišti, na které se právě tento výzkum zaměřoval. Konkrétněji příspěvek představí, jaké fyzické aktivity veřejný prostor na sídlištích umožňuje dětem, které patří mezi ty nejaktivnější uživatele veřejného prostoru na sídlišti. Dětské fyzické aktivity byly studovány perspektivou afordancí, které byly dále klasifikovány podle Heftovy taxonomie fyzických afordancí. Jako studované území bylo vybráno sídliště Lesná, což je jedno z nejkvalitnějších hodnocených sídlišť v Brně i České republice. Hlavní metodou studia bylo nezúčastněné pozorování a krátké neformální rozhovory. Cílem příspěvku je charakterizovat dětské afordance na sídlišti Lesná a zároveň poukázat na některé nedostatky Heftovy klasifikace a její další modifikace, které byla doposud hojně využívána v jiných „nesídlištních“ typech veřejného prostoru. Výsledky dále poukazují na možné limity veřejných prostorů na sídlišti, například nedostatek přemístitelných objektů nebo různých materiálů a současně zohledňují charakteristické prvky Lesné.

Gated Communities in Prague Urban Region: Location and Positionality on different Scale

Adela Petrovič

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
petroviade@natur.cuni.cz

The presentation will discuss gated communities (GCs) in the Prague Urban Region, i.e. the physical distribution of GCs, their spatial and physical characteristics, and security features. The main objective is to present where GCs are located within their municipalities and Prague Urban Region, and what are their positionality and specificity. The research primarily relied on the data collected in ArcGIS Collector in field research of Prague suburbs - within the framework of the project 'Contemporary changes of social milieu within the Czech suburbs' supported by the Czech Science Foundation. Additionally, methods such as questionnaires, photo documentations and observations were also utilized. The presentation will be concluded with the discussion of empirical findings focusing on the delineation of spatial and physical characteristics of GCs.

Prostory domácího pěstování a sdílení potravin: noví samozásobitelé v České republice a Rakousku

Petr Daněk, Petr Jehlička
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
danek@sci.muni.cz
petrjehlicka90@gmail.com

Modernizační teze předpokládala, že produkce potravin se stane záležitostí malé skupiny primárních producentů, kteří pomocí pokročilých technologií dokáží zajistit obživu většiny společnosti. Empirická data tuto představu zásadně zpochybňují. Vedle moderního, racionálního a objektivního prostoru produkce potravin pro trh narůstá význam subjektivních a lokálních prostorů jídla, ve kterých jsou vedle potravin pěstovány a sdíleny také sociální vztahy, dovednosti, vztah k prostředí i důvěra. Příspěvek si klade dva cíle. Za prvé kvantifikovat objem domácí netržní produkce potravin v ČR a Rakousku, tedy mapovat význam subjektivních prostorů jídla. Za druhé přiblížit sociální strukturu a motivace „nových samozásobitelů“, tedy lidí, kteří se v uplynulých deseti letech přesouvali z prostoru tržní produkce potravin směrem k prostorům samozásobitelství a sdílení. Zdrojem dat jsou výsledky reprezentativních průzkumů, realizovaných v roce 2020 v ČR a v Rakousku (N=1858). Výsledky ukazují, že v rozporu s modernizační tezí zůstává produkce potravin a s ní spojené praktiky důležitou součástí života velké části společnosti, a to i mezi vzdělanými středními vrstvami v relativně bohatých společnostech jako je Česká republika a Rakousko. Komparativní perspektiva současně odhaluje významné rozdíly, podmíněné rozdílným historickým kontextem a rolí institucí státu v obou zemích.

Časové znevýhodnění: když tělo neodpovídá normám času

Robert Osman ¹, Zuzana Kopecká ², Veronika Kotýnková ¹

¹ Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

osman@mail.muni.cz

veronikakotynkova@gmail.com

² Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

Zuzana.Kopecka@natur.cuni.cz

Tělesné postižení, či tělesné znevýhodnění je často chápáno v kontextu materiálních či sociálních bariér. Znevýhodnění je pak v těchto kontextech chápáno jako omezení na prostorové či sociální mobilitě. I přesto, že samotná mobilita je ryze časoprostorový koncept, je tělesné znevýhodnění často chápáno pouze v prostorových rozměrech. Příspěvek tak reaguje na tuto časo-prostorovou asymetrii a nabízí způsob, jak uchopit i časový rozměr tělesného znevýhodnění. Příspěvek se tak opírá o induktivní výzkum s lidmi, jejichž těla neodpovídají časovým normám většinové společnosti. K tomuto účelu používá koncept chrononormativity, který umožňuje zhlédnout normativitu časování určitých praktik a spolu s ní i neodpovídání normativnosti těchto časování. V teorii je popsána normativnost času prvního sexu, prvního vztahu, řidičského průkazu, manželství, rodičovství, práci, důchodu atp. Jinými slovy je chrononormativita doposud používána výhradně pro popis normativity posloupnosti „životních událostí“. Když však tuto perspektivu použijete na každodenní zkušenost lidí s tělesným znevýhodněním, vyvstane z ní chrononormativita naší společnosti stojící mimo prostou posloupnost „životních událostí“. Ano, i pro osoby tělesně znevýhodněné je nedodržování správného času k prvnímu sexu, prvnímu partnerství, manželství, rodičovství atp. velkým tématem a způsobem jak vystupovat mimo normu. Nicméně vedle toho se ve zkušenosti tělesně znevýhodněných lidí objevuje například odlišný způsob čekání, plánování, chápání rychlosti, pojmání přítomnosti či budoucnosti. Osoby tělesně znevýhodněné tak vystupují z časových norem i to v jiných aspektech než v posloupnosti životních etap, ale i ve způsobech chápání a konceptualizace času. Jejich čas a časová kultura tak poukazují na určitou normativní kulturu časování každodenních aktivit, a zároveň odkrývají, jakým způsobem se čas podílí na koprodukcí tělesného znevýhodnění.

Uplatnění principů taktického urbanismu v politikách zpřístupňování měst

Jana Línová, Robert Osman, Jakub Trojan
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
osman@mail.muni.cz

Příspěvek se věnuje přístupnosti městského prostředí jako jednomu z principů udržitelnosti měst. Politiky přístupnosti jsou v České republice obvykle rámovány prostřednictvím univerzálního designu prostoru. Příspěvek z tohoto rámce vystupuje a nabízí perspektivu, jak se na politiku přístupnosti podívat z jiné perspektivy – taktického urbanismu. Na příkladu města Brna příspěvek ukazuje, jak lze pomocí principů taktického urbanismu zúžit celý prostor Brna na několik málo vybraných oblastí s velmi omezeným počtem bariér, jejichž odstranění nicméně představuje významné zpřístupnění a to buď na úrovni počtu uživatelů, kteří tyto bariéry překonávají, či v rozsahu prostoru, který je prostřednictvím těchto bariér nepřístupný. Lze tak hovořit o konkrétních taktikách, které jsou vedeny záměrem malými zásahy co možná nejrychleji zpřístupnit ty nejdůležitější části městského prostoru. Příspěvek tak prezentuje 7 těchto taktik. První z nich představuje zúžení celého prostoru města Brna na vybraný typ prostoru. Poradní sbor Rady města Brna pro bezbariérové Brno, který tyto taktiky aktivně uplatňuje, se rozhodl prioritně věnovat zpřístupňování exteriéru veřejného prostoru. Druhou taktiku představuje zúžení typu prostoru na 182 prioritních míst a institucí ve městě Brně, které by měly být prioritně zpřístupněny. Třetí taktikou se pak stala identifikace prostorových koncentrací těchto prioritních míst a institucí a vymezení 7 prioritních oblastí. V rámci čtvrté taktiky došlo k podrobnému zmapování bariér v těchto 7 oblastí a jejich zúžení na 291 bariér. Pátá taktika představuje redukci těchto 291 bariér pouze na snadno odstranitelné bariéry. Šestá taktika představuje trasování spojnic mezi prioritními místy a institucemi a zastávkami MHD skrze bezbariérové prostředí či nejnáze odstranitelné bariéry. A poslední sedmá taktika pak představuje vytipování velmi malého počtu těch bariér, které jsou i) relativně snadno odstranitelné a ii) leží na spojnicích prioritních míst a institucí a zastávek MHD. Tímto způsobem je možné zaměřit politiky zpřístupňování městského prostředí na ty nejdůležitější bariéry a zároveň při tom uplatnit principy taktického urbanismu.

Jak návštěvníci vnímají riziko terorismu v městském prostředí: rámcová analýza procházkových rozhovorů vyvolávajících strach

Tomáš Krajňák, Jiří Vágner

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
tomas.krajnak@natur.cuni.cz
vagner@natur.cuni.cz

Mezi terorismem a turismem existuje pozoruhodný vztah, který je předmětem zájmu akademických debat již od osmdesátých let minulého století. Avšak dopady terorismu na turismus byly studovány především kvantitativně s výjimkou deskriptivních případových studií. Navíc dosavadní výzkum se věnoval převážně dopadům terorismu před vycestováním (např. dopady na výběr destinace) a přehlížel roli terorismu během návštěvy destinace. Tento příspěvek cílí na překonání těchto a dalších nedostatků ve výzkumu věnující se vztahu mezi terorismem a turismem. Konkrétním cílem studie je zhodnotit návštěvnické percepce rizika terorismu v městském prostředí s hlavním zaměřením na faktory ovlivňující tyto percepce. Unikátní metoda, nazvaná jako procházkové rozhovory vyvolávající strach, byla využita ke sběru dat. Ta byla analyzována prostřednictvím rámcové analýzy. Rozhovory byly provedeny s mezinárodním, relativně mladým (věk < 40) a genderově vyváženým vzorkem návštěvníků v německém Mnichově. Ten posloužil jako modelové město. Návštěvníci takřka jednomyslně uváděli, že nepociťují strach z terorismu v centru Mnichova. Přesto uznávají, že možnost teroristického útoku zde existuje. Hlavní faktor ovlivňující percepci rizika terorismu představuje přítomné množství lidí. I jako důsledek tohoto faktoru se návštěvnické percepce liší napříč navštívenými místy. Hlavní náměstí, nákupní ulice a dopravní uzly jsou vnímány jako náchylnější vůči teroristickým útokům než například náboženská místa. Viditelná protiteroristická opatření jsou vnímána mnoha návštěvníky spíše pozitivně. Jelikož návštěvníci přijímají tato opatření i bez pociťovaného strachu z terorismu, dané zjištění má důležité implikace pro rozhodovací sféru (např. městské plánování).

Vědí obyvatelé česko-moravského pohraničí, ve které zemi žijí? A jaký to má pro ně význam?

Petr Marek

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
petrmarek@mail.muni.cz

Příspěvek se zabývá vnímáním částečně deinstitucionalizovaných regionů a jejich hranic, jakož i jejich významy. Konkrétně jsou na základě dotazníkového šetření studovány percepční regiony Čech a Moravy v myslích obyvatel tří odlišných částí česko-moravského pohraničí. České země jakožto územněsprávní jednotky *de iure* zanikly koncem roku 1948. Díky novým administrativním regionům (zejména těm z let 1960 a 2000/2001) došlo sice k reinstitucionalizaci Čech a Moravy, ale nerespektování zemských hranic způsobilo transformaci těchto historických regionů v myslích lidí. Mnozí dotázaní jsou tak v současnosti přesvědčeni, že jejich obec leží v jiné historické zemi než před rokem 1949. Významný fenomén představuje Kraj Vysočina, který ve výpovědích některých lidí nejenže není česko-moravským, ale ani českým, či moravským. Identifikovány však byly také jiné regiony, které do jisté míry nahrazují identitu Čech a identitu Moravy. Dále se příspěvek zabývá i jinými faktory vedoucími k transformaci zmíněných identit. Z odpovědí respondentů rovněž plyne, že zemská příslušnost obce trvalého bydliště není pro většinu oslovených důležitá a že česko-moravská zemská hranice pro ně nemá praktický význam. Někteří respondenti tuto hranici spíše než jako entitu, která rozděluje, vnímají jako zajímavost, jež by měla být v budoucnu vyznačena a o jejíž hodnotu by mělo být pečováno.

Cizinci na mapě města (aneb: zahraniční osobnosti a lokality v české urbanonymii)

Jiří Martínek
Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Prosecká 76, 190 00 Praha 9
martinek@hiu.cas.cz

Jakkoli je naprostá většina názvů ulic, náměstí a podobných objektů v rámci našich měst odvozena z českých reálií, najdou se (a to již od dob poměrně dávných) objekty, jejichž motivace pochází z ciziny - ať již pojmenované po cizím území, či některé významné zahraniční osobnosti. Příspěvek se věnuje jak sledování užívání těchto názvů (a jejich změn) v historickém přehledu, tak i z geografické perspektivy - které země (a jejich osobnosti) se uplatňují a proč.

Aprobovanost učitelů zeměpisu v souvislostech

Filip Dostál

Středočeský inspektorát, Česká školní inspekce

Arabská 683, 160 66 Praha 6

filip.dostal@post.cz

MŠMT ČR provedlo k 1. 1. 2019 „Mimořádné šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ“. Zveřejněná hlavní zjištění obsahují cenná data o učitelích jednotlivých druhů škol na celostátní a krajské úrovni. Vedle demografických dat a personalistických kazatelů jsme získali data o vzdělání, kvalifikaci a aprobaci (tj. oborové resp. předmětové specializaci) učitelů. Interpretace těchto dat je velmi složitá, problémy nastávají již při vymezování uvedených kategorií.

Současná zákonná úprava umožňuje nabytí kvalifikace učitele základní a střední školy konsekutivním a simultánním způsobem, přičemž oborová specializace není v simultánním způsobu učitelské přípravy obsažena vůbec, v konsekutivním velmi vágně (zejména ve vztahu k zeměpisu), zřetelně je vymezena pouze v souvislosti s mimořádnými způsoby získání učitelské kvalifikace pro výuku cizích jazyků a uměleckých předmětů.

V míře kvalifikovanosti i aprobovanosti učitelů jsou velké regionální rozdíly; příznivost obou ukazatelů, zejména na 2. stupni ZŠ, roste východním směrem. Alarmující je situace v Karlovarském kraji, kde je téměř polovina vyučovacích hodin odučena neaprobovaně, v Jihomoravském kraji je situace příznivější, neaprobovaná výuka představuje pětinu vyučovacích hodin. Naopak struktura aprobovanosti a kvalifikovanosti jednotlivých všeobecně vzdělávacích předmětů je ve všech krajích podobná. Míra aprobovanosti a kvalifikovanosti učitelů zeměpisu zaujímá horší střední pozici mezi deseti sledovanými předměty (resp. obory vzdělání, předmětovými skupinami či vzdělávacími oblastmi), kvalitativním rozbořením specifik jednotlivých předmětů se však dá usuzovat, že i ve výuce zeměpisu je pro kvalitu jeho výuky velmi nepříznivá.

Výroční zpráva ČŠI ve školním roce 2018/2019 dochází na základě analýzy dat z inspekční činnosti a národních i mezinárodních šetření, že existuje silná závislost aprobovanosti učitele a kvality jeho výuky resp. výsledcích vzdělávání žáků. Ačkoli se tato zjištění netýkají bezprostředně „běžné“ výuky zeměpisu, lze je legitimně vztáhnout i na ni, neboť neaprobovaná výuka ve všech oborech má řadu společných obecně didaktických nedostatků (závislost na učebnici, špatnou didaktickou analýzu učiva, nevyužití mezipředmětových vztahů aj.)

Bariéry terénní výuky u učitelů zeměpisu: konstrukce výzkumného nástroje

Radek Durna
Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 7/9, 603 00 Brno
durna@mail.muni.cz

Terénní výuka je v mnohých vzdělávacích systémech vnímána jako přirozená součást (nejen) geografického vzdělávání (Lambert & Balderstone 2010, Oost, De Vries, & Van der Schee 2011). Významné benefity této vzdělávací formy shrnují autoři metastudií zaměřených na výsledky výzkumů zaměřených na terénní vyučování (Rickinson et. al, 2004; Činčera & Holec, 2016). Přestože je k dispozici poměrně bohatá evidence přínosů terénní výuky, výsledky nedávného projektu GAČR 16-00695S naznačily, že na českých základních školách tvoří terénní výuka mnohdy jen okrajovou část kurikula, případně je pojmána nekonceptně, tj. jednotlivé její formy nejsou obsahově provázány nebo komplementárně nedoplňují učivo probírané ve třídě (Svobodová, Mísařová, Durna, Hofmann, 2020).

Příspěvek představí východiska pro konstrukci dotazníku pro učitele zeměpisu na druhém stupni ZŠ a postup konstrukce baterií položek pro 13 navržených dimenzí bariér terénní výuky, s důrazem na operacionalizaci použitých konstruktů (bariér) s oporou v teorii. Každá z dimenzí je sycena minimálně pěti konkrétními položkami, jejichž konstruktovou validitu ověří autor pomocí faktorové analýzy (EFA). Dotazník byl elektronicky rozeslán na 1000 kontaktů (ředitelé a učitelé ZŠ) vybraných náhodným výběrem z dostupné databáze českých základních škol. Výsledky EFA odhalí vztahy mezi položkami a umožní lépe pojmenovat faktory bariér terénní výuky u učitelů zeměpisu. Exaktním ověřením vztahů mezi položkami se předkládaný výzkumný projekt odlišuje od dříve realizovaných výzkumů bariér terénní výuky, které probíhaly v odlišných geopolitických kontextech (Boardman, 1974; Smith, 1999, Han & Foskett, 2007; Waite, 2009; Yang, Wang, Xu, & Deng, 2014). Výsledky tak přispějí jednak k prohloubení poznání v oblasti výzkumu bariér terénní výuky v rovině obecné, jednak rozšíří znalostní bázi pro popis podmínek terénního vyučování na českých základních školách a v neposlední řadě mohou být využity různými aktéry v procesu tvorby kurikula na národní i školní úrovni.

Kvalita výuky geografie a její hodnotící kritéria v zahraničí

Matěj Vrhel

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
vrhel@natur.cuni.cz

Příspěvek analyzuje hodnotící kritéria kvality výuky geografie na základních a středních školách (ISCED 2&3 – junior and senior cycle) ve vybraných zemích, které mají vypracovanou metodiku hodnocení kvality, respektive kvalita výuky zeměpisu byla v těchto zemích zkoumána a popisována ve vědeckých pracích a publikacích. Výzkum kvality výuky zeměpisu je poměrně široké mezioborové a mnohovýrobné výzkumné téma, které je zúženo volbou hlavního cíle. Snahou je přispět k řešení otázky podle kterých parametrů posuzovat kvalitu výuky geografie. Výchozím předpokladem je, že pro udržení a zlepšení kvality výuky geografie, je zapotřebí požadovanou kvalitu v první řadě specifikovat a operacionalizovat, aby mohla být podporována, sledována a hodnocena její dosažená úroveň. Hlavním cílem příspěvku je analyzování a definování preferovaných parametrů kvality procesů výuky ve sledovaných zemích.

Veronika Bernhäuserová, Lenka Havelková, Martin Hanus
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
veronika.bernhäuserova@natur.cuni.cz
havelkl1@natur.cuni.cz
martin.hanus@natur.cuni.cz

Nedostatečné naplnění potenciálu využívání geografických informačních systémů (GIS) v rámci výuky je stále velmi diskutované téma. Ze studií vyplývá, že výuka s GIS napomáhá studentům rozvíjet značné množství (nejen geografických) dovedností. Díky výuce s GIS se studenti naučí získávat, zpracovávat, analyzovat, vyhodnocovat a prezentovat informace vztahující se ke konkrétnímu území, a tím se mimo jiné rozvíjí jejich prostorové myšlení (Bednarz, Schee 2006; Jo a kol. 2016). GIS kromě toho umožňuje učitelům připravit studentům kognitivně náročnější a zajímavější úlohy (Jo a kol. 2016). Avšak i přes výše zmíněné přínosy je vhodná implementace GIS do výuky ojedinelá.

Právě na limity nízké úrovně implementace GIS do výuky zeměpisu je zaměřeno systematické review. Jejich identifikace, by v budoucnu měla dopomoci k častější a jednodušší výuce s GIS. Systematické review vychází z metodiky PRISMA, což je systematická explicitní metoda pro identifikaci, hodnocení a syntézu relevantních publikací (Moher a kol. 2009). S ohledem na zaměření systematického review byly pro vyhledávání relevantních recenzovaných článků zvoleny databáze Web of Science a ERIC.

Důležitost jednotlivých limitů je v různých zemích, skupinách aktérů a let vnímána odlišně, nicméně lze očekávat, že nejvíce zmiňovanými kategoriemi limitů budou: implementace GIS do kurikulárních dokumentů; technická vybavenost škol a dostupnost geoinformačních programů a limity na straně učitelů.

Zdroje:

BEDNARZ, S. W. & SCHEE, J. V. D. (2006): Europe and the United States: The implementation of geographic information systems in secondary education in two contexts. *Technology, Pedagogy and Education*, 191-205.

JO, I., HONG, J. E. & VERMA, K. (2016): Facilitating spatial thinking in world geography using Web-based GIS. *Journal of Geography in Higher Education*, 442-459.

MOHER, D., LIBERATI, A., TETZLAFF, J., & ALTMAN, D. G. (2009): Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *Annals of internal medicine*, 264-269.

Mapovedovednosti.cz: Online vzdělávací adaptabilní aplikace rozvoje mapových dovedností

Martin Hanus, Lenka Havelková, Veronika Bernhäuserová, Kristýna Štolcová, Tereza Kocová,
Michal Jakl

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

martin.hanus@natur.cuni.cz

havelkl1@natur.cuni.cz

veronika.bernhäuserova@natur.cuni.cz

stolcovk@natur.cuni.cz

Mapové dovednosti jsou v centru zájmů zahraničních výzkumníků v oblasti geografického vzdělávání již několik desítek let. V českém prostředí je tato problematika intenzivněji zkoumána přibližně v posledních deseti letech. Tento zvýšený zájem empirického výzkumu o vzdělávací aspekty map vyústil mimo jiné v mnohá doporučení pro školní praxi a v realizaci projektů aplikačního charakteru. Syntézou těchto doporučení a potřeb školní praxe vznikla vzdělávací online aplikace mapovedovednosti.cz. Aplikace sestává z více než tří set úloh, které jsou vnitřně strukturovány dle druhu použité mapy a dle kognitivní náročnosti. Lze tak rozvíjet práci s druhy map, které se ve školním prostředí nejčastěji využívají: kartogramem, kartodiagramem, turistickou mapou, obecně geografickou mapou, ale i mapami využívající areálovou, liniovou či bodovou metodu znázornění dat. Pro každou mapu byly formulovány úlohy vyžadující čtení, analýzu a interpretaci mapy. Této strukturaře využívá adaptabilní mechanismus aplikace, a to tím způsobem, že k řešení nabízí úlohy odpovídající aktuální úrovni uživatele. Aplikace zároveň umožňuje opakované řešení úloh s vysvětlením správného řešení, což jednoznačně posiluje její vzdělávací potenciál. Užití aplikace přímo ve výuce je možné více způsoby, ať již jako diagnostický nástroj zjišťující aktuální úroveň mapových dovedností před výukou či po ní, tak také jako nástroj rozvoje mapových dovedností přímo ve výuce či také jako prostředek procvičování dříve rozvíjených dovedností.

V rámci příspěvku bude představena aplikace i její vzdělávací potenciál a možnosti jejího využití ve výuce zeměpisu. Zasazení aplikace do širšího kontextu vzdělávacího prostředí pak přináší certifikovaná metodika pro učitele, které bude v příspěvku také věnována pozornost.

Optimalizace české terminologie v cestovním ruchu

Jiří Šíp

Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
jiri.sip@centrum.cz

Aktuální procesy inovací, marketingových technologií včetně digitalizace kontinuálně obohacují související mezinárodní i domácí terminologii cestovního ruchu. Velice často se dostáváme do prostředí formulačního chaosu, který evokuje nekonečnou diskuzi v používání českých a cizích terminologických označení v cestovním ruchu. První iniciativa o primární optimalizaci české odborné terminologie vznikla v prostředí Společnosti vědeckých expertů v cestovním ruchu (SVECR) při přípravě společné monografie „Venkovský cestovní ruch“. Tato organizace, kterou tvoří odborníci z praxe i akademického prostředí napříč celou ČR, je vhodným subjektem k tomu, aby systematicky vyvíjela úsilí k postupné optimalizaci a stabilizaci základní odborné terminologie cestovního ruchu v Česku. Základ tohoto úsilí je založen na odbornosti a systematizaci řádovostních úrovní používaných termínů v Česku a na synchronizaci jejich významu s terminologií mezinárodní.

Martin Hanus¹, Lenka Havelková¹, Michaela Spurná²

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
martin.hanus@natur.cuni.cz
havelkl1@natur.cuni.cz

² Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 7/9, 603 00 Brno
spurna@ped.muni.cz

Mapa je specificky geografickým zdrojem informací. Je tedy zřejmé, že rozvoje dovedností práce s mapou by měl být jedním z hlavních cílů geografického vzdělávání. Pokud však má geografické vzdělávání směřovat k rozvoji geografického vzdělávání je nutné práci s mapou vnímat spíše jako nástroj tohoto rozvoje a nikoliv jako cíl vzdělávání. To, jakým způsobem k rozvoji mapových dovedností skutečně dochází ve školní praxi, je, s ohledem na rámcově formulované národní kurikulum, determinováno osobním pojetím výuky (jak výuky geografie, tak rozvoje mapových dovedností) každého učitele. Toto osobní pojetí lze specifikovat prostřednictvím intuitivního vymezení mapových dovedností, významu, jaký jejich rozvoji učitelé přikládají a výběru konkrétních dovedností práce s mapou (a jejich kognitivní náročnosti), které jsou ve výuce rozvíjeny.

Příspěvek představuje metodické postupy i výsledky empirického šetření mezi vyučujícími zeměpisu, na jejichž základě byly sestaveny typologie učitelů a formulována doporučení pro praxi jednotlivých typů učitelů. Představen bude i model komplexního pojetí práce s mapou ve výuce zeměpisu využívající plně potenciál map pro rozvoj geografického myšlení.

Podoba výuky učitelů zeměpisu na ZČU

Václav Stacke, Václav Duffek, Markéta Kuberská, Klára Vočadlova, Pavel Mentlík
Centrum biologie, geověd a envigogiky, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni
Klatovská 51, 306 19 Plzeň
stacke@cbg.zcu.cz
duffekv@rek.zcu.cz

Příprava učitelů zeměpisu na ZČU v Plzni prošla v posledních letech výraznou proměnou. Těžiště výuky oborových předmětů a oborové didaktiky leží na Centru biologie, geověd a envigogiky na Fakultě pedagogické; na výuce oborových předmětů se však i nadále podílejí Katedra geografie Fakulty ekonomické a Katedra geomatiky Fakulty aplikovaných věd. Výuku pedagogicko-psychologických předmětů pak zajišťují Katedra pedagogiky a Katedra psychologie Fakulty pedagogické.

Nově výuka oborových didaktik proniká i do bakalářského stupně studia, ve kterém studenti absolvují i své první náslechové praxe. Bakalářský stupeň přesto zůstává z většiny vyhrazen výuce oborové náplně, kterou podává v souladu s nejnovějšími trendy, v souvislostech a metodami tzv. „inquiry-based learning“, což studentům umožňuje pracovat s kurikulem na vyšších úrovních myšlenkových schopností.

Magisterský stupeň pak zůstává vyhrazen téměř výhradně pro výuku oborové didaktiky, která prodělala největší změny. Studenti se v rámci kreditově i časově silně dotovaných předmětů věnují obecné didaktice, didaktice obecné geografie a didaktice regionální geografie, ve které v posledních ročnících synergicky aplikují znalosti a dovednosti nabyté v předchozím studiu. Všechny oborové didaktické předměty jsou vyučovány v laboratoři, která je vybavena jako učebna na ZŠ či SŠ. Ve cvičení oborové didaktických předmětů a nově i magisterské státní závěrečné zkoušce student prokazuje dovednost výuky témat z obecné a regionální geografie v podobě vedení mikroyučování. Napříč celým studiem studenti využívají moderní technologie a v navazujícím magisterském studiu se učí, jak tyto technologie vhodně využívat ve výuce. K tomuto slouží laboratoř virtuální reality, ve které mohou navíc studenti ve virtuální třídě vyučovat žáky a vylepšovat tak své dovednosti a schopnosti. V rámci magisterského stupně absolvují studenti celkem tři dlouhodobější pedagogické praxe, kdy školy navštěvují dohromady 5 týdnů.

Množství studentů v závěrečných ročnících již aktivně vyučuje na školách a absolventi nemají s hledáním zaměstnání problémy. Zpětná vazba ukazuje, že jsou absolventi vhodně připraveni na výkon učitelského povolání.

Petr Knecht, Michaela Spurná, Hana Svobodová, Eduard Hofmann
Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 7/9, 603 00 Brno
knecht@ped.muni.cz
spurna@ped.muni.cz
hofmann@ped.muni.cz

Pozice geografie v Česku na všech stupních vzdělávání dlouhodobě ustupuje a její klesající image mezi žáky je jedním z klíčových témat diskusí o směřování geografického vzdělávání. V příspěvku jsou prezentovány výsledky výzkumu, jehož cílem bylo zjistit, jaké je pojetí geografie a geografického vzdělávání u studentů učitelství zeměpisu/geografie na českých univerzitách. Základním teoretickým východiskem byla Catlingova typologie pojetí geografie (Catling 2004). Catlingova typologie rozlišuje celkem devět typů pojetí geografie a každé je charakteristické určitým převládajícím způsobem geografického myšlení. Typologie byla úspěšně aplikována k identifikování pojetí geografie u učitelů a studentů učitelství geografie v různých zemích. Jednotlivá pojetí jsme adaptovali pro český kontext. Bylo realizováno dotazníkové šetření mezi studenty učitelství geografie na devíti fakultách připravujících budoucí učitele zeměpisu. Celkově bylo získáno 183 dotazníků ze všech pracovišť. Studentům byly předloženy dvě otázky, co považují za důležité (a) ve výuce zeměpisu a (b) ve vědním oboru geografie. U každé otázky studenti řadili odpovědi podle svých preferencí od 1 – nejdůležitější po 7 – nejméně důležité. Každá jedna odpověď ilustrovala jedno pojetí. Pomocí shlukovací analýzy (s využitím K-průměrů a centroidů) jsme vytvořili dva homogenní shluky pro každou z položených otázek. U studentů učitelství zeměpisu byl nalezen rozpor v pojetích: Geografii jako vyučovací předmět studenti pojímali především jako všeobecný přehled, tj. výuku zaměřenou na geografické znalosti bez hlubšího pochopení souvislostí (pojetí Globalista). Oproti tomu geografii jako obor studenti učitelství vnímali jako prostor pro vysvětlování jevů na Zemi (pojetí Earthista) nebo pochopení, jak lidé na určitých místech žijí (pojetí Placeista). Výsledky využíváme jako podklad pro reflexi univerzitní přípravy učitelů zeměpisu/geografie v Česku.

CATLING, S. (2004): An understanding of geography: The perspectives of English primary trainee teachers. *GeoJournal*, 60, 2, 149–158.

Práce s mapou ve výuce zeměpisu: analýza videostudií

Kristýna Štolcová, Martin Hanus

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
stolcovk@natur.cuni.cz
martin.hanus@natur.cuni.cz

Téma rozvoje mapových dovedností je v českém i zahraničním výzkumu velmi aktuální. Vzhledem k rozsáhlé diskusi o koncepci a změnách českého vzdělávání lze mapové dovednosti považovat za významné pro budoucí vzdělávání studentů a toto téma je právem v popředí výzkumu českých geografů.

Předkládaný příspěvek prezentuje závěry získané z reálné výuky díky videostudii provedené v hodinách zeměpisu 20 učitelů sekundárního vzdělávání. Získané výsledky jsou konfrontovány s výpověďmi stejného vzorku učitelů, kteří se zúčastnili strukturovaného rozhovoru na téma osobního pojetí výuky geografie a rozvoje mapových dovedností. Tyto dva souběžně plynoucí výzkumy přinesly unikátní porovnání výukové reality s teoretickými informacemi získanými pomocí rozhovoru.

Ze získaných výsledků lze porovnat tvrzení učitelů při rozhovoru se skutečností zachycenou na kameře během vyučovací hodiny, která měla být cíleně celá zaměřena na rozvoj mapových dovedností a měla by tedy reflektovat tvrzení učitele o prioritách v rozvoji mapových dovedností u žáků.

Z výsledků je patrný výrazný nesoulad mezi zamýšleným kurikulem zjištěným pomocí rozhovorů, a realizovaným kurikulem detekovaným ve videostudiích.

Proč jsou studenti geografických oborů nedostatečně efektivní a úspěšní při práci s mapou?

Lenka Havelková¹, Izabela M. Gołębiowska²

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2

havelkl1@natur.cuni.cz

² Zakład Geoinformatyki, Kartografii i Teledetekcji, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych,
Uniwersytet Warszawski
i.golebiowska@uw.edu.pl

Mapy často bývají vnímány jako základní způsob vizualizace geografických informací i nástrojem pro jejich analýzu a interpretaci. Geografové by proto měli mít plně rozvinuté dovednosti práce s mapou a osvojené efektivní strategie, které mohou uplatňovat i při řešení problémů, které vyžadují využití mapy. Stejně tak by měly být tyto důležité procedurální znalosti rozvíjeny u studentů geografických oborů, aby je mohli dále bez obtíží využívat nejen při studiu, ale zejména ve svém budoucím profesním životě.

Klíčové pro většinu odborníků věnujících se jak sociální, tak fyzické geografii, jsou především tematické mapy. Jak však ukazují výsledky autory realizovaných studií, někteří studenti geografických oborů nedovedou správně tematické mapy analyzovat, případně jim činí značné obtíže interpretace na nich znázorněných informací. Nejen neúspěšní, ale i někteří úspěšní studenti nadto volí poměrně neefektivní strategie, které mimo jiné prodlužují čas potřebný k vyřešení zadaných úloh/problémů.

Cílem tohoto konferenčního příspěvku je proto na základě uskutečněných empirických studií poukázat na nejčastější a nejzávažnější příčiny neúspěchu a neefektivity studentů při práci s tematickou mapou. Díky spolupráci s několika středoevropskými geografickými pracovišti je možné poukázat na zobecnitelnost (rozšířenost) jednotlivých příčin. Uvedené nedostatky budou nadto, díky využití technologie eye-tracking při výzkumu, doplněny o konkrétní ukázky neúspěšných a neefektivních vs. úspěšných a efektivních strategií studentů.

Záměrem příspěvku je rovněž poukázat na možné způsoby odstranění uvedených nedostatků při řešení úloh vyžadujících práci s tematickými mapami. Tato doporučení jsou vhodná nejen pro samotné studenty geografických oborů, ale i pro jejich přednášející/cvičící. Vzhledem k tomu, že je možné očekávat obdobné nedostatky u žáků na základních a středních školách, lze tato doporučení využít i při jejich výuce.

Profesní vidění učitelů zeměpisu

Dana Řezníčková

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
dana.reznickova@natur.cuni.cz

Cílem příspěvku je podnítit odbornou diskusi o tom, jak vymezit profesní vidění učitele zeměpisu z pohledu didaktiky geografie. Je to první krok k tomu, abychom dokázali tuto důležitou složku profesionality záměrně procvičovat již v pregraduální vysokoškolské přípravě. Podkladem diskuse je shrnutí publikovaných relevantních teoretických a metodologických přístupů včetně vlastní metodiky aplikované při výzkumu profesního vidění 53 studentů učitelství geografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kteří navštěvovali v letech 2017–2019 předmět Didaktika geografie I. v navazujícím magisterském studiu.

Vliv různě kvalitních vizuálií z učebnic geografie na dětská pojetí vybraných fyzicko-geografických fenoménů

Petr Trahorsch ¹, Jan D. Bláha ², Zdeněk Kolafa ²

¹ Katedra preprimárního a primárního vzdělávání, Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Hoření 13, 400 96 Ústí nad Labem

petr.trahorsch@ujep.cz

² Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem

kolafa.zdenek@gmail.com

Dětská pojetí geografických fenoménů jsou individuálními charakteristikami žáků, která mohou ovlivňovat efektivitu jejich učení. Utváření dětských pojetí je závislé mj. na několika vnějších faktorech (např. média, didaktické prostředky, společnost), jejichž vliv na utváření poznatkového systému žáka odborné studie prozatím plně neobjasnily. Jedním z vnějších faktorů majících vliv na utváření dětských pojetí jsou vizuálie z učebnic geografie. Právě tyto strukturní prvky učebnic dosahují různé psycho-didaktické kvality a mají potenciál pozitivně či negativně ovlivňovat dětská pojetí. Klademe si základní výzkumnou otázku: Jaký je vliv různě kvalitních vizuálií z učebnic geografie na charakter dětských pojetí žáků základních škol?

Cílem příspěvku je identifikovat vliv kvality vizualizace z učebnic geografie na charakter dětských pojetí u žáků základních škol. V rámci převážně kvantitativně orientovaného výzkumného šetření byly mezi 434 respondenty administrovány dvouúrovňové didaktické testy s kvalitními a nekvalitními vizuáliemi z učebnic geografie; výběr vizuálií byl založen na výsledcích předchozích studií (Trahorsch & Bláha, 2019; Trahorsch, Bláha, & Chytrý, 2019). Testování vlivu vizuálií na dětská pojetí mělo tři fáze: testování bez vizuálií (vstupní diagnostika dětských pojetí), testování s kvalitními vizuáliemi/ testování s nekvalitními vizuáliemi (fotografie, schéma, mapa). Všechny testy a v nich obsažené vizuálie se vztahovaly k vybraným fyzicko-geografickým fenoménům (např. ústí řeky, vrchol hory, sklon svahu). Výsledky jednotlivých položek testů byly kvantitativně i kvalitativně analyzovány.

Výsledky testů ukázaly, že vizuálie žákům při řešení testových úloh nepomohly, neboť v porovnání s testy bez vizuálií dosahovali dokonce horších výsledků. Spíše než komplexní pojetí kvality vizualizace mají na charakter dětských pojetí vliv dílčí prvky a vlastnosti vizuálií; jedná se například o umístění popisu ve vizuáliích, komplexnost schémat, přítomnost faktografických chyb, přítomnost legendy a barevné řešení map nebo špatná tisková kvalita fotografií.

Pavel Pospíšil

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

pavel.posp92@gmail.com

V posledních letech díky technologickému pokroku značně vzrostlo využití zařízení rozšířené reality. Přestože jde o uživatelsky přitažlivou technologii, přínos jejího využití není zcela jednoznačný. Díky své povaze má tato technologie potenciál ve výuce, a to nejen v oboru geografie. Jedním ze speciálních typů těchto zařízení jsou uživatelská dotyková rozhraní. Tato zařízení se snaží využívat přirozených vloh člověka k manipulaci s objekty a vnímání trojrozměrného prostoru. V kombinaci s vizualizací a modelací terénu, která by nebyla u klasických map možná, tak teoreticky dávají jejich uživatelům výhodu při učení prostorových zákonitostí a při řešení prostorových úloh. Pro ověření těchto tvrzení byl navržen experiment v podobě experimentální výuky využívající zařízení Tangible Landscape. Pro validaci výsledků tvořila část účastníků experimentu kontrolní skupinu, která se zařízením nepracovala. Kvantitativní data byla primárně získána pomocí testu hodnocení topografické mapy, kvalitativní pomocí testu motivovanosti uživatelů a jejich subjektivního hodnocení výuky. Srovnání skupin ukázalo, že využití Tangible Landscape nemělo statisticky významný přínos na skóre uživatelů, avšak subjektivně hodnotili zařízení pozitivně a cítili se při výuce motivovaní.

Politická geografie ve výuce na středních školách: příklad nerovnoměrného rozvoje

Lenka Pavelková, Alexandra Seidlová, David Hána
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
lenka.pavelkova@natur.cuni.cz
alexandra.seidlova@natur.cuni.cz
david.hana@natur.cuni.cz

Politická geografie je významnou součástí sekundárního geografického vzdělávání a studentům pomáhá při orientaci v aktuálních světových, evropských, českých i lokálních politických problémech a pobízí je k participaci na politickém dění na všech úrovních. Přes svůj význam je tato geografická disciplína na středních školách stále relativně nerozvinutá. Může za to tradice vyučování regionální geografie, konkurence s neprostorovými sociálně-vědními předměty i nedostatečné materiály, které by seznamovaly učitele s aktuálními vědeckými poznatky. Příspěvek představuje projekt TAČR zaměřený právě na aplikaci poznatků výzkumu politické geografie do výuky geografie a dalších předmětů (základů společenských věd, dějepisu) na středních školách. Cílem projektu je vedle propagace politické geografie a snahy o vytvoření způsobu, jakým i do budoucna jednoduše seznamovat školní veřejnost s novými poznatky vědecké práce, především poskytnout podporu učitelům vytvořením specializovaných map a didaktického materiálu se zaměřením na tyto tematické okruhy: evropská integrace, mezinárodní integrace, migrace, ohniska napětí, lidská práva, lokální politika, geopolitika, nerovnoměrný ekonomický a sociální rozvoj.

V rámci příspěvku bude představen nejen projekt jako celek, ale také konkrétní výstupy pro téma nerovnoměrného rozvoje, které úzce souvisí s udržitelným rozvojem na všech hierarchických úrovních. Účastníci tak budou mít příležitost se seznámit s celkovým přístupem projektu k tvorbě materiálů pro učitele a také si některé výstupy prohlédnout a v případě výukových aktivit i vyzkoušet.

Periferní obce Jižních Čech a jejich lidský kapitál

Kubeš Jan, Chvojková Aneta

Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice

kubes@pf.jcu.cz

Periferní obce jsou v tomto článku vymezovány na základě jejich značné časové odlehlosti od střediskových měst. Uvnitř spádového regionu střediskového města, na kontinuu střediskového města – periferie, lze rozlišit zónu periferních obcí a také zónu semiperiferních a suburbánních obcí. Vedle nestřediskových obcí se v těchto zónách ještě nacházejí nižší sídelní střediska. Úroveň lidského kapitálu v periferních a dalších typech obcí je vyhodnocována až po tomto hierarchickém a polohovém rozčlenění obcí řešeného území. Je to nutné, protože je třeba odlišit znevýhodnění vyplývající z (odlehlé) periferní polohy obcí a problémy vyplývající z nízké úrovně lidského kapitálu v obcích. Navíc odlehlost a nízká úroveň lidského kapitálu vyžadují jiná zmírňující, resp. stimulující opatření. Téměř třetina periferních obcí Jižních Čech má velmi nepříznivé hodnoty lidského kapitálu, u semiperiferních obcí je to jen něco přes desetinu. Úroveň lidského kapitálu některých periferních obcí se zlepšuje díky cestovnímu ruchu, kontraurbanizaci a kvalitnímu managementu obcí. Vedle popisované perifernosti na micro-regional úrovni existuje i mezzo- and macro-regional úroveň perifernosti.

Směry humánně-geografického výzkumu na KGE TUL

Artur Boháč

Katedra geografie, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita v
Liberci

Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1

artur.bohac@tul.cz

Příspěvek představuje humánně-geografické výzkumné zaměření akademických pracovníků i studentů na Katedře geografie Technické univerzity v Liberci. Zaobírá se spíše městským prostorem, ač jej ne vždy lze zcela oddělit od prostoru venkovského. Představena je evoluce humánně-geografických výzkumů na pracovišti v posledních pěti letech, přičemž je důraz kladen zejména na aktuální situaci a konkrétní příklady projektů či výstupů. Přestože je liberecká katedra malým pracovištěm a v dnešní době se humánní geografii intenzivně věnují pouze tři odborní asistenti (Hynek Böhm, Emil Drápela a Artur Boháč), směry humánně-geografických výzkumů jsou dosti rozličné a interdisciplinární. Spojuje je zaměření na pohraniční regiony, což je vzhledem k poloze Liberce nedaleko česko-polsko-německého trojmezí logické.

Proč je Ostrava stále smršťujícím se městem?

Petr Rumpel

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita
Chittussiho 10, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava
petr.rumpel@osu.cz

Po demokratických revolucích roku 1989 došlo v zemích východní-střední Evropy, a tedy i v tehdejším Československu k zásadní systémové transformaci a politickým a společensko-ekonomickým změnám, které odstartovaly proces prostorové diferenciaci. V tradičních průmyslových regionech jako Ostravsko došlo k přelomovým změnám ekonomické struktury a zaměstnanosti vedoucí ke ztrátě pracovních míst, ekonomické atraktivity a změně image regionu. Negativní vývojové trendy se odrazily ve změnách demografické struktury a postupné ztrátě populace Ostravy a dalších měst v regionu v důsledku vystěhovalectví a dalších procesů jako suburbanizace, druhá demografická tranzice apod. Města, která ztrácejí v dlouhodobějším časovém horizontu jsou označována celosvětově jako "shrinking cities", smršťující se města. Političtí aktéři na různých úrovních reagovali v průběhu posledních tří desetiletí řadou projektů, opatření a aktivit, které měly vést zejména k modernizaci ekonomické struktury. Západní urbánní studia se zabývají faktory a opatřeními obnovy demografického růstu měst a mohou posloužit jako teoretické a inspirativní východisko pro identifikaci faktorů demografického a někdy ekonomického nerůstu a formulaci politických doporučení pro politické aktéry vedoucích k nastartování nové pozitivní růstové trajektorie.

Zoo jako místo kvalitního a udržitelného vzdělávání

Lukáš Nekolný

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
lukas.nekolny@natur.cuni.cz

Zoo patří od počátku své moderní existence k institucím sloužícím jak zábavě, tak vzdělávání a vědě. Funkce se dále vyvíjely a prohlubovaly a postupem času se k nim přidala i ochrana přírody. Mnohé současné zoo jsou proto důležitou součástí volnočasové a turistické nabídky a zároveň institucemi, jejichž stěžejní úlohu tvoří edutainment – tedy zábavné a atraktivní vzdělávání – nejen o jednotlivých druzích zvířat, ale rovněž s důrazem na ochranu přírody a udržitelné chování. Příspěvek se na základě autorem zpracované obsahové analýzy informačních systémů evropských zoo snaží představit identifikovaná ochránářská a udržitelnost podporující témata včetně forem jejich prezentace. Bylo zjištěno, že kromě podpory ochránářských projektů v zahraničí stále stoupá zastoupení tematiky ochrany místní přírody včetně řady aktivit, do nichž se mohou zapojit sami návštěvníci – nakládání s odpady (např. třídění) či podpora biodiverzity (např. hmyzí hotely). Zoo začínají také klást důraz na reflexi vztahů člověka a přírody a jejich důsledků a využívají k tomu i atraktivních ikonických zvířat (např. delfíni či lachtani). Ochrana místní přírody začíná být více součástí nejen prezentací wildparků s místními druhy (typické pro Německo či Rakousko), ale i zoo s exotickou faunou. Ty jsou navíc samy často umístěny v cenných lokalitách (propojení s ohnisky biodiverzity). Celkově se zvyšuje zacílení na zábavnou formu ochránářské edukace, která může mít vliv na chování společnosti. Zoo se tak mohou aktivně podílet na vzdělávání, které podporuje environmentální udržitelnost.

Pankisi: identita, tradice a rozvoj v gruzínském údolí se špatnou pověstí

Vincenc Kopeček

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita
Chittussiho 10, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava
vincenc.kopecek@osu.cz

Gruzínské údolí Pankisi obydlené etnickou menšinou Kistů ("gruzínských Čečenců") je v médiích často zobrazováno jako chimérické hnízdo islamistického terorismu a líheň bojovníků Islámského státu. Navzdory této negativní image je Pankisi fascinující laboratoří, v níž různé aktéři formulují alternativní koncepce rozvoje místní komunity, v nichž se odráží střet mezi tradičním a globálním islámem, postsovětskou realitou a odrazem západních hodnot. Předkládaný příspěvek vychází z dlouhodobého kulturněgeografického terénního výzkumu zaměřeného na neformální instituce, etnickou identitu a politickou inkluzi a jako takový spíše identifikuje možná témata výzkumu z hlediska regionálního rozvoje.

Závěry dotazníkového šetření: pohled starostů malých obcí na zásobování pitnou vodou

Pavlína Hejduková ¹, Lucie Kureková ¹, Tomáš Hejduk ², Štěpán Marval ², Radek Roub ³

¹ Katedra finančnictví a účetnictví, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni

Univerzitní 22, 30614 Plzeň

pahejdu@kfu.zcu.cz

lucie.kurekova@seznam.cz

² Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5

marval.stepan@vumop.cz

³ Katedra vodního hospodářství a environmentálního modelování, Fakulta životního prostředí,

Česká zemědělská univerzita v Praze

Kamýcká 129, 165 00 Praha 6

roub@fzp.czu.cz

V příspěvku jsou představeny hlavní závěry z dotazníkového šetření týkajícího se pohledu starostů malých obcí na zásobování pitnou vodou. Sběr dat byl realizován na jaře roku 2020. Šetření probíhalo v rámci řešení projektu s názvem „Dostupnost pitné vody pro obyvatele malých obcí jako indikátor socio – ekonomického rozvoje společnosti“ financovaného z programu TAČR ÉTA. Cílem zmiňovaného projektu je v souladu s resortními strategiemi a koncepcemi vytvořit metodiku adaptace malých obcí z pohledu dostupnosti pitné vody pro obyvatele jako indikátoru socio – ekonomického rozvoje společnosti.

Regionální inovační systémy a globální produkční sítě: komparace praktických implikací

Jiří Blažek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
blazek@natur.cuni.cz

Příspěvek se zaměřuje na komparaci praktických implikací pro regionální, inovační či průmyslovou politiku, které vyplývají ze dvou – do značné míry protikladných – směrů, které dominují současné světové ekonomické geografii.

Ukrajinská migrace do Česka (a EU) perspektivou českých a ukrajinských expertů

Eva Janská, Zdeněk Čermák, Milan Lupták

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

eva.janska@natur.cuni.cz

mak@natur.cuni.cz

Příspěvek přináší výsledky z kvalitativně orientovaného výzkumu provedeného v Česku a na Ukrajině v létě roku 2019 zaměřeného na problematiku emigračního potenciálu Ukrajiny pro český pracovní trh, včetně otázek spojených s příchodem Ukrajinců do Česka. Rozhovory s vybranými experty spolu se sekundárně získanými daty přispěly k hlubšímu pochopení migračních procesů spjatých s pracovní migrací na Ukrajině vůči Česku, popř. EU. Interview byla provedena s 20 ukrajinskými odborníky, kteří se v určité oblasti věnují problematice mezinárodní migrace. Tito odborníci reprezentovali vládní sektor (8), nevládní sektor (5), akademickou sféru (4) a mezinárodní instituce (2), přičemž pracovali v Kyjevě (13), Lvově (4), Užhorodu (2) a Chmelnickém (1). V Česku se uskutečnilo 10 rozhovorů s experty zabývajících se problematikou přílivu ukrajinských migrantů do ČR, zejména těch, kteří jsou přímo zainteresováni v programech náboru pracovní síly (Česko-Moravská komora odborových svazů (2), Ministerstvo zahraničních věcí (4), Svaz průmyslu a obchodu (1), Hospodářská komora (1), Ministerstvo vnitra (2), Ministerstvo práce a sociálních věcí (1), Úřad práce (1).

Výzkum mimo jiné potvrdil vyšší migrační potenciál na ukrajinském venkově, rozšíření zdrojových regionů i mimo tradiční západoukrajinský region a souvislost emigrace ukrajinských pracovníků spíše s problematickým vyplácením mezd na Ukrajině než s jejich výší a nedostatkem pracovních míst. Zajímavá zjištění se také týkají konkurence českého a polského pracovního trhu. Ohledně náborů pracovních sil v Česku je výrazná podpora vysoce kvalifikované pracovní síly, zvýšená osvěta zaměstnavatelů ohledně nezaměstnávání Ukrajinců s polskými vízy a podpory cirkulační migrace. Byla též formulována opatření ke zlepšení náborů a větší flexibility, což lze nyní v krizové situaci v důsledku COVID 19 považovat ze zbytečné, nicméně do budoucna opět užitečné.

Prezentace je výsledkem řešení projektu Technologické agentury ČR: "Řízená migrace se zvláštním zaměřením na Ukrajinu jako nástroj pro snížení deficitu pracovní síly a zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu", č. TLO1000127; Program ÉTA (www.tacr.cz).

Politiky časového znevýhodňování v procesu žádosti o povolení k pobytu

Veronika Kotýnková

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

veronikakotynkova@gmail.com

Tento příspěvek se zabývá politikami časového znevýhodňování v procesu žádosti o povolení k pobytu (žadatelů ze zemí mimo EU) na území České republiky. Poukazuje na to, jakým způsobem je governmentalita a státní superiorita representována a performována v byrokratickém procesu. Přestože imigrace je obvykle nahlížena perspektivou prostorového znevýhodňování a omezení, i v tomto případě se potvrzuje, že prostor nemůže být oddělen od časovosti, a že časové znevýhodnění představuje neméně důležitý aspekt migrační zkušenosti.

Časové politiky lze nahlížet jako politiky určitého zvýhodňování či znevýhodňování v rámci různých skupin. Přestože žádost o povolení k pobytu se jeví jako poměrně krátké časové období v životě jedinců, které může být chápáno jako liminální fáze mezi opuštěním země původu a usazením se v nové zemi, je toto období velmi specifické svou temporalitou a časo-prostorovými možnostmi a omezeními žadatelů.

Oficiálně daná doba pro rozhodnutí o povolení k pobytu (60 dní) je mnohdy překračována, a tak toto období čekání může trvat několik měsíců. Tato fáze je charakteristická svou nejasností, nepředvídatelností, ale zejména časovým a prostorovým „zaseknutím“ – které je popisováno jako nemožnost časové a prostorové změny či pohybu, nemožnost plánování.

V této souvislosti dochází k narušení chrononormativity těchto žadatelů. Žadatelé jsou v pozici, kdy nemohou žít své „normální“ životy, jejich životní cesta je narušena (stagnuje) - nemohou plánovat, mají obtíže najít si legální práci, nemohou participovat na běžném životě. Následně tak časové nerovnosti a znevýhodnění, které jsou během procesu zažívány, mohou způsobovat exkluzi z majoritní společnosti. Žadatelé o povolení k dlouhodobému pobytu tak reprezentují jednu ze skupin, vůči kterým jsou časové politiky vykonávány. Prodlužovaná doba čekání na dané vyjádření a její konsekvence v životech žadatelů může být chápána jako širší aspekt státní moci a migrační politiky. Výsledkem této práce tak je, že čekání v rámci procesu představuje strategii dominance.

Ukrajinská migrace do Česka a Evropské unie – „Pro koho perspektivní perspektiva“? (kvantitativní přístup)

Dušan Drbohlav, Dagmar Dzúrová, Dita Čermáková
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
drbohlav@natur.cuni.cz
dita@natur.cuni.cz

Cílem příspěvku je vlastním originálním kvantitativním výzkumem popsat a vysvětlit kdo na Ukrajině má potenciál posílit trh práce Česka či jiné země EU, jaké jsou podmíněnosti volby Česka jako cílové země versus jiné země EU a jaké jsou obecnější představy i konkrétní plány potenciálních pracovníků z Ukrajiny v jejich zařazení a integraci na trh práce Česka a EU, resp. do společností daných cílových zemí. Poznání je založeno na dotazníkovém šetření (provedeném na jaře a létě roku 2019) s 1 004 respondenty – potenciálními migranty v pěti vybraných regionech Ukrajiny: Kyjevě (204), Lvově, (200), Dnipro (200), Užhorodu (město – 200) a Užhorodu (venkov 200). Hlavními aktéry šetření jsou potenciální pracovní migranti, mířící do Česka, případně jiné země EU, a to ti, kdo plánují migraci ve třech rozdílných stupních přípravy (od pouze zamýšlené, přes částečně připravenou, až po všechny nezbytnosti již vyřízené). Analýza dat je mimo jiné provedena pomocí metody klasifikačních stromů. Jako teoretický a konceptuální rámec slouží zejména mikro-úrovňová ekonomická perspektiva, institucionální teorie a migrační transnacionalismus. Výsledky mimo jiné dokládají: a) vnitřně rozporuplnou dominanci ekonomické motivace ve smyslu rozdílných migračních strategií Ukrajinců, b) jejich současné i potenciální zařazení v cizině (možná více v Česku než jinde v EU) zejména na sekundární trh práce a c) výraznou roli „instituce“ sociálních sítí (rodiny a přátel) jako prostředníka uplatnění se na trhu práce cílové země.

Závěry příspěvku se dotýkají jak základního (poznání povahy zkoumaných procesů), tak i aplikovaného výzkumu (zjištění vhodná pro doporučení zlepšení integrační politiky a praxe).

Prezentace je výsledkem řešení projektu Technologické agentury ČR: „Řízená migrace se zvláštním zaměřením na Ukrajinu jako nástroj pro snížení deficitu pracovní síly a zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu“, č. TLO1000127; Program ÉTA (www.tacr.cz).

Film ako pomník? Miesta tragických udalostí z obdobia Protektorátu

Jozef Lopuch

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

jozef.lopuch@gmail.com

Médiá nám v dnešnej dobe predostierajú širokú paletu tragických udalostí. Môže to byť prostredníctvom informovania o aktuálnych tragédiách, či ich výročiach alebo môžu byť zobrazené často umelečkou podobou a to filmami a seriálmi. Keďže sú tieto udalosti a filmy spojené s konkrétnymi miestami, vytvárajú tak príležitosti pre cestovný ruch. Jedná sa tu hlavne o temný cestovný ruch ale aj filmový cestovný ruch (prípadne ich kombináciu). Tento príspevok sa zaoberá miestami v Českej republike spojenými s obdobím Protektorátu a tak aj tragickými udalosťami, ktoré sú zachytené vo filmoch českej kinematografickej (ko)produkcie (napr. Lidice, Anthropoid). Je to z toho dôvodu, že tieto filmy sú založené na skutočných udalostiach a prostredníctvom nich sa môžu diváci (ale aj niekdajší alebo budúci návštevníci) dozvedieť o príbehoch daných miest. Tieto príbehy miest sú práve častým motívom pri návšteve miest temného cestovného ruchu a dané filmy môžu tak diváka vtiahnuť priamo do doby, kedy sa daná udalosť stala. To zároveň ovplyvňuje divákovu predstavu daného miesta, prípadne to, akým spôsobom prežíva návštevu daného miesta. Cieľom príspevku je zachytiť, akým spôsobom sa môže meniť táto predstava miesta a ako môže byť prežívaná práve prostredníctvom daného filmu a to prostredníctvom kvalitatívnej mediálnej analýzy.

Vladimíra Šilhánková, Michaela Řepová
Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut - AMBIS
Lindnerova 1, 180 00 Praha 8
vladimira.silhankova@ambis.cz

Každý proces revitalizace brownfields prochází několika etapami a vyžaduje integrovaný přístup při analýze jeho rozvojového potenciálu. Ve fázi tvorby vizí a přípravě projektů je důležitá situační analýza, jejímž úkolem je zajistit, aby budoucí proces regenerace byl efektivní. Hlavními skupinami analýzy je hodnocení ekonomického, environmentálního, sociálního a urbanistického kritéria. Cílem práce je představení modelu hodnocení (jak pozitivních, tak negativních) dopadů revitalizace brownfields na příkladu aktuálně probíhajícího projektu revitalizace bývalého areálu AVIE Letňany. Tento model hodnocení pod každým jednotlivým kritériem definuje několik dalších ukazatelů, na které by se mělo při hodnocení přihlížet. Jde o metodu, která je uplatitelná při hodnocení většiny lokalit brownfields a následnému vyhodnocení dopadu jeho revitalizace.

Návrat do Evropy? Proměny časové dostupnosti a rozvojového potenciálu Česka v kontextu plánů vysokorychlostních tratí

Miroslav Marada, Michal Kowalski, Pavel Král, Alena Janská
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
marada@natur.cuni.cz

Vysokorychlostní trati (VRT) a jejich dopad na dostupnost územní a na regionální rozvoj patří ke stálým a aktuálním tématům politické i odborné debaty ve vyspělých ekonomikách světa, Česko nevyjímaje. VRT jsou vnímány mj. jako prostředek k udržení osídlení mimo metropolitní areály, které koncentrují progresivní ekonomická odvětví a pracovní příležitosti. Formou mapových výstupů z autorského dopravního modelu v GIS přispěvek dokládá změny časové dostupnosti Česka, tedy naší relativní geografické polohy, v různých variantách vedení a zprovoznění VRT (rok 2035 a 2050). Model potenciální akcesibility umožňuje novou kvalitu spojení s klíčovými evropskými aglomeracemi zhodnotit také z hospodářských hledisek, která jsou ve studiích proveditelnosti často zanedbána ve prospěch časových úspor. Příspěvek uzavírá doporučení k dopravní politice státu.

Role zpracovatelského průmyslu v rozvoji venkovských oblastí

Jan Ženka, Simona Šťastná, Adam Pavlík

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská Univerzita
Chittussiho 983/10, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava
p19116@student.osu.cz

Venkovské oblasti již nejsou pouze místem výskytu zemědělských aktivit, ale stále častěji jsou zde lokalizována odvětví zpracovatelského průmyslu, který zde má rostoucí podíl na zaměstnanosti. Jedná se nejen o tradiční odvětví průmyslu, ale také kapitálově náročná a low-tech odvětví. Prvním cílem našeho příspěvku je popsat mechanismy vzniku a rozvoje venkovských firem ve zpracovatelském průmyslu. Druhým cílem je identifikovat intenzitu dodavatelsko-odběratelských vazeb firem ve zpracovatelském průmyslu a rovněž odhalit faktory, které tuto intenzitu ovlivňují. Pro účely našeho výzkumu byl vybrán Zlínský kraj, který jako nejvíce industrializovaný kraj Česka poskytl dostatečnou datovou základnu. Náš výzkum se opírá o případovou studii 26 venkovských firem, kde jako zdroj primárních dat sloužily rozhovory v těchto malých a středně-velkých firmách. Na základě těchto údajů bylo zjištěno, že vznik byl ovlivněn lokálními znalostmi a firmy byly zakládány bývalými zaměstnanci stávajících společností. Naopak firmy bez předchozí návaznosti v nových odvětvích se ve venkovských oblastech téměř nevyskytují. Jako faktory, které mohou ovlivnit intenzitu dodavatelsko-odběratelských vazeb jsme určili: velikost, stáří, odvětví a lokalizace firmy, které jsme testovali pomocí neparametrických testů. Zjistili jsme, že firmy nejčastěji nakupují a prodávají na krajské úrovni. Čím menší firma, tím intenzivnější má dodavatelsko-odběratelské vztahy na lokální úrovni. Stáří, odvětví a lokalizace nebyly potvrzeny jako relevantní faktory, které ovlivňují dodavatelsko-odběratelské vztahy. Tato zjištění slouží především jako vstupní debata pro další výzkum, neboť slouží pouze pro Zlínský kraj a s opatrností je lze aplikovat na venkovské oblasti v Česku.

Vliv prostorových parametrů budovy na evakuační chování

Dajana Snopková, Pavel Ugwitz, Jiří Hladík, Zdeněk Stachoň, Petr Kubíček
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
snopkova.dajana@mail.muni.cz
172577@mail.muni.cz

Strategie rozhodování používané během evakuace jsou ovlivňovány např. prostorovou konfigurací prostředí nebo tendencí k návratu příchozí cestou namísto sledování evakuačního značení. Příspěvek představuje výsledky experimentu ve virtuální realitě, kde 72 účastníků provedlo evakuaci ze simulovaného hotelového prostředí s různou prostorovou konfigurací. Byl zkoumán především výběr evakuační trasy a povědomí o evakuačních pomůckách. Bylo zjištěno, že tendence volit k návratu příchozí trasu se snižuje, když evakuační cesta vede širší a rovnou chodbou. Povědomí o evakuačním plánu bylo identifikováno jako významný prediktor při výběru označené evakuační trasy. Výsledky naznačují, že tendence volit k návratu příchozí trasu by měla být zvažována během návrhu budov nebo v agentních simulačních modelech.

Aktéři změny jako klíčové postavy transformace starých průmyslových měst

Jan Píša

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem
jan.pisa@ujep.cz

Navzdory podobným geografickým podmínkám i historickému vývoji lze pozorovat značnou vnitřní i vnější heterogenitu napříč starými průmyslovými regiony. Snahy o řešení problémů vyplývajících z úpadku někdejších klíčových odvětví ve formě státních, a dokonce mezinárodních regulací často naráží na omezenou absorpční kapacitu těchto regionů, což souvisí s jejich specifickou sociální i ekonomickou strukturou, institucionálním prostředím a lidským kapitálem. A právě rozdílný způsob jednání lokálních aktérů může být klíčovým faktorem diverzity uvnitř starých průmyslových regionů. Cílem tohoto příspěvku je diskutovat koncept change agency (volně lze přeložit jako jednání člověka vedoucí ke změně) z pohledu sociologického i regionálně rozvojového pojetí změny. Tu lze chápat jako výsledek napětí mezi strukturou a jednáním, ve kterém hraje důležitou roli podoba institucionálního prostředí daného regionu anebo lokality. Zároveň je ale možné změnu vnímat jako vývojový proces, jehož výsledek do značné míry závisí na minulé orientaci regionu (slovy evoluční ekonomické geografie - na zvolené cestě), která má vliv nejen na infrastrukturu, znalosti a ekonomickou výkonnost, ale i na společenské a mocenské vztahy a image regionu. Změna je tedy nejen komplexní, ale rovněž normativní z pohledu různých zájmů a širokého spektra aktérů napříč měřítky a sférami. To lze zčásti demonstrovat prostřednictvím empirického výzkumu změn v prostředí vybraných starých průmyslových měst Ústeckého kraje z pohledu místních expertů na regionální a lokální rozvoj. Závěrem příspěvku budou shrnuty nedostatky současných studií zaměřených na změnu v podobě opomíjení významu lokálních/regionálních struktur, slabý důraz na aktivitu jednotlivců a přílišná orientace na příklady dobré praxe. Na základě toho budou formulována doporučení pro budoucí výzkum změny, zejména s ohledem na staré průmyslové regiony.

Dopravní modelování – jedna z tváří digitálního dvojčete Plzně

Karel Jedlička, Daniel Beran
Katedra geomatiky, Fakulta aplikovaných věd, Západočeská univerzita v Plzni
Technická 8, 306 14 Plzeň
smrcek77@gmail.com

Účelem digitálního dvojčete obecně je propojování fyzických objektů a procesů reálného systému s jeho virtuálním protějškem.

Takové propojení musí být realizováno v závislosti na požadavcích uživatele. Technicky je realizováno datovou bází zahrnující rozmanitá data o reálném systému a reagující na interaktivní vstupy z reálného světa formou senzorických měření.

Byť je často nejvýraznějším rysem digitálního dvojčete zobrazení modelu reálného systému ((v našem případě živého organismu města)), jádro jeho funkcionality spočívá živém monitoringu aktuální situace, který umožní pružnou reakci správců reálného systému a tím efektivní řízení systému.

Digitální dvojče města může dále umět simulovat různé scénáře, například v krizovém řízení jako reakci na mimořádné události nebo ve strategické rovině může předkládat různé alternativy rozvoje města. Často je také zmiňována možnost zapojení umělé inteligence do digitálního dvojčete a jeho následná schopnost se učit z přijímaných senzorických vstupů a odhadovat tak pravděpodobný vývoj sledovaných jevů alespoň do blízké budoucnosti.

Příspěvek konkrétně popisuje webovou mapovou aplikaci pro monitorování, analýzu a předpovídání hustoty dopravy v metropolitní oblasti Traffic Modeller (www.trafficmodeller.com) nasazenou na adrese plzen.trafficmodeller.com, resp. intenzitadoprawy.plzen.eu pro jako dopravní komponentu digitálního dvojčete Plzně budovaného v rámci Horizon 2020 projektu DUET (digitalurbantwins.com). Projekt DUET je jednou z aktivit Smart City konceptu Plzně.

Multidisciplinární přístupy ke změně image starého průmyslového regionu: příklad Ústeckého kraje

Vladan Hruška ¹, Petr Hlaváček ², Jakub Konupka ³, Silvie Rita Kučerová ¹, Karel Míšek ³, Eva Nedorostová ¹, Pavel Raška ¹, Zdeňka Smutná ¹, Tomáš Sýkora ², Jiří Toman ³, Martin Zubík ⁴

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem

vladan.hruska@ujep.cz

Nedorostova.e@gmail.com

pavel.raska@ujep.cz

² Katedra regionálního rozvoje a veřejné správy, Fakulta sociálně-ekonomická, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem

Petr.Hlavacek@ujep.cz

³ Katedra vizuální komunikace, Fakulta umění a designu, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Pasteurova 9, 400 96 Ústí nad Labem

jakub.konupka@ujep.cz

⁴ Katedra historie, Filozofická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Pasteurova 13, 400 96 Ústí nad Labem

martin.zubik@ujep.cz

Průmyslové dědictví je často zmiňováno v rozvojových strategiích starých průmyslových regionů jako jedinečný místní zdroj, který by měl být komodifikován za účelem podpory oživení veřejných prostorů, re-imaging daného regionu, popř. zvýšení zaměstnanosti. V některých regionech je toto dědictví využíváno intenzivněji, v některých méně. Ve vědecké komunitě (tu geografickou nevyjímaje) je zase zdůrazňována nutnost multidisciplinárních přístupů pro řešení výzkumných otázek, popř. rozvojových problémů. Cílem příspěvku je ukázat příklad takového multidisciplinárního přístupu, který je možný aplikovat pro reimagining starého průmyslového regionu. V rámci projektu Smart City – Smart Region – Smart Community spolupracují geografové, ekonomové, historici, umělci a designéři na vývoji inovativních a funkčních nástrojů (intervencí do veřejného prostoru) za účelem změny převážně negativního image Ústeckého kraje. Klíčovými předpokladem těchto řešení je, že se inspiřují identitou regionu a staví na místních zdrojích, které jsou znovu zhodnoceny a přetransformovány tak, aby byly atraktivní pro nové uživatele. V rámci našeho narativního příspěvku budou představena východiska pro tuto multidisciplinární spolupráci, metodika výběru klíčového průmyslového dědictví regionu a na příkladu čtyř těchto artefaktů budou představeny první výsledky.

Geografie dálkové mezinárodní železniční dopravy – odkud jedeme a kam?

Daniel Seidenglanz ¹, Jakub Taczanowski ², Marcel Horňák ³, Marcin Król ⁴

¹ Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

seidenglanz@geogr.muni.cz

² Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Wydział Geografii i Geologii,

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

ul. Gołębia 24, 31-007 Kraków, Polsko

jakub.taczanowski@uj.edu.pl

³ Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja, Přírodovedecká

fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

Ilkovičova 6, 842 15, Bratislava, Slovensko

marcel.hornak@uniba.sk

⁴ Zakład Konkurencyjności Międzynarodowej, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

al. Niepodległości 128, 02-554 Warszawa

mkrol2@sgh.waw.pl

Dálková mezinárodní železniční doprava se v evropském prostředí v posledních desetiletích poměrně dynamicky vyvíjí. Příčinou toho jsou jak obecné změny individuální mobility a postupně se vytvářející všeobecná dostupnost automobilu a také letecké dopravy, tak i změny dotýkající se přímo fungování samotných železnic (formující se síť mezinárodních vysokorychlostních tratí a vlaků, evropská dopravní politika a její vliv na liberalizaci sektoru železnic). V důsledku toho dochází jak k prostorové, tak i časové reorganizaci systému konvenční dálkové mezinárodní vlakové dopravy, která spočívá v silné redukci noční dopravy; v rušení jednotlivých skutečně dálkových vlaků; v zaměření na obsluhu kratších, respektive středně dlouhých tras; a také v zavádění pravidelné, taktové dopravy. V systému dálkové mezinárodní železniční dopravy tak dochází jak k prostorové koncentraci na obsluhu pouze vybraných a lépe infrastrukturně vybavených tratí, tak zároveň i ke zvýšení intenzity jejich obsluhy formou pravidelných (linkových) spojů, a na druhou stranu k opouštění řady dalších, periferně položených tras. Výsledkem popsaného vývoje tak de facto je poměrně silná prostorová polarizace nabídky dálkové mezinárodní železniční dopravy. Tento vývoj je z hlediska dlouhodobého vývoje osobní mobility poměrně zajímavý, protože je ve zřetelném vztahu se v zásadě plošnou dostupností ostatních mobility technologií. Příspěvek představí diskutované trendy vývoje dálkové mezinárodní železniční dopravy v Evropě jednak v teoretické rovině a jednak v rovině empirických příkladů z prostředí střední Evropy (mezinárodní železniční propojení Visegrádských států jednak vzájemně mezi sebou a jednak se sousedními státy Rakousko a Německo). Časový záběr empirické analýzy zahrnuje období od roku 1990 do současnosti.

Vojtěch Kadlec, Pavlína Netrdová, Vojtěch Nosek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

vojtech.kadlec@natur.cuni.cz

pavlina.netrdova@natur.cuni.cz

vojtech.nosek@natur.cuni.cz

Cílem našeho výzkumu bylo odhalit, jak institucionální změna hranice ovlivňuje socio-ekonomický rozvoj regionu z pohledu evoluční ekonomické geografie. Problematika hranic a periferií je dlouhodobě na „periferii zájmu“ evoluční ekonomické geografii (EEG). Přínos EEG pro studium hranic a periferií spočívá v tom, že se na nerovnoměrný ekonomický vývoj dívá optikou path dependency. V případě příhraničních regionů můžeme velmi často pozorovat, jak path dependency posiluje nerovnoměrný rozvoj mezi periferií (příhraniční region) a jádrem. Na druhou stranu mohou příhraniční regiony změnit svou nevýhodu na výhodu a stavět na jedinečné specializaci vycházející z jejich historického know-how a aktuálních globálních trendech.

Indikátorem socio-ekonomického rozvoje je nejčastěji míra nezaměstnanosti. Za tímto účelem jsme provedli LISA analýzu nezaměstnanosti na úrovni obcí v příhraničních regionech, abychom identifikovali „hot a cold spots“ dlouhodobé nezaměstnanosti. Ve vybraných referenčních okresech Děčín a Domažlice jsme zpracovali podrobnější kvantitativní analýzu a rozhovory se zástupci hlavních zaměstnavatelů, zástupci samosprávy a zástupci rozvojové agentury CzechInvest. Děčín a Domažlice byly vybrány mimo jiné i proto, že Děčín se nachází na hranicích s bývalým východním Německem a Domažlice na hranicích s bývalým západním Německem. Výsledky ukázali, že institucionální změna hranice má dopad na socioekonomický rozvoj. Kvalita změn se však mezi vybranými regiony liší. Zatímco Domažlice jsou uzamčeny na nízké úrovni globálního hodnotového řetězce, které ovlivňují jejich sociální kapitál (např. „odliv mozků“ všech typů pracovních sil), Děčín posiluje sociální kapitál v podnikatelském sektoru (zejména na úrovni vrcholného managementu největších zaměstnavatelů), což podporuje jeho ekonomický a sociální rozvoj.

Hodnocení dlouhodobých efektů fantomových hranic na sociálně-geografické nerovnosti: příklad Sudet v Česku

Pavčina Netrdová, Vojtěch Nosek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
pavlina.netrdova@natur.cuni.cz
vojtech.nosek@natur.cuni.cz

Hranice, jejich význam a role, jsou významným předmětem studia mnoha vědních disciplín. Při studiu státních, národních a regionálních hranic má svoji nezastupitelnou roli sociální geografie. V posledních desetiletích dochází k posunu vnímání politických a administrativních hranic od statického po dynamické. Hranice již nejsou chápány pouze jako pevně určená a stabilní bariéra omezující pohyb osob, zboží, kapitálu či služeb a chránící vnitřní teritorium. Zdůrazňována je jejich proměnlivost jak v prostoru, tak čase, přičemž různí aktéři mohou vnímat jiné funkce a významy hranic. V institucionálním pojetí jsou hranice považovány za komplexní a dynamické instituce mající vliv nejen na příhraniční regiony.

Příspěvek se v souladu s institucionálním pojetím hranic věnuje jejich proměnlivosti a významu pro regionální rozvoj. Pozornost je přitom zaměřena na hodnocení dlouhodobého efektu historických hranic na sociálně-geografickou diferenciaci. Na příkladu Česka je kvantitativně měřen význam historických hranic na prostorové nerovnosti v rozložení demografických, sociálních i ekonomických charakteristik. Za fantomové hranice, které již více než 80 let neexistují, ale stále jsou v prostorových vzorcích mnoha populačních znaků viditelné, považujeme bývalé politické hranice Protektorátu Čechy a Morava založené na česko-německé národnostní hranici v meziválečném Československu. Právě tyto hranice vymezující území Sudet mají v důsledku politických rozhodnutí o odsunu německého obyvatelstva a dosídlení nově příchozím českým obyvatelstvem velký vliv i na současné prostorové vzorce. Často se v této souvislosti zmiňuje volební chování obyvatel, nicméně dopad je zřejmý i u mnoha dalších demografických, sociálních a ekonomických jevů.

Cílem příspěvku je kvantifikovat a zhodnotit dlouhodobé působení fantomových hranic na sociálně-geografické nerovnosti a stabilitu prostorových vzorců v Česku. K tomuto účelu jsou využita podrobná data týkající se rozličných populačních charakteristik za obce z posledních čtyř censů z let 1980, 1991, 2001 a 2011. Význam hranic je měřen pomocí statistického hodnocení (testování průměrů, rozklad variability) a stabilita prostorových vzorců pomocí proměn lokálních měr prostorové autokorelace.

Radek Carboch

Centrum pro studium dlouhověkosti a dlouhodobé péče, Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova

U Kříže 8, 158 00 Praha 5

rcarboch@seznam.cz

„Domov na kopci“ je institucí, jež poskytuje dlouhodobé pobytové služby lidem označovaným za mentálně postižené. Prostor instituce sestává z historické budovy zámku, přilehlého hospodářství, velkého parku otevřeného veřejnosti a nové třípatrové budovy. V našem etnografickém výzkumu rozvíjíme základní principy teorie aktérů-sítí. Prozkoumáváme možnosti a limity volného pohybu obyvatel „Domova“, jejichž schopnosti bývají zpochybňovány s odkazem na diagnózu „mentálního postižení“. Svoboda pohybu patří mezi základní lidská práva. Podle standardů kvality sociálních služeb je zaručena všem uživatelům sociálních služeb a omezena může být jen ve výjimečných situacích. V mnoha případech je však k jejímu zajištění nutná podpora. Zajímá nás, jak se v praxi služby prostor „Domova“ utváří zároveň se subjekty, které ho obývají. Zjišťujeme, skrze jaké strategie a ve vztahu k jakým hodnotám dochází k dělení na normální a nenormální subjekty. Abychom zachytili vzájemně provázané utváření prostorů a subjektů, sledujeme pohyb obyvatel „Domova“ a jeho regulaci prostřednictvím prahů členících a vymezujících časoprostor jejich života. Chce-li si obyvatel „Domova“ například nakoupit ve vesnici, musí projít přes práh budovy. K jeho překročení potřebuje nejen elektronický klíč naprogramovaný na daný čas, ale také bezpečnostní reflexní vestu. Takto označen a chráněn, může vstoupit do vesnice. Kdy a kde různé způsoby uspořádávání ne/normálního produkují prahy strukturující pohyb? Kdy a kde prahy vytvářejí ne/normální subjekty? Tyto prahy mají své účely, materiality, časovosti a strážce. Popisujeme pravidla jejich polo-propustnosti a hranice, které vyznačují pro pohyb ne/normálních subjektů.

Zkušenosti neslyšících v urbánním prostoru města Brna

Hana Morávková

Katedra sociologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Joštova 10, 602 00 Brno

moravkova.hana@gmail.com

Příspěvek se zabývá zkušenostmi neslyšících v urbánním prostoru města Brna. Zkušenosti neslyšících jsou nahlíženy v souvislosti s jejich jazykem a kulturou, jejíž součástí je pro mnohé z nich i vymezení se vůči pojetí hluchoty jakožto typu zdravotního postižení konstruovanému lékařským modelem. Znakový jazyk je unikátní svou vizuálně-motorickou formou a svým vztahem k prostoru. Jak se mění podoba a funkce prostoru, je-li obýván uživateli tohoto jazyka? Ve kterých prostorech nabývá distinkce mezi identitou slyšících a neslyšících na významu a ve kterých naopak mizí? Autorka příspěvku, který vychází z její diplomové práce, se prostřednictvím rozhovorů s neslyšícími zaměřuje na specifika prostorů kontaktu neslyšících se slyšícími. Na to, kdo do těchto prostorů vstupuje v roli cizince a potenciálního nositele stigma a jak si může prostor osvojit k dosažení úspěšné komunikace. Klíčovým tématem se také stává, jakými způsoby vést rozhovory s neslyšícími určené slyšícímu publiku, aby pokud možno nereprodukovaly nerovnosti mezi většinovou společností slyšících a neslyšící menšinou.

Prostorové interakce a jejich konceptualizace: analýza selektivity, neurčitosti a hierarchie

Marián Halás ¹, Stanislav Kraft ²

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
17. listopadu 12, 771 46 Olomouc
marian.halas@upol.cz

² Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzity v Českých Budějovicích
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
kraft@pf.jcu.cz

Příspěvek se zabývá úlohou prostorových interakcí v organizaci sídelních a regionálních systémů a jejich konceptualizací. Kontinuální charakter geografických jevů způsobuje při jejich klasifikaci různou míru neurčitosti, která může být buď obecná, nebo určená selektivitou zkoumaných interakcí. Na příkladu různých typů prostorových interakcí (denní pohyb obyvatelstva, vnitrostátní migrace, dopravní toky, apod.) budou prezentovány jejich četnosti, rytmy či prostorová diferenciacie, a to na různých hierarchických úrovních. Příspěvek je součástí stejnojmenného projektu GAČR 20-21360S.

Meziobecní metropolitní spolupráce v českém prostředí: utopie či realita?

Josef Kunc, Markéta Novotná, Petr Šašinka, Zdeněk Dvořák
Katedra regionální ekonomie a správy, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita
Lipová 41a, 60200 Brno
kunc@econ.muni.cz
marketa.novotna@econ.muni.cz

Dlouhodobá regionální politika metropolitních regionů přispívá k sociálně-ekonomickému rozvoji celého funkčního regionu, protože pomáhá odstraňovat disharmonii v činnosti zainteresovaných subjektů. V českém prostředí zatím nebyla metropolitní spolupráce doposud ani náznakově institucionalizována, přestože její význam je zdůrazňován v mnoha rozvinutých zemích a rozvoj metropolitních regionů je v EU prostřednictvím nástroje ITI velmi významně podporován. Navíc se plnohodnotná odborná interdisciplinární diskuse o této otázce (se silným politickým kontextem), která by poskytla platné závěry pro potřeby plánovací praxe, vyvíjí poměrně pomalu. Předkládaný příspěvek si klade za cíl představit vybrané výsledky prvního a unikátního šetření potenciálu pro meziobecní metropolitní spolupráci v modelovém území Brněnské metropolitní oblasti. Výsledky výzkumu naznačují dílčí ochotu zavést formálnější institucionalizaci metropolitní spolupráce. Bylo by možné převést některé kompetence na nově vytvořenou metropolitní expertní platformu/agenturu. Spolupráce je však významně spojena s vědomím jejích výhod (nejen finanční povahy) a požadavkem na zachování „základních“ samosprávných kompetencí dotčených obcí.

Kde sa chodí voliť? Faktory ovplyvňujúce geografické rozloženie volebnej účasti v slovenských parlamentných voľbách

Dominik Kevický

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
423695@mail.muni.cz

Tento príspevok sa venuje geografii volebnej účasti v parlamentných voľbách na Slovensku od roku 1998. Cieľom príspevku je interpretovať geografickú premenlivosť volebnej účasti a empiricky overiť vypovedajúcu schopnosť piatich teórií volebnej účasti. Pre výskum priestorovej diferenciácie volebnej účasti boli použité hlavne metódy regresnej a korelačnej analýzy a priestorovej autokorelácie. Analýzy ukázali, že v období od volieb v roku 1998 dochádzalo ku koncentrácii volebnej účasti do vybraných regiónov Slovenska. Regióny s vysokou volebnou účasťou sa nachádzajú hlavne na západnom a severnom Slovensku, naopak regióny s nízkou účasťou sú hlavne na východnom a južnom Slovensku. Volebná účasť je vyššia v regiónoch s vyšším podielom vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov, vyšším podielom ľudí v poproduktívnom veku a s nižšou nezamestnanosťou. Od roku 1998 až do volieb v roku 2010 bola volebná účasť vyššia i v regiónoch s vyšším podielom maďarského obyvateľstva, avšak v posledných troch voľbách (2012, 2016 a 2020) bola účasť v týchto regiónoch podpriemerná. Volebná účasť je vyššia v najmenších obciach a najväčších mestách a naopak nízka v stredne veľkých mestách. Geografia volebnej účasti bola na Slovensku v sledovanom období 1998 – 2020 pomerne stabilná, s malými zmenami medzi jednotlivými voľbami.

Stanislav Kraft

Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
kraft@pf.jcu.cz

Nedávný prudký rozvoj moderních inteligentních dopravních systémů způsobil nejen zásadní inovaci v dopravním provozu, ale umožnil i zřetelnou integraci nových dat o dopravních jevech a procesech. Cílem prezentace je analýza denní mobilitních rytmů v urbánním prostředí prostřednictvím dat z inteligentních dopravních systémů. Ke studiu denních rytmů využíváme dosud nevyužitá data z indukčních smyček a strategických dopravních detektorů (součást ITS) na území města České Budějovice. Zaměřujeme se zejména na hodnocení prostorových rozdílů denních mobilitních rytmů jednotlivých lokalit na území města s cílem odhalení hlavních shod a odlišností rytmicity rezidenčních, obchodních a pracovních čtvrtí.

Eva Nedorostová

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem
Nedorostova.e@gmail.com

Kvalita života ve městě je komplexní koncept, nesporně spjatý se současnými trendy udržitelného rozvoje měst ve smyslu hodnocení vlivů na lidskou společnost. Prostupnost tohoto konceptu napříč mnoha obory způsobila rozkol v metodologickém pojetí struktury a obsahu ukazatelů kvality života ve městě. Stále panuje diskuse, jak lze kvalitu života ve městě hodnotit a jaké aspekty mají být pro dané hodnocení použity. Obecně je užívání konceptu spojeno především s hodnocením prostředí měst pro život, tedy jako soubor ukazatelů vypovídajících o mnoha faktorech daného prostředí, které ovlivňují různé stránky života společnosti. Nekončící diskuze nad indikátory, které by do hodnocení kvality života ve městě měly být zahrnuty, je na jedné straně podpořena vahou přikládanou subjektivní percepci kvality života a na druhé straně snahou zachytit objektivní jevy včetně lokálních výjimečností. Jednotlivé výzkumy z oblasti kvality života ve městě tak stále představují metodologickou výzvu, která spíše než robustní komparativní analýzy založené na rostoucím počtu indikátorů vyžaduje důkladnější konceptualizaci kvality života a argumentaci jednotlivých ukazatelů. Cílem příspěvku je představit výzkum provedený v uplynulém roce na základě případové studie, se zaměřením na metodologický přístup a možnosti budoucího vývoje v této oblasti.

Chronotopy městských center: Hledání prominentních městských časů a míst

Radim Lískovec, Ondřej Mulíček
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
radim.liskovec@mail.muni.cz
mulicek@geogr.muni.cz

V příspěvku je diskutována komplexní problematika městských center nejen z prostorového hlediska, ale především z časového. Městské centrum se dá re-konceptualizovat jako časoprostorově podmíněný jev svým prostorovým a funkčním nastavením, ale také jedinečnou kombinací krátkých a dlouhých rytmů tím, jak jsou prominentní urbánní časy začleněny do rytmů různých míst ve městě. Metodika spojuje a navazuje na Hägerstrandovu geografii času, Lefebvrem inspirovanou analýzu rytmů a Bachtinův koncept chronotopu. K demonstraci plurality centrálních míst přítomných v současném městě, jejich časoprostorových různorodostí a typických chronotopických vlastností je využita řada dat zachycující agregované rytmy obyvatel měst.

Jak měřit efektivitu veřejné správy v Česku?

Lenka Hellebrandová

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

lenka.hellebrandova@natur.cuni.cz

Efektivita veřejné správy je v posledních letech často zmiňovaným pojmem nejenom v kontextu Česka. Za zmínku stojí různé způsoby měření efektivity od např. Worldwide Governance Indicators přes aktivity OECD až po řadu projektů aplikovaného výzkumu realizovaných na českých univerzitách. Inspirací pro měření efektivity bylo fungování soukromého sektoru (firem), které se ovšem v řadě ohledů od fungování veřejné správy liší. Ekonomický pohled na efektivitu poměřující konkrétní vstupy a výstupy nereflexuje dlouhodobé dopady ani kvalitativní rozdíly mezi srovnávanými jednotkami. Vzniká tak otázka, zda vůbec a případně jakým způsobem lze měřit efektivitu veřejné správy. Cílem příspěvku je představit vybrané přístupy k měření efektivity a diskutovat jejich potenciální přínos pro zvýšení kvality celé veřejné správy v Česku.

Každodenní mobilita rodin v suburbánní zóně Prahy

Pavel Frydrych

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
pavel.frydrych@natur.cuni.cz

Každodenní mobilita je důležitou součástí života každého z nás. Ať už se jedná o každodenní cestu do práce, za volnočasovými aktivitami nebo do obchodu, vždy je potřeba se dostat z jednoho místa na druhé. Tyto cesty jsou různě časově náročné. Překonat velkou vzdálenost v rámci města se může jevit díky městské hromadné dopravě snadnější, než překonat stejnou vzdálenost mezi rozdílnými obcemi. Dospělý člověk, který má možnost řídit automobil, je v překonávání této vzdálenosti více svobodný, než třeba dítě, které tuto možnost nemá. To je často závislé na tom, zda ho mohou za jeho aktivitami dovézt rodiče. Zvýšená potřeba meziobecní mobility je patrná zejména v suburbánní zóně. Obyvatelé malých obcí musí dojíždět do jádra kvůli většině svých aktivit, což jim může přinášet různé komplikace.

Příspěvek se zaměřuje na mobilitu rodin s dětmi ze suburbánní zóny Prahy. Respondenty dotazníkového šetření byly rodiny, které se přistěhovaly do obce Roztoky (okres Praha-západ) po roce 2000, takže se u nich dá předpokládat vysoká napojenost na Prahu. Pro zasazení do kontextu byla použita data o dojížděci do zaměstnání a škol ze Sčítání lidí, domů a bytů 2011. Domov a místo zaměstnání nebo školy tvoří základní uzly prostoru aktivit jedince. Cílem dotazníkového šetření bylo odhalit, jak jsou další aktivity na tyto dva uzly vázané. Druhým cílem bylo zjistit, jak jsou vzájemně provázané aktivity mezi členy jedné rodiny.

Malé, velké, střední aneb liší se motoristické akce v České republice?

Jakub Kura
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
396491@mail.muni.cz

Příspěvek se zaměřuje na tematiku small-scale events v cestovním ruchu na příkladu automobilových soutěží a hledá odpovědi na otázku, nakolik lze v prostředí České republiky rozlišovat různě velké "malé akce". Právě automobilové soutěže patří mezi typické příklady small-scale events, jelikož se konají pravidelně ve stejném regionu, využívají pro své konání existující infrastrukturu a nepotřebují výrazné investice před každým ročníkem, čímž splňují některé vybrané základní odlišnosti od mega akcí. Kalendář českých automobilových soutěží pod národní sportovní autoritou se skládá ze dvou hierarchických úrovní soutěží a jedna z těchto je navíc zařazena do druhého nejvyššího šampionátu pod mezinárodní sportovní autoritou. Tím pádem vychází premisa výzkumu z otázky, zda se soutěže zařazené do výše zmíněných šampionátů liší kromě zařazení i v dalších aspektech jako je velikost, návštěvnické chování, útraty diváků, jejich zvyky a podobně. Pro nalezení odpovědí byl proveden dotazníkový průzkum mezi návštěvníky vybraných soutěží z výše popisovaných šampionátů a jednotlivé soutěže byly navzájem srovnány a porovnány stran společných znaků a možných odlišností. Kromě očekávaných odlišností v délce pobytu návštěvníků v místě konání akce, což se dá vzhledem k rozdílné délce soutěže čekat, byly některé více či méně výrazné rozdíly identifikovány například v otázce geografického rozložení přijíždějících diváků na konkrétní akci či způsobů zajišťování noclehu a stravování. Závěrem lze tedy velmi stručně shrnout, že v případě automobilových soutěží jako small-scale events lze identifikovat jistou odlišnost navzájem a spatřit rozdíly.

Mapování míst strachu jako příspěvek k rozvoji města

Petr Šimáček, Miloslav Šerý, David Fiedor

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

petr.simacek@upol.cz

serymilos@gmail.com

david.fiedor@upol.cz

Koncept toposfobických míst je v geografii znám již řadu let. Řadí se mezi ně i místa, která v lidských myslích vyvolávají strach. Ta lze nalézt téměř v jakémkoliv městě. Vnímání strachu v urbánním prostředí je přitom často reprezentováno strachem z toho, že se jedinec stane obětí zločinu. Mapování takto vnímaných míst je velmi důležité pro místní decizní sféru, neboť může sloužit jako užitečný podklad pro efektivní zacílení různých opatření, která by měla v konečném důsledku vést k omezení až eliminaci lidmi pociťovaného strachu, a tím k celkovému pozitivnímu rozvoji postižených oblastí. Právě „bottom-up“ přístup a zapojení místních obyvatel do procesu mapování pak vytváří jeden ze základních předpokladů k udržitelnému rozvoji města. Příspěvek prezentuje dílčí výsledky projektu Inovace prevence kriminality ve městech Olomouckého kraje založená na mapování míst strachu (TL02000556), který byl spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA. Tento projekt se zaměřil na využití metody participativního mapování pro potřeby inovace přístupu k prevenci kriminality na modelovém území Olomouckého kraje. Empirická data pro předkládaný příspěvek byla sesbírána pomocí dotazníkového šetření mezi obyvateli dotčených měst za využití konceptu mentálního mapování. Na příkladu vybraných měst bude poukázáno jednak na časoprostorovou koncentraci výskytu toposfobických míst, jednak na různorodost jejich vnímání různými skupinami obyvatel, a také na závislost jejich výskytu na dalších faktorech.

Martin Kebza ^{1,2}, Leona Findžová ³, Anna Váňová ³

¹ Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň

² Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
kebza@kge.zcu.cz

³ Centrum biologie, geověd a envigogiky, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni
Klatovská 51, 306 19 Plzeň
Lea.8@seznam.cz

Sociální sítě minimálně v poslední dekádě vstoupily do každodenního života velké části populace. Aktivita ve virtuálním prostoru nicméně neminula ani veřejnou správu. V tomto příspěvku na příkladu 99 vybraných (a populačně významných) měst Česka ověřujeme, zda skutečně i samosprávy (města) tento nástroj, jehož potenciál užití pro složky veřejné správy tkví především v efektivnějším a „přívětivějším“ způsobu komunikace, je městy skutečně používán a jakým způsobem je používán. Zvláště přitom dbáme na meziregionální rozdíly a specifické charakteristiky měst například ve vztahu k předpokladům cestovního ruchu. Mezi zástupce sociálních sítí, na kterých byla aktivita měst sledována, byly vybrány Facebook a Instagram, a to jako zavedená média, která mají navíc navzájem odlišný charakter. V analytické části práce rovněž srovnáváme aktivitu měst na sociálních sítích s demografickými charakteristikami města, sledujeme rozdíly mezi velikostními skupinami měst. Zároveň řešíme i šíření užívání sociálních sítí v čase a možný způsob přebírání inovací na základě postavení měst v sídelní hierarchii.

Antonín Zajíček ¹, Petr Fučík ¹, Radek Roub ², Tomáš Hejduk ¹, Štěpán Marval ¹

¹ Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5

zajicek.antonin@vumop.cz

marval.stepan@vumop.cz

² Katedra vodního hospodářství a environmentálního modelování, Fakulta životního prostředí,
Česká zemědělská univerzita v Praze

Kamýcká 129, 165 00 Praha 6

roub@fzp.czu.cz

V příspěvku jsou prezentovány poznatky z řešení projektu „Nástroje pro efektivní a bezpečné hospodaření se srážkovou vodou na území Prahy – RainPRAGUE“ podpořený Operačním programem Praha – pól růstu ČR. Cílem projektu je zabezpečit vyšší kvalitu pobytového prostoru pro obyvatele v urbanizovaném prostředí hl. m. Prahy, vzhledem k aktuálnímu i očekávanému trendu změny klimatu. Řešení projektu probíhá v rámci tří konceptů zaměřených na zvýšení efektivity a bezpečnosti při nakládání s vodami na území hl. m. Prahy.

Praha, stejně jako ostatní velká města, má své specifické problémy v oblasti kvality životního prostředí. Základním krokem k jejich řešení je soustředění objektivních informací, které slouží nejen pro rozhodování a plánování rozvoje města, ale jsou i zpřístupněny širší veřejnosti. Řešení reaguje na trend změny klimatu v urbanizovaném prostředí hlavního města Prahy s cílem zabezpečit vyšší kvalitu pobytového prostoru pro obyvatele města v budoucnosti. Hodnoceny jsou možnosti hospodaření se srážkovou vodou tak, aby došlo ke zlepšení situace pro obyvatele hl. města Prahy ať už z pohledu dostatku užitkové vody, zlepšení klimatických podmínek ve městě, kvality povrchových vod v tocích či nádržích nebo bezpečí při náhlých srážko-odtokových událostech. Současný stav hospodaření se srážkovými vodami v podmínkách ČR je dlouhodobě neudržitelný a to jak z ekonomického, tak i ekologického hlediska. Zahraniční zkušenosti ukazují, že východisko existuje a může vést k ekonomické i ekologické udržitelnosti, včetně zvýšení kvality života v urbanizovaném území. Urbanizace výrazným způsobem mění přirozený koloběh vody a to jak z hlediska jejího množství, tak i kvality. Neefektivní přístupy hospodaření se srážkovou vodou úzce souvisí s tvorbou povrchového odtoku a zvýšeným rizikem vzniku povodňové události či vznikem erozní činnosti.

V příspěvku jsou rozvedeny přístupy k řešení problematiky vod pocházejících ze zemědělského půdního fondu v Praze a hydrologicky souvisejících povodí.

Problémy, budoucí výzvy a investiční potřeby malých měst v Česku

Jiří Ježek

Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
jezekji@kge.zcu.cz

V posledních více jak deseti letech vzrostl zájem o fenomén malých měst. Cílem článku je identifikovat rozvojové problémy, budoucí trendy a investiční potřeby malých měst v České republice v závislosti na jejich poloze vůči velkým městům a metropolitním regionům. Článek staví na výsledcích dotazníkového šetření 184 malých měst. K nejvýznamnějším problémům, které malá města dnes řeší, patří dopravní infrastruktura, parkovací možnosti, bydlení. Malá města v periferní poloze ještě pracovní příležitosti. Největším problémem veřejných služeb je zabezpečení lékařské a nemocniční péče. Podle názoru představitelů městských samospráv bude budoucnost malých měst určovat především stárnutí populace, odchod mladých, vzdělaných a podnikavých lidí a pokles počtu obyvatel. K hlavním investičním potřebám patří revitalizace městských center, bydlení, doprava a mobilita. Výsledky dotazníkového šetření prokázaly, že malá města v České republice jsou velmi heterogenní skupinou sídel. Nepotvrdil se předpoklad, že malá města v periferních regionech mají výrazně odlišné potřeby, než města v centrální poloze. Liší se spíše v míře problémovosti, resp. naléhavosti, jejich řešení. K jejich politické podpoře je zapotřebí přistupovat individuálně a vytvářet takové podpůrné programy, které umožní realizaci integrovaných strategií.

Proměna centralit? Pohled na rekonfiguraci městského prostoru

Marek Lichter, Ondřej Mulíček

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 611 37 Brno

marek.lichter@mail.muni.cz

mulicek@geogr.muni.cz

Cílem tohoto příspěvku je podrobněji rozebrat roli centrality v městském prostoru vzhledem k jeho samotnému rozvoji. Od obecného chápání centrality jako spíše abstraktního atributu (jeho produkce, vnímání a reprezentace) lze pokročit až k centralitě svázané s konkrétní vývojovou fází města. V tomto kontextu pak přechody mezi jednotlivými fázemi umožňují sledovat i vlastní překrývání centrality (případně nodality), a to jak přidáváním nové materiální vrstvy, tak i vsunutím nového symbolického významu do stávajících struktur. V tomto smyslu se tak příspěvek primárně soustředí na procesy změn vycházející z (post)socialistického prostředí, které odráží vrstevnatou modernizaci měst. Představeny jsou empirické příklady z každodenního života, plánovacích paradigmat nebo normativních politik, které definovaly prominentní místa (centra) v brněnském (post)socialistickém časoprostoru. Zároveň je sledována i jejich setrvačnost, nebo případná kolize např. s nedávným procesem decentralizace. Příspěvek zároveň akcentuje, že brněnská decentralizace je nevyhnutelně protnutá i symbolickou úrovní, tedy že postsocialistický rozvoj není jen materiální, ale vstupuje i do kognitivního obrazu města.

Proměny „ruských“ Karlových Varů: 5 let od anexe Krymu

Adam Klsák

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
klsaka@natur.cuni.cz

Karlovy Vary jsou v posledních třech desetiletích široce považovány za hlavní cílovou destinaci pro Rusy v Česku (mimo Prahu) z hlediska rezidenční, investiční i turistické atraktivity. To se projevilo na mnoha aspektech života města. Karlovy Vary – a zejména pak jejich lázeňské centrum – prošly díky přítomnosti ruskojazyčných (ve skutečnosti se nejedná pouze o Rusy, ale občany de facto všech zemí bývalého SSSR) obyvatel, podnikatelů a turistů významnou proměnou sociálních, fyzických i funkčních struktur. Jmenovat můžeme složení populace podle občanství a její rozmístění, majetkovou strukturu nemovitostí, jejich fyzický stav a využití, či návštěvnost lokality nerezidenty a s ní spjatou orientaci místních ekonomických aktivit. Agrese Ruska vůči Ukrajině v roce 2014 ovšem vedla k prudkému ochlazení vztahů se západními zeměmi. Ekonomické sankce, jakožto i změny ve vzájemné i vnitřní ruské politice přeneseně zasáhly také Karlovy Vary, což vyústilo například v útlum investic nebo pokles počtu ruskojazyčných obyvatel a návštěvníků. Příspěvek si klade za cíl analyzovat vybrané výše zmíněné fenomény s odstupem pěti let od těchto důležitých geopolitických událostí, kdy je již možné reálně hodnotit jejich lokální dopady. Pro tyto účely práce využívá nejaktuálnější individuální data Cizinecké policie i vlastní aktualizované poznatky dřívějších výzkumů autora. Výsledky naznačují, že ačkoliv v souvislosti s těmito událostmi došlo ke zjevným změnám trendu, výrazně větší dopady na charakter města může mít současná bezpečnostní situace ve světě spojená s onemocněním COVID-19.

Prostorová data ze sítě Facebook: Časoprostorová analýza maloobchodu a služeb v Brně

Jiří Hladík, Dajana Snopková, Marek Lichter, Lukáš Herman, Milan Konečný
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
hladikjiri@mail.muni.cz

Příspěvek analyzuje a diskutuje o potenciálu a omezeních používání veřejně přístupných dat z Facebooku k analýze časoprostorových městských rytmů a centrality města prostřednictvím dostupnosti služeb a maloobchodu. Pro naši pilotní oblast města Brna jsme sbírali data z Facebook Places pomocí Graph API. Konkrétně jsme se zaměřili na prostorové rozložení kategorií "Food & Beverage", "Shopping & Retail" a "Medical & Health" a jejich otevírací dobu. Příspěvek poskytuje popis sběru a následného zpracování dat mezi možnými analytickými metodami a vizualizacemi prezentovanými v kontextu naší případové studie. Zaměřujeme se na městské rytmy prostřednictvím analýzy otevírací doby maloobchodu a služeb. Diskutujeme také o výhodách a možných problémech spojených s používáním vybraného zdroje dat.

Staré krajiny Moravy – inventarizace a současný stav

Jaromír Kolečka a kolektiv
Ústav geoniky AV ČR, v. v. i., Ostrava
Studentská 1768, 708 00 Ostrava-Poruba, pracoviště Brno, oddělení environmentální geografie,
Drobného 28, 602 00 Brno
jkolečka@centrum.cz

Během řešení projektu Ministerstva kultury ČR v rámci programu NAKI II bylo na historickém území Moravy zjištěno více než 1400 segmentů krajiny, jejichž aktuální druhotná struktura (land use) je podobná využití a vzhledu území v době pořizování indikačních skic katastrálního mapování v 1. pol. 19. st. Registrované segmenty se nacházejí ve třech účelových velikostních a třech kvalitativních kategoriích. Příčiny jejich uchování v krajině Moravy, která prodělala řadu pozemkových reforem, lze rámcově odhadovat podle jejich výskytu ve 12 pracovních regionech (nesoucích etnografické či geografické názvy) a konkrétní polohy v terénu. Tyto segmenty jsou evidovány v geodatabázi a tabelárně popsány přírodními charakteristikami, hodnocením současného stavu, formami ohrožení a návrhy opatření. Představují zvláštní málo známou formu přírodně kulturního dědictví a jsou předmětem zájmu veřejnosti, obcí i odborných kruhů.

Tadeusz Siwek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita
Chittussiho 10, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava
tadeusz.siwek@osu.cz

Referát je dílčím výsledkem výzkumu percepce ohrožení povodněmi a protipovodňových opatření v rámci grantu GAČR „Individuální a organizační rozhodování v redukci environmentálních rizik: determinanty, motivace a efektivita“ řešeném pod vedením doc. Pavla Rašky (UJEP Ústí nad Labem) v letech 2016-2018. Jedním ze zkoumaných území byl i Moravskoslezský kraj, na jehož území se na řešení projektu podílela Ostravská univerzita. Výzkum byl zaměřen na obce významně ohrožené povodněmi, mezi nimiž byly i Nové Heřminovy – mediálně známé projektem výstavby přehrady, proti kterému místní obyvatelstvo úspěšně dlouhodobě vzdoruje. Referát se snaží zjistit, odkud se bere to odhodlání místních lidí, které je v území osídleném relativně nově po druhé světové válce poměrně nečekané. Zdá se, že je to příklad úspěšného vytvoření lokální komunity spjaté se svým územím, ale zdrojem kauzy byly nepochybně i chyby v komunikaci mezi představiteli státu a místními obyvateli.

Topovakantné miesta – nástroj cieleného rozvoja mesta

Lucia Brisudová, Pavel Klapka

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

lucia.brisudova01@upol.cz

Skúmanie vakantných a opustených miest v mestách predstavuje najmä v zahraničí dôležitú súčasť výskumu urbánnych štruktúr. Hoci neexistuje oficiálna a ucelená definícia, môžeme ich charakterizovať ako dlhodobovo vyprázdnené, menšie či väčšie parcely bez využitia, ale tiež pozemky, ktoré sú zastavané, avšak chátrajúce zároveň. V rámci mentálneho mapovania mesta Šternberk, ktoré bolo realizované v roku 2018/2019 aj pre potreby aktualizácie Stratégie rozvoja mesta, sa okrem topofilných a topofóbných miest podarilo vymedziť aj tzv. topovakantné miesta. Prostredníctvom mentálnych máp respondentov založených na subjektívnej percepcii územia a vlastných skúsenostiach, dokázali samotní obyvatelia určiť miesta, ktoré nie sú dostatočne alebo aktuálne nijako využívané. Zároveň navrhli konkrétne príklady ich praktického využitia a možnej premeny, ktorá by bola ku prospechu nie len im, ale zároveň ostatným obyvateľom.

Cieľom príspevku je na konkrétnom príklade predstaviť topovakantné miesta ako percepčný typ povrchu, ktorý sa dá aplikovať aj ako efektívny nástroj rozvoja miest a obcí. Na základe primárnych dát zabezpečených mentálnym mapovaním je konkrétnejšie priblížená štruktúra topovakantných miest v závislosti na podrobnejších charakteristikách respondentov. Pomocou vekových kategórií rezidentov môžeme jasne demonštrovať diferentné potreby jednotlivých vekových skupín. Pri zobrazení čiastkových máp rodákov a prisťahovaných obyvateľov rezonujú zase iné rozdiely. Dôraz je kladený na odlišný prístup, ktorý do procesu vymedzovania topovakantných miest implikuje rezidentov a zaoberá sa ich postojmi a návrhmi.

Venkov 3.0: Sociální a technické podmínky pro uplatnění rozvojových potenciálů 21. století ve venkovských oblastech

Jiří Hrabák, Lukáš Zagata, Kateřina Boukalová

Katedra humanitních věd, Provozně ekonomická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze
Kamýcká 129, 165 00 Praha 6
hrabakj@pef.czu.cz

Hlavním cílem příspěvku je představit projekt Venkov 3.0. V projektu vycházíme ze sledování hybných sil (driverů), které byly identifikovány na konferenci OECD v roce 2018 jako důležité faktory, které významným způsobem ovlivní podobu venkova v 21. století. Přitom si klademe otázku, jak tyto technologie použít – s ohledem na specifika venkovského prostředí – tak, aby se staly skutečnými hybnými silami, které podpoří udržitelný rozvoj a budou přispívat k vyšší kvalitě života obyvatel venkova. Účelem projektu je prozkoumat a zhodnotit podmínky pro uplatnění očekávaných sociotechnických změn a na základě toho vytvořit metodická vodítka pro použití konceptu Venkov 3.0 v rozvojových strategiích pro venkovské lokality se zvláštním důrazem na poslání místních akčních skupin (MAS). V příspěvku hodnotíme následující hybné síly: decentralizované energetické systémy, drony, cloudové technologie a internet věcí, rozptýlená výroba, autonomní vozidla, připojení k internetu na venkově, budoucnost venkovského vzdělávání, budoucnost produkce potravin a budoucnost péče o zdraví. Dále jsme se zabývali otázkou, jak klíčoví aktéři rozvoje venkova nahlíží na tyto hybné síly a jak hodnotí jejich potenciál pro řešení aktuálních problémů venkovských lokalit. Odpovědi na tuto otázku jsme hledali prostřednictvím q-metodologie. Výsledky studie potvrzují názorovou pestrost klíčových aktérů na venkově. Žádná ze sledovaných technologií nebyla hodnocena jednoznačně negativně. Spíše kladně jsou přijímány moderní technologie, které přinášejí hmatatelné výsledky jako např. nové formy vzdělávání, telemedicína a digitalizace. Relativně negativní pohled patří technologiím, jež mívají příliš vzdálenou budoucnost, o jejichž dopadech zatím jen spekulujeme a které mohou radikálně měnit organizaci života lidí na venkově. Typickým příkladem je doprava pomocí autonomních vozidel anebo nové formy produkce potravin bez přímé vazby na zemědělství.

Výzkum byl podpořen Technologickou agenturou ČR projekt č. TL02000501.

Věnná města jako historickogeografický výzkumný problém

Tomáš Burda

Katedra rekreologie a CR, Fakulta informatiky a managementu, Univerzita Hradec Králové
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové
tomas.burda.2@uhk.cz

Fenomén Věnných měst českých královen je unikátní v rámci Evropy. Jeho existence od vrcholného středověku prakticky až do roku 1918, stejně jako její reminiscence v rámci historického dědictví a identity, je předmětem zájmu řady odborníků. Díky projektu NAKI II Věnná města se těchto výzkumů zúčastňují i historičtí geografové především formou vytváření rekonstrukčních map jednotlivých měst (vývoj správy, krajiny a jejího využití, hranic). Zkoumají také možnosti využití potenciálu Věnných měst v udržitelném cestovním ruchu a budování regionální identity. V příspěvku budou představeny výsledky první části projektu především v rámci Poličky, Jaroměře a Nového Bydžova i další probíhající výzkumy.

Vliv vybraných faktorů na vývoj sídelního systému Jihočeského kraje od roku 1869

Aleš Nováček, Štěpán Klučka

Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
anovacek@pf.jcu.cz

Příspěvek se věnuje vybraným aspektům vývoje sídelního systému na území Jihočeského kraje od roku 1869 do současnosti. Na základě změny počtu obyvatel v sídlech za jednotlivá časová období analyzuje vliv tří vybraných faktorů: napojení na železnici, administrativní funkce a kontinuity koncentračního procesu, resp. postavení v sídelní hierarchii. Důraz je kladen na srovnání s ostatními regiony Česka, interpretaci, detekci specifík a zobecnění učiněných zjištění.

Markéta Novotná, Eliška Beckertová

Katedra regionální ekonomie a správy, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita

Lipová 41a, 602 00 Brno

marketa.novotna@econ.muni.cz

Příspěvek se zaměřuje na prostorové chování účastníků cestovního ruchu v kontextu současných megatrendů, mezi něž se řadí i fenomén sdílené ekonomiky a rozvoj platformy Airbnb. Cílem příspěvku je na základě dotazníkového šetření identifikovat a charakterizovat prostorové chování českých uživatelů služby Airbnb. Nejprve dochází k teoreticko-metodickému a koncepčně syntetickému ukotvení problematiky ve vazbě na cestovní ruch, dopravu a dlouhodobé trendy formující prostorové chování. Další část je zaměřena na analýzu výsledků dotazníkového šetření a následné vytvoření modelu prostorových toků českých uživatelů v rámci domácího a výjezdového cestovního ruchu v letech 2016 – 2018. Po vymezení metodického postupu dochází k sestavení sociodemografického profilu respondentů a konfrontaci utvořeného modelu prostorových toků s oficiálními statistikami cestovního ruchu na národní i mezinárodní úrovni. Výsledná zjištění jsou v závěrečné fázi interpretována v kontextu výzev pro oblast udržitelného rozvoje. Na základě výzkumu lze konstatovat, že mezi české uživatele platformy Airbnb patří převážně tzv. mileniálové. Platforma Airbnb je českými uživateli využívána většinou pro výjezdy do zahraničí, přičemž výběr destinace do jisté míry koresponduje s nejnavštěvovanějšími státy dle statistik UNWTO. Nejčastěji voleným dopravním prostředkem v případě výjezdového cestovního ruchu je letadlo a cesta je realizována za účelem trávení dovolené a rekreace. Co se týče počtu přenocování, jsou obecně preferovány krátkodobé pobyty. Tento výsledek souvisí se skutečností, že většina navštívených destinací je městského typu a pro městský cestovní ruch je kratší doba návštěvy typická. Z toho důvodu je s ohledem na udržitelnost destinací vhodné zmínit projevy megatrendu urbanizace a poukázat na možné problémy pro městské destinace, které jsou v souvislosti s cestovním ruchem vystavovány problémům v podobě znečištění ovzduší, zvýšeného hluku či nadměrného využívání zdrojů.

Představení chytrých čtvrtí jako nástroje regenerace brownfields ve městech

Lucie Bravencová, Jan Hrabálek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita
Chittussiho 10, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

P19050@student.osu.cz

P19052@student.osu.cz

Brownfields představují environmentální, ekonomickou a fyzickou zátěž a jejich regenerace je tak nezbytná k zajištění udržitelného rozvoje měst. Často se jedná o nevyužívané rozsáhlé areály nacházející se v urbanizovaném území. Některá evropská města se rozhodla problémy s využitím těchto prostor řešit v rámci implementace konceptu „smart city“, který se v posledních letech začíná prosazovat jako jeden z významných směrů rozvoje měst po celém světě. Jedná se o nový přístup k řízení měst, který je založen na zavádění moderních technologií, jejichž využití má mít pozitivní vliv na kvalitu života občanů, a inovativních způsobech uvažování. Jednotlivá města se však mohou výrazně lišit v tom, jak koncept vnímají, v jakém měřítku jej implementují a na jaká témata se zaměřují. Autoři se ve svém příspěvku podrobněji zabývají chytrými budovami, které jsou jedním z mnoha opatření zaváděných v rámci konceptu za účelem zlepšení udržitelnosti měst. Některá města testují chytré budovy v rámci tzv. chytrých městských čtvrtí. Autoři se zabývají možností implementace těchto opatření při procesu regenerace brownfields v urbánních oblastech a představují příklady chytrých čtvrtí v zahraničí i tuzemsku, které vznikly, resp. vzniknou na brownfieldech a porovnávají, jak se odlišuje jejich přístup k dané problematice.

Analýza strategických a územně plánovacích dokumentů měst z perspektivy adaptace na změnu klimatu

Kristýna Křištofová ¹, Jindřich Frajer ¹, Zdeněk Opravil ², Irena Smolová ¹, Michal Lehnert ¹

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

kristyna.kristofova01@upol.cz

jindrich.frajer@upol.cz

irena.smolova@upol.cz

m.lehnert@upol.cz

² Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1

zdenek.opravil@mmr.cz

Klimatická změna je považována za jeden z největších globálních problémů současnosti. Její dopady jsou vzhledem k vysoké koncentraci obyvatel a specifickým podmínkám obzvláště citelné v městském prostředí. Za těchto okolností je velmi důležité, aby byly jednotlivé municipality na dopady klimatické změny adekvátně připraveny. Naše studie na základě obsahové analýzy strategických a územně plánovacích dokumentů měst Moravskoslezského, Olomouckého a Zlínského kraje porovnává a dále diskutuje přístup měst k adaptaci na změnu klimatu v kontextu Adaptační strategie ČR. Dosavadní výsledky našeho výzkumu ukazují, že ve studovaných městech převládá důraz na adaptační oblasti vodní režim a urbanizovaná krajina, naopak opatření v oblasti zdraví a hygiena nejsou dostatečně akcentována. Významný vliv na četnost a charakter relevantních opatření má zpracování adaptační strategie města či podobného zastřešujícího dokumentu.

Modrá krajina. K otázce počtu malých vodních nádrží v Čechách na konci 18. století

Jindřich Frajer, Jana Kremlová, Renata Pavelková
Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
17. listopadu 12, 771 46 Olomouc
jindrich.frajer@upol.cz

Středoevropská krajina prošla během posledních 250 let výraznými změnami, jejichž dopady jsou v současné podobě a fungování krajiny stále patrné. V souvislosti s globálními výzvami environmentálního charakteru, kterým nyní naše společnost čelí, roste zájem o poznání historické krajiny a jejího fungování, což by bylo zdroje inspirace či naopak varování pro přijetí adaptačních opatření v rámci krajinného plánování. Jedním z hojně skloňovaných opatření v rámci boje proti suchu je obnova či zakládání malých vodních nádrží – rybníků, v jejichž budování mají České země bohatou tradici. Příspěvek se zaměřuje na zjištění rozsahu vodních ploch na území čtyř historických krajů Čech (Bydžovský, Čáslavský, Chrudimský a Hradecký) na sklonku 18. století, tedy před první masivní vlnou rušení rybníků. Podkladem je 1. vojenské mapování (1764-1783), které je přes dílčí nepřesnosti, unikátním dokladem podoby předindustriální krajiny. S využitím georeferencované bezešvé vrstvy 1. vojenského mapování z portálu Mapire.eu bylo v prostředí GIS digitalizováno a následně analyzováno přes 7500 rybníků. Při komparaci s daty z 2. vojenského mapování (1836-1854) bylo zjištěno, že na přelomu 18. a 19. století téměř 50% ze zaznamenaných rybníků zaniklo. Z prostorového hlediska došlo k významné redukci rybníků nejen ve vyhlášených oblastech jako Pardubicko, Poděbradsko a Čáslavsko, ale překvapivě bylo také rušeno velké množství menších rybníků v členitém reliéfu Havlíčkobrodska a Humpolecka. Příspěvek dále diskutuje možnost využití takto získaných dat pro současnou praxi.

Rozvoj myšlenky modrozeleného indexu (MZI) na půdě větších měst.

Michael Pondělíček ¹, Vladimíra Šilhánková ²

¹ Institut pro plánování a rozvoj Praha

Vyšehradská 57, 128 00 Praha 2

pondelicek@ipr.praha.eu

² Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut - AMBIS

Lindnerova 1, 180 00 Praha 8

vladimira.silhankova@ambis.cz

Článek nabízí výstup z přípravy indikátorů nebo indexu modrozelené infrastruktury pro město Praha a srovnává přístupy k potlačování tepelných ostrovů v praxi jiných měst v Evropě. Otázka tepelných ostrovů byla aktuální zejména v předchozích 5 letech silně ovlivněných změnou klimatu a na nastalou situaci byla nucena větší města pragmaticky reagovat, a to každé po svém. Výstupy těchto reakcí a postupů nabízí ve srovnání právě uvedený článek.

Zonace a prioritizace jako nástroj pro udržitelný rozvoj území

Tomáš Janík, Dušan Romportl

Katedra fyzické geografie a geoekologie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
janikt@natur.cuni.cz

Územní ochrana přírody je veřejným zájmem, který se ale střetává s dalšími zájmy lidské společnosti jako například se zájmem rozvoje daného území. Zvláště citlivé mohou tyto střety být v již tak člověkem velmi ovlivněné středoevropské krajině, kde na jedné straně chceme hájit poslední fragmenty zachovalé přírody a na straně druhé poskytnout obcím a lidské činnosti možnosti rozvoje.

Mezi místa s potenciálem střetu ochrany přírody a lokálního rozvoje patří Národní park Šumava, jehož ochrana se od vzniku parku vyvíjela velmi překotně a nyní je nově rozdělena do čtyř zón.

Pro udržitelný rozvoj území je nutné vyvážení zájmů environmentálních, sociálních a ekonomických, přičemž v oblasti národního parku jeho vyhlášením preferujeme z hlediska cennosti území pilíř environmentální.

Pro odborné posouzení zájmů a jejich skloubení je vhodným nástrojem zonace a prioritizace území, díky které je možné na základě podkladů vymezit, kde jsou jaké aktivity žádané či možné. Pro prioritizaci územní ochrany v zájmovém území jsme využili volně dostupný software Zonation, do kterého vstupovaly habitatové modely druhů, které jsou uvedeny jako předměty ochrany, dále také vrstva mapování biotopů včetně její aktualizace. Tato data zastupovala cenná místa z hlediska ochrany přírody. Dále byla protnuta s daty popisujícími člověkem intenzivně využívaná území, jako jsou zastavěné a rekreační plochy, ale i potenciálně zastavitelné plochy.

Výstup z této analýzy může pomoci rozdělit správu území tak, aby byla zajištěna udržitelnost ve všech směrech, a zároveň dává všem aktérům do rukou objektivní podklad, podle kterého lze rozhodovat. Navíc se vstupní data nemusí omezovat jen na přírodní, ale lze využít i jiná prostorová data, například o sociálním či hospodářském potenciálu území. Díky tomu se z prioritizačního software stává mocný nástroj, který může pomoci s udržitelným rozvojem území.

Role kraje v podpoře místních akčních skupin

Konečný Ondřej, Rubinová Klára, Turanová Kateřina

Ústav regionálního rozvoje, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Mendelova univerzita v Brně

tř. Gen. Píky 2005/7, 613 00 Brno

ondrej.konecny@mendelu.cz

Cílem příspěvku je zachytit rozměr a způsob podpory místních akčních skupin ze strany kraje. MAS i kraje lze totiž považovat za hierarchicky odlišné úrovně promítnutí governance v Česku. Otevírá se tak otázka, nakolik jsou kraje ochotné posilovat další prvek lokální governance. Jako zdroje využíváme veřejně přístupné informace a dokumenty kraje, a především výsledky z uskutečněných semistrukturovaných rozhovorů s představiteli 12 relevantních odborů krajských úřadů. Naše zjištění vypovídají o tom, že ačkoliv jsou přístupy jednotlivých krajů odlišné (finanční a dotační podpora a komunikace), pozitivně lze vnímat fakt, že všechny kraje (nejen) ve sledovaném období MAS finančně podpořily. Chování krajů je také srovnatelné v tom, že nezřizují speciální agendu pro MAS a ani ji jmenovitě nedelegují konkrétním zaměstnancům či krajským zastupitelům. Komunikační partneři však v rozhovorech prokázali, že se na krajském úřadě na tuto problematiku specializují a mají dostatek informací. Na základě identifikovaných přístupů krajů na závěr identifikujeme základní typy uskutečňované podpory a navrhneme jejich vhodný model. Navrhujeme zdůrazňovat roli MAS ve strategických dokumentech krajů (ideálně zpracovaných přímo pro rozvoj venkova), zřídit agendu MAS za účelem zjednodušení komunikace v rámci řešené problematiky, udržet základní financování na podporu těchto institucí, zprostředkovávat tuzemské a zahraniční inspirativní setkání MAS a důsledně komunikovat s MAS (a o MAS) s důležitými lokálními aktéry.

Digitální sdílení jídla

Alena Rýparová

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 611 37 Brno
356484@mail.muni.cz

Sdílení jídla v rámci rodiny je běžnou součástí snad každé kultury. Distribuce jídla mezi cizími lidmi se děje většinou prostřednictvím peněžní směny. Přesto existují netržní a neziskové formy sdílení jídla mezi lidmi, které se odehrávají v reálném i online prostředí. Motivací je často snaha o šetrnější vyživování přírodních zdrojů, omezení plýtvání, pomoc druhým lidem atd. Podle Davies (2017) sdílení jídla mimo rodinu a domácnost představuje živou laboratoř pro změnu spotřeby jídla k větší udržitelnosti. Tento příspěvek bude zaměřen především na digitální sdílení jídla v České republice, a to na webech, sociálních sítích či prostřednictvím aplikací. Na základě analýzy cílů iniciativ, které veřejně prezentují na internetu, odpovím na otázku, jaký má tento typ sdílení jídla vztah k trvalé udržitelnosti. Deklarované cíle, zvláště v oblasti ochrany přírody, omezení plýtvání jídlem a využívání lokálních zdrojů, jsem ověřila komunikací s uživateli vybraných iniciativ. V kontextu diskuze o proměnách produkce a spotřeby jídla udržitelným a k přírodě šetrným způsobem (Davies 2017 a 2019, Vivero-Pol 2017, Curtis a Lehner 2019, Jaeger-Erben 2015) lze na digitální sdílení jídla pohlížet jako na jednu z nových cest, která má své uplatnění jak v městském, tak venkovském prostoru.

Integrace lokálních znalostí a odtokových modelů při návrhu přírodě blízkých retenčních opatření

Martin Dolejš ¹, Lenka Slavíková ², Jiří Jakubínský ³, Pavel Raška ¹, Vilém Pechanec ⁴, Pavel Cudlín ⁵

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem

martin.dolejs@ujep.cz

pavel.raska@ujep.cz

² Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku, Fakulta sociálně-ekonomická, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem

slavikova@e-academia.eu

³ Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 267/2, 611 37 Brno

191605@mail.muni.cz

⁴ Katedra geoinformatiky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
17. listopadu 50, 771 46 Olomouc

vilem.pechanec@upol.cz

⁵ Katedra životního prostředí, Fakulta životního prostředí, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Králova výšina 3132/7, 400 96 Ústí nad Labem

cudlin.p@czechglobe.cz

Nedávná období hydrologického sucha i lokálních přívalových povodní znovu připomněla naléhavost komplexní péče o krajinu a integrovaných přístupů ke zlepšení jejich retenčních vlastností. Jedním z aktuálně zdůrazňovaných přístupů je implementace přírodě blízkých opatření na veřejné i soukromé půdě. K identifikaci vhodných lokalit jsou neřídka využívány pokročilé hydrologické modely zpracované pomocí geoinformačních technologií, avšak příklady z praxe odhalují, že samotné zavádění přírodě blízkých opatření naráží na množství dalších bariér. Příspěvek ukazuje návrh a dílčí výstupy integrovaného přístupu, v němž jsou data z retenčního modelu LOREP validována a zpřesněna na základě fokusních skupin, polostrukturovaných rozhovorů a terénních exkurzí s vlastníky pozemků a představiteli místní samosprávy ve sledovaném modelovém povodí. Zapojení aktérů do procesu tvorby návrhu přírodě blízkých retenčních opatření zároveň umožňuje včas identifikovat možné vlastnické, kompetenční i procedurální spory, které by implementaci opatření v praxi mohly bránit.

Role modrých a zelených prvků při mitigaci stresu z tepla v centrech českých měst

Michal Lehnert ^{1,2}, Jan Geletič ^{2,3}, Vladimír Tokar ¹, Marek Brabec ², Martin Jurek ¹

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

m.lehnert@upol.cz

vlatatokar@seznam.cz

² Ústav informatiky AV ČR, v. v. i.

Pod Vodárenskou věží 271/2, 182 07 Praha 8

mbrabec@cs.cas.cz

³ Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.

Bělidla 986/4a, 603 00 Brno

geletic.j@czechglobe.cz

V souvislosti s projevy klimatické změny jsou města v mírném klimatu střední Evropy stále častěji vystavena vysokým teplotám. Mezi nejvíce exponované lokality patří vzhledem k vysoké frekvenci pohybu osob a fenoménu tzv. tepelného ostrova veřejná prostranství v centrech měst. Příspěvek se zaměřuje na analýzu tepelného komfortu a stresu z tepla v centrech čtyř měst – Brna, Olomouce, Ostravy a Plzně, kde bylo na vybraných lokalitách realizováno biometeorologické měření za účelem stanovení pocitové teploty (Universal Thermal Climate Index - UTCI). Současně proběhlo rozsáhlé dotazníkové šetření analyzující subjektivní vnímání tepla respondenty. Výsledky studie podrobně analyzují vliv vybraných prvků modré a zelené infrastruktury na zmírnění stresu z tepla v centrech měst.

Neolokalismus versus glokalizace: podmíněnosti vzniku a působení minipivovarů ve vybraných českých a polských regionech

Jiří Hasman ¹, Kryštof Materna ¹, Martin Lepič ^{1,2}, Filip Förstl ¹, Michal Semian ¹

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
jirka.hasman@seznam.cz

olejar17@seznam.cz

² Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
mlepic@kge.zcu.cz

V posledních desetiletích jsme svědky bezprecedentního nárůstu počtu minipivovarů. Tato vlna se spustila v 70. letech v USA a ve Spojeném Království, odkud se následně přesunula do dalších zemí, zejména kontinentální Evropy. V USA bývá rozvoj minipivovarů nejčastěji vysvětlován jako projev neolokalismu, tedy jako reakce na homogenizační globalizační procesy vedoucí ke ztrátě sepětí výrobků s místy výroby a spotřeby. Ač je neolokalismus chápán jako hnutí odporu vůči globalizaci, zásadní roli při vzniku minipivovarů hrála i zvýšená dostupnost technologií, informací či surovin. Na minipivovary tak lze zároveň nahlížet i glokalizační optikou, tedy jako na podniky, které sice operují na lokální úrovni, ale jejich vznik byl umožněn právě globalizací. Ačkoliv byl koncept neolokalismu hojně diskutován v Severní Americe, v jiných částech světa byl k vysvětlování rozvoje minipivovarnictví používán jen výjimečně. Význam neolokalismu přitom může významně záviset na kontextu daného místa a též historické zakořeněnosti piva na daném území, ať již jde o národní či regionální úroveň. Proto jsme přistoupili k výzkumu ve velmi odlišném kontextu střední Evropy, konkrétně v osmi účelově vybraných regionech České republiky a Polska, dvou zemích s velmi podobnou historií, avšak odlišnou rolí, kterou pivo v jejich tradicích hraje. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů se zástupci 58 minipivovarů byly zjišťovány různé atributy spojené se zakládáním, propagací i fungováním minipivovarů a měřeno, nakolik je existence minipivovarů důsledkem neolokalismu a nakolik důsledkem glokalizačních procesů.

The Evaluation of Geomorphosites using Geoheritage Values

Jiří Rypl ¹, Karel Kirchner ²

¹ Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
rypl@pf.jcu.cz

At present, the protection of a biotic nature is more preferred than the protection of an abiotic nature. However, processes of a biotic nature and an abiotic nature are together with human activities deciding factors influencing significantly the landscape in general and therefore it is necessary to identify and evaluate specific geological and geomorphological sites in order to protect abiotic nature.

This lecture dealt with new information from the territory of the Southern part of the Novohradské Mountains, aimed on the issues of geomorphosites. Geoheritage values which were attributed to the individual localities in the target territory, can serve as a significant foundation and source of the information for the appropriate authorities for the management of these geomorphosites.

Česko-saské a česko-rakouské pohraničí po 30 letech

Michal Šindelář

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita

Kotlářská 2, 61137 Brno

michal-sindelar@centrum.cz

Česko-saské i česko-rakouské pohraničí prošlo v posledních cca 30 letech velkou proměnou. Po otevření státní hranice došlo k oživení obcí ležících v její blízkosti. Z izolovaných periferních oblastí se stal otevřený prostor pro nejrůznější styky a kontakty bez hraničních kontrol a jakýchkoliv omezení.

Příspěvek se věnuje přeshraniční spolupráci mezi obcemi, institucemi, spolky atd. v roce 2020 a je zaměřen na hledání odpovědí na následující otázky: Jak se přeshraniční spolupráce vyvíjela a na jaké je úrovni nyní? Jaké jsou hlavní problémy? Jaké jsou možnosti budoucího vývoje vzájemných vztahů? Jak se změnilo vnímání hranice?

Josef Novotný

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
pepino@natur.cuni.cz

Zdůrazňování potřeby rozhodování o intervencích na základě vyhodnocování rigorózních empirických poznatků o jejich fungování (tzv. evidence-based-practice) je v posledních dekádách výrazným trendem prakticky ve všech oblastech veřejných politik. Vyzdvihuje význam výzkumu pro praxi; jak aplikovaného, tak základního. Posiluje problémovou-orientaci výzkumu a propojování poznatků i výzkumníků napříč různými obory. Výrazně se týká i společenských věd. V neposlední řadě také klade vyšší nároky na osvojování metodických i teoretických výzkumných dovedností při přípravě studentů pro praxi. Tento konferenční příspěvek bude úvahou o vybraných pozitivních i negativních souvislostech zmíněného trendu se snahou o diskusi jejich reflexe v sociální geografii.

Postery

Vliv mezinárodní migrace rodičů na psychickou a emoční pohodu, hodnotovou orientaci a migrační aspirace dětí: případová studie vysokoškolských studentů v Moldavsku

Eliška Masná

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
masnael@gmail.com

Tento poster se zaměřuje na vliv mezinárodní migrace rodičů na psychickou a emoční pohodu (well-being), hodnotovou orientaci a migrační aspirace dětí zanechaných v zemi původu (children left behind). Výzkum je založen na analýze 31 polo-strukturovaných rozhovorů s univerzitními studenty z Moldavska získaných během podzimu 2017. Informanti byli rozděleni do dvou skupin na základě toho, zda jejich rodiče strávili více než 1 rok v zahraničí do dovršení 18 let věku informanta. Hlavním východiskem výzkumu je teorie kumulativních příčin pracující s předpokladem, že migrace generuje migraci, dále je operováno s konceptem transnacionalismu a sociálních remitencí. Z výzkumu vyplývají tři hlavní zjištění. (1) Rodičovská migrace má převážně negativní vliv na psychickou a emoční pohodu jedince. (2) Sociální remitence hrají marginální roli v životě rodin migrantů i v celé společnosti. (3) Zkušenost rodičů s migrací může mít rozličný dopad na migrační aspirace jejich dětí: u některých můžeme pozorovat sníženou motivaci opustit zemi původu; pokud informanti migraci zvažují, preferují krátkodobý pobyt za účelem zvýšení profesní kvalifikace.

(Ne)očekávané dopady rozvojové pomoci na migraci ve vybraných regionech Etiopie

Aneta Seidlová

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
anesei.as@gmail.com

Na migraci obyvatel je tvůrci politik stále častěji nahlíženo jako důsledek selhání rozvoje, který je možné napravit rozvojovou pomocí. Odborné literatury věnující se dopadům rozvojové pomoci na migraci je málo a její závěry jsou nejednoznačné. Většina výzkumů zároveň hodnotí tyto vztahy v příliš agregované podobě extenzivním způsobem a nerozlišuje mezi mezinárodní a vnitřní migrací, navíc podceňuje vysokou komplexitu faktorů ovlivňujících migraci, včetně vlivu kontextu sledovaných regionů. Cílem prezentovaného projektu je proto zhodnotit očekávané i nezamýšlené dopady rozvojové pomoci na migraci ve vybraných regionech Etiopie. Lepší pochopení vlivu rozvojové pomoci, ale i dalších faktorů na migraci (včetně jejich vzájemných vztahů) je klíčové jak pro rozšíření teoretických i empirických poznatků o migraci a rozvoji, tak i pro lepší pochopení možných dopadů intervencí. Zde budou představeny výsledky první fáze výzkumu, v jejímž rámci byly za využití sekundárních dat analyzovány různé modely hybatelů migrace ve vztahu k rozvojové pomoci v těch regionech, kde probíhají programy zaměřené na migraci.

Dojíždka za vybranými ambulantními zdravotními službami v Česku z geodemografického pohledu

Kateřina Maláková, Luděk Šídlo
Katedra demografie a geodemografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
katerina.malakova@natur.cuni.cz
ludek.sidlo@natur.cuni.cz

Místo čerpání zdravotních služeb není vždy shodné s místem trvalého bydliště pacienta. Důvodem může být např. specifikum poptávané zdravotní služby, její reálná dostupnost, daná např. i kapacitními možnostmi poskytovatelů, či rozdíl mezi trvalým a obvyklým bydlištěm pacienta. Poster si dává za cíl přiblížit základní rozdíly v čerpání vybraných ambulantních zdravotních služeb pacienty, léčících se s vybranými diagnózami, dle místa trvalého bydliště pacienta a místa čerpání příslušných služeb, a to podle věku, pohlaví či velikostní kategorie obce. Za tímto účelem bylo využito anonymizovaných individuálních dat z databáze největší české zdravotní pojišťovny (VZP ČR) za rok 2019. Bude prokázán vliv regionálních center na koncentraci kapacit zdravotních služeb a tím i vyšší dojíždkovost za těmito službami, či pohlavně-věková specifika dojíždky?

Spatial inequalities of premature mortality related to licit substance use, Czechia, 2001–2015. A multilevel small-area disease mapping approach

Ladislav Kázmér, Andrej Baroš, Jan Hanzal, Ivana Kulhánová
Národní ústav duševního zdraví
Topolová 748, 250 67 Klecany
ladislav.kazmer@nudz.cz
jan.hanzal@nudz.cz

This empirical study aims to analyse spatial inequalities in cause-specific premature mortality closely related to the use of two major addictive substances prevalent within the contemporary Czech society – tobacco and alcohol. The specific aim is to conduct a detailed spatial-temporal mapping of age-adjusted mortality rates (standardised mortality ratios event.), as examined in a specific multilevel perspective starting from the lowest level of Czech municipalities.

Official data on Vital Statistics, as provided by the Czech Statistical Office, were applied and processed within an advanced geo-statistical modelling framework. This resulted to the production of unique specialised maps presenting the phenomena in comprehensive long-term perspective of the recent 15 years. As far as the authors know, the maps are of the very first of this kind within the current Czech research milieu.

Grant acknowledgement: Czech Science Foundation, no. 18-17564S.

Image geografie pohledem žáků: přehledová studie

Veronika Korvasová
Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 7/9, 603 00 Brno
veru.korvasova@seznam.cz

Geografie jako školní předmět začíná čelit krizi identity, protože zájem o ni postupně upadá (KIDMAN, 2018) a my bychom se měli začít ptát, jak to změnit. V rámci méj disertační práce bych se chtěla věnovat zájmu žáků a jejich pohledu na geografii, prozkoumat její image. Z toho důvodu jsem nejdříve potřebovala zmapovat dosavadní výzkumy a výsledná zjištění.

Na základě rešerše v databázích WOS a SCOPUS jsem vybrala 23 studií publikovaných jako vědecké články nebo publikace v letech 1979-2020. U studií byla analyzována zejména metodologie a dosažené výsledky. Poster bude reflektovat i slabé a silné stránky použitých metod.

Dosavadní zjištění ukazují, že image geografie mezi žáky nebyla doposud široce diskutována a prozkoumána. Předchozí výzkumy byly prováděny hlavně v anglicky mluvících zemích. Výsledná zjištění se liší. Žáci mají převážně ke geografii neutrální přístup, ale mohlo by se to zlepšit, pokud by se učitelé zabývali zajímavými a aktuálními tématy (WEEDEN, 2007, SACK, PETERSON, 1998). Z posledních studií Nicka Hopwooda naopak vyplývá, že žáci vnímají geografii pozitivněji, pokud mohou v hodinách přemýšlet a být aktivní (HOPWOOD, 2009). Použité výzkumné metody se liší stejně jako zkoumané vzorky. Převažovaly kvantitativní metody, ale v několika případech se kvalitativní metody vyplatily a vykazaly slibné výsledky.

Reference

HOPWOOD, Nick. UK high school pupils' conceptions of geography: research findings and methodological implications. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 2009, 18.3: 185-197.

KIDMAN, G. School geography: what interests students, what interests teacher?, *International Research in Geographical and Environmental Education*, 2018, 27.4: 311-325.

SACK, Dorothy; PETERSEN, James F. Children's attitudes toward geography: a Texas case study. *Journal of Geography*, 1998, 97.3: 123-131.

WEEDEN, P. Students' perceptions of geography: Decision making at age 14. *Geography*, 2007, 62-73.

Místně zakotvené učení: místní region jako prekoncept globálních témat

Jan Musil

Katedra preprimárního a primárního vzdělávání, Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v
Ústí nad Labem
Hoření 13, 400 96 Ústí nad Labem
janxmusil@centrum.cz

V současném geografickém vzdělávání rezonuje řada odborných témat, která jsou postupně transformována do vzdělávacího prostředí českého školství. V posledních letech se výzkum zaměřuje na kritická místa geografického kurikula, větší zapojení praktických úkolů do výuky a také environmentální výchovu. Právě environmentální výchova v podobě aktuálního kurikulárního nastavení (průřezové téma) poskytuje geografii na základní škole rozšiřující možnosti pro práci s prekoncepty v oblasti geografického myšlení a vzdělávání na 1. stupni základní školy a jejich rozvoji v dalších časových obdobích. Místně zakotvené učení jako prověřený model přístupu k poznávání blízkého prostoru (místního regionu) v rovině kognitivní i afektivní žákům přibližuje teoretické i praktické použití metod práce z širokého rozsahu geografie v kontextu vybraných cílů globálního vzdělávání.

Štěpán Marval¹, Jan Kopp², Pavlína Hejduková³, Radek Roub⁴, Tomáš Hejduk¹

¹ Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5

marval.stepan@vumop.cz

² Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni

Univerzitní 22, 30614 Plzeň

kopp@kge.zcu.cz

³ Katedra finančnictví a účetnictví, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni

Univerzitní 22, 30614 Plzeň

pahejdu@kfu.zcu.cz

⁴ Katedra vodního hospodářství a environmentálního modelování, Fakulta životního prostředí,

Česká zemědělská univerzita v Praze

Kamýcká 129, 165 00 Praha 6

roub@fzp.czu.cz

Potřeba vytvoření komplexního řešení adaptace malých obcí na pokles množství vody v různých částech hydrologického cyklu a tím související zajištění dodávek pitné vody, úzce souvisí s environmentálními, technickými, ekonomickými a sociálními aspekty.

Podstata řešení spočívá v interdisciplinárním přístupu k řešení dané problematiky, kdy bude provázaně řešena předmětná výzkumná agenda dostupnosti pitné vody pro obyvatele malých obcí jako indikátor socio - ekonomického rozvoje společnosti a v systému opatření reflektující predikované klimatické poměry v ČR.

Součástí výzkumu je a) analyzovat problémy, rozvojové příležitosti a investiční potřeby malých obcí, b) identifikovat klíčové faktory, procesy a výzvy, ovlivňující jeho budoucnost, c) navrhnout scénáře budoucího rozvoje, d) specifikovat adaptační strategie, jak budoucí výzvy (příležitosti a hrozby) zvládat a v neposlední řadě e) společně s aplikačními garanty a dalšími aktéry formulovat nové zásady udržitelného rozvoje venkova z pohledu dostupnosti pitné vody.

Představeny jsou poznatky z vyhodnocení ekonomických aspektů souvisejících se zajištěním odpovídajících potřeb pitné vody malých obcí/vodárenských soustav. Dále jsou prezentovány výsledky z hodnocení socio-ekonomických aspektů napojení na centrální přivaděče v alternaci s identifikací nových lokálních zdrojů, rozšířením stávajících kapacit vodních zdrojů s ohledem na zajištění požadovaných potřeb pitné vody a její jakosti. V metodice řešení je zohledněna aktuální problematika hydrologického sucha a specifická vlivu na demografickou situaci.

Analýza současného stavu ekonomické aktivity obyvatel ve venkovském prostoru

Veronika Vorobljevodá, Marie Novotná
Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
veronikv@kge.zcu.cz

Tento příspěvek se zabývá současným stavem ekonomických aktivit obyvatel ve venkovském prostoru ve vybraném území – Plzeňského a Jihočeského kraje. V teoretické části je definován rámec základních pojmů týkající se problematiky podnikání ve venkovské oblasti. Pro seznámení vybraného území je uveden geografický popis zkoumaného území a dále vysvětlení, z jakého důvodu bylo toto území navrženo pro výzkum.. Dále jsou představeny nejčtenější odvětví v jednotlivých obcích a popsána jednotlivá povolání. Výzkum je opřen o podrobnou analýzu srovnání struktury ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví ekonomické činnosti ve venkovských obcích. Zdrojem pro zpracování analýzy je aplikace registr ekonomických subjektů, která poskytuje uživatelům dle různých vyhledávacích kritérií informace o ekonomických subjektech. Dále je uvedena podrobná mapa území, která byla zvolena pro výzkum. Příspěvek je dále doprovázen statistickými daty, které zahrnují konkrétní počty ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví ekonomické činnosti v jednotlivých obcích. Příspěvek vyhodnocuje současný stav ekonomicky aktivních obyvatel ve venkovském prostoru a navrhuje perspektivy pro zlepšení rozvoje podnikání na venkově.

Research of local action groups: geography, planning and management

Ondřej Konečný ^{1,2}, Jan Binek ², Hana Svobodová ^{2,3}, Zdeněk Šilhan ^{2,4}, Markéta Chaloupková ^{2,4}

¹ Ústav regionálního rozvoje, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Mendelova univerzita v Brně

tř. Gen. Píky 2005/7, 613 00 Brno

ondrej.konecny@mendelu.cz

² GaREP, spol. s r.o.

Náměstí 28. října 3, 602 00 Brno

³ Katedra geografie, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Poříčí 7/9, 603 00 Brno

67632@mail.muni.cz

⁴ Katedra regionální ekonomie a správy, Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita

Lipová 41a, 60200 Brno

Zdenek.Silhan@econ.muni.cz

The poster aims to present key findings from the research "New roles of LAGs in local development" (TL01000547) supported by the Technology Agency of the Czech Republic (2018-2020). The results are based on the following research methods: semi-structured interviews with LAG managers (23 communication partners), a questionnaire survey among LAG managers (128 respondents) and detailed research on the functioning of five selected LAGs. We pay attention to the connection of the conducted research into geography, spatial planning and management of LAG in general. The results document the different form of local action groups in the Czech Republic, both in terms of geographical and different functioning and management of groups. On the contrary, the LAG's approaches to spatial and strategic planning tend to unify over time. We further supplement the selected findings with recommendations targeted both to the LAG and the LAG national network, as well as to the managing authorities.

Kam se stěhují mladí dospělí z pražského zázemí?

Otakar Bursa, Luděk Sýkora

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
rasik8@centrum.cz

Patnáct let po intenzivních suburbanizačních vlnách dorůstá v pražském zázemí početná generace mladých dospělých, která stojí na prahu volby svého budoucího bydliště. Atraktivní pražské adresy mohou být vzhledem k současné bytové krizi pro mnohé jen nedostižným snem. Alternativou se stávají suburby nebo jiná rozmanitá místa v metropolitním regionu i mimo něj. Poster se pokouší odpovědět na otázky odkud a kam se mladí dospělí stěhují a jaké jsou rozdíly mezi muži a ženami.

Lokální konflikty o využití území jako adverzivní sekvenční rozhodování v polyracionálním prostředí

Pavel Raška ¹, Bohumil Frantál ²

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem

pavel.raska@ujep.cz

² Ústav geoniky AV ČR, v.v.i.

Drobného 28, 602 00 Brno

bohumil.frantal@ugn.cas.cz

Lokální konflikty o využití území jsou výsledkem skupinového či meziskupinového střetu představ, názorů, postojů a zájmů ohledně využití určitého prostoru. Zatímco argumentační rámování těchto konfliktů nezřídka ukazuje na slabou integraci nadřazených politik a strategií, v jejich konkrétním průběhu se projevuje především střet racionalit klíčových aktérů. V praxi jsou tyto konflikty reprezentovány např. intenzifikací zemědělského využití údolních niv, regenerací brownfieldů v záplavových územích nebo energetickými projekty v tradičně zemědělském venkově. Možnosti managementu lokálních konfliktů o využití území jsou však zpravidla omezeny jejich vývojovou složitostí. V příspěvku nejprve představujeme novou typologii dílčích konfliktních plánovacích situací, která slouží jako pracovní schéma k rozlišení konkrétních plánovacích dilemat a analytický přístup k trasování složitějších plánovacích situací. V dalším kroku ukazujeme, že složité konflikty v území, kterým čelíme, jsou často výsledkem řetězce sekvenčních rozhodnutí v uvedených dílčích plánovacích situacích. Prezentovaný přístup tak rozšiřuje teorii sekvenčního rozhodování. Ta běžně považuje rozhodovací sekvence za nástroj snižování budoucích nejistot a názorové konvergence s pomocí multifaktorových a participativních přístupů. Adverzivní sekvenční rozhodování naopak upozorňuje, že v podmínkách polyracionality může i relativně symetrické rozložení sil vést ke zdánlivě bezvýhodným konfliktům v území se závažnými důsledky pro udržitelnost krajiny.

Migranti ve vybraných městech Česka 2008–2015: analýza změny prostorového rozmístění s využitím populačního rastru

Martin Šimon ¹, Ivana Křížková ², Adam Klsák ², Yana Leontiyeva ¹, Renáta Mikešová ¹

¹ Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., oddělení Lokálních a regionálních studií

Jilská 1, 110 00 Praha 1

martin.simon@soc.cas.cz

² Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

klsaka@natur.cuni.cz

Cílem tohoto posteru je prezentovat výzkum, který přispívá do diskuze o segregaci migrantů předložením aktuálních poznatků z Česka – tedy země s poměrně krátkou historií intenzivní zahraniční imigrace. Rezidenční vzorce (a jejich vývoj) migrantů, definovaných na základě občanství, jsou zkoumány ve vybraných velkých městech Česka. Analýza je zaměřena na šest početně největších imigračních skupin, které do země přicházejí. Pro výpočty v populačním rastru využíváme registrových dat poskytovaných Cizineckou policií. Změny v distribuci populace jsou měřeny indexem odlišnosti, který je v oblasti výzkumu segregace široce aplikován. Hlavní výsledky naznačují postupný trend zmenšování prostorové odlišnosti mezi majoritou a zkoumanými imigračními skupinami. Stabilně se zvyšující počet příchozích migrantů nevede - až na několik výjimek - k výrazným segregačním tendencím v populaci.

Okrasné rostliny ve venkovských sídlech v České republice. Závisí zastoupení jednotlivých druhů na velikosti sídla?

Markéta Šantrůčková, Ivana Barošová, Adam Baroš, Pavel Matiska
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice
santruckova@vukoz.cz

Rostliny v sídlech, jejich druhové složení a četnost odráží vývoj osídlení a sociální a přírodní podmínky. Zatímco krajinné a městské zeleni již bylo věnováno poměrně dost pozornosti, zeleň ve venkovských sídlech byla studována jenom nesoustavně. V příspěvku se zaměříme na tři regiony rozdílné svými přírodními i společenskými podmínkami a historickým vývojem: Čertovo břemeno na pomezí středních a jižních Čech, Moravský kras a České středohoří. V sídlech těchto tří oblastí byl evidován výskyt okrasných rostlin, zejména trvalek na veřejných prostranstvích, předzahrádkách a viditelných částech soukromých zahrad. Dominantními se ukázaly rody pivoňka (*Paeonia*), plamenka (*Phlox*) a kosatec (*Iris*). Dalších 11 rodů bylo hojně zastoupeno ve všech sledovaných oblastech a spolu s třemi předešle jmenovanými je můžeme označit jako společné pro celou Českou republiku. Výskyt okrasných rostlin byl samozřejmě podmíněn přírodním prostředím, ale jako statisticky významný faktor se ukázala i populační velikost sídla. Trvalky se nejvíce vyskytovaly jak co do absolutního počtu, tak vzhledem k počtu zastoupených druhů ve středně velkých vesnicích o cca 500 obyvatelích. V menších i větších sídlech bylo zastoupení jednotlivých druhů, stejně jako jejich rozmanitost nižší.

Inovace prevence kriminality ve městech Olomouckého kraje založená na mapování míst strachu

Petr Šimáček ¹, Miloslav Šerý ¹, David Fiedor ²

¹ Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

17. listopadu 12, 771 46 Olomouc

petr.simacek@upol.cz

serymilos@gmail.com

² Katedra sociologie, kulturní antropologie a andragogiky, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Křížkovského 511/10, 779 00 Olomouc

david.fiedor@upol.cz

Poster představuje projekt Inovace prevence kriminality ve městech Olomouckého kraje založená na mapování míst strachu (TL02000556), který je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA. Hlavním cílem a současně přínosem projektu je využití metody participativního mapování rizikových lokalit za účelem inovace přístupu k prevenci kriminality na území Olomouckého kraje. Tato metoda zatím není v České republice dostatečně využívána v praxi, na rozdíl od měst a regionů v západní Evropě či severní Americe. V posledních letech, kdy je kladen důraz na endogenní přístup k rozvoji území, se však i u nás stále častěji objevují snahy vtáhnout do procesu plánování také místní obyvatelstvo. Právě „bottom-up“ přístup a zapojení místních obyvatel do tohoto procesu vytváří jeden ze základních stavebních kamenů udržitelnosti rozvoje území.

Orgány samosprávy jsou zpravidla vybaveny mnoha IT přístroji a softwary, technologiemi geografických informačních systémů nevyjímaje. Ty patří mezi časté nástroje územního rozvoje i správy měst. Této technologie se dá rovněž využít pro mapování a analýzu míst strachu z potenciální kriminality. Mapování takto negativně vnímaných míst je velmi důležité pro místní decizní sféru, neboť díky takto zjištěné prostorové informaci může sloužit jako užitečný podklad ke strategickému plánování rozvoje území, respektive pro efektivní zacílení různých opatření, která by měla vést k omezení až eliminaci lidmi pocítovaného strachu, a v konečném důsledku ke zvýšení kvality života ve městě. Městům a jimi zřizovaným městským policiím se tak otevírají nové možnosti, jak posílit opatření mající za úkol chránit občany měst a jejich bezpečnost. Výsledky projektu budou primárně využity Olomouckým krajem (který je aplikačním garantem projektu) a městy zapojenými do výzkumu, ovšem po určitém zobecnění budou výsledky přenositelné na ostatní obce České republiky.

Tradiční spolky: páteř oficiální komunální politiky malých venkovských obcí v Česku?

David Vogt

Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni

Univerzitní 22, 30614 Plzeň

vogtd@kge.zcu.cz

Tradiční spolky jako dobrovolní hasiči, tělocvičné jednoty (Sokol, Orel a další), myslivecká sdružení, rybáři, včelaři, zahrádkáři, vinaři apod. představují v mnoha malých obcích hlavní aktéry společenského dění a občanské společnosti v nejširším smyslu slova. To však někdy znamená i jejich dominanci v oficiální komunální politice, kde spolky tvoří dokonce vítězné kandidátní listiny, a to přímo pod svým názvem (jsou sledovány jen tyto explicitní případy). Je otázkou, zda je takový politický vliv tradičních spolků známkou vyspělého spolkového života, pozitivně vnímaného sociálního kapitálu, či snad sociálního kapitálu svazujícího, místních mocenských bratrstev, případně propojených v celostátní struktuře, nebo pouze tzv. z nouze ctnost, udržení funkčnosti místní samosprávy nejmenších obcí díky aktivitě jediné tamní funkční organizace. Jedná se totiž o fenomén často spojený s populačně velmi malými obcemi. Vyskytují se však i případy politického soutěžení či kooperace více spolků v jedné obci, což odpovídá poznatkům dalších autorů zkoumajících venkovský politický život od prvorepublikového období. Je však nutno brát v úvahu také možnou vnitřní sídelní rozdrobenost obce s jednotlivými spolky vázanými na dílčí sídla. Poster se snaží sledovat geografický obraz distribuce politicky úspěšných spolků zejména v posledních dvou komunálních volbách v Česku a diskutovat je v širším kontextu výsledků komunálních voleb a dalších aspektů. Pozornost bude věnována i některým použitým metodám poloautomatického zpracování volebních dat a jejich úskalí. Jedná se o shrnutí a rozšíření autorova delšího výzkumu, který se v současnosti jako spoluřešitel snaží dále rozvíjet v rámci projektů SGS-2019-007 - Pozice firem v globální produkční síti a její vliv na regionální rozvoj a politické postoje voličů a TAČR TL01000110 – Budoucnost venkova v České republice: Výzvy, vize, rozvojové scénáře a adaptační strategie (Atlas rozvoje venkova, připravovaná publikace Výzvy a scénáře rozvoje venkovských oblastí).

Efektivní využívání městských politik v oblasti životního prostředí

Veronika Eretová^{1,2}

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2

² Magistrát města Plzně
náměstí Republiky 1, 306 32 Plzeň
eretova.veronika@email.cz

8 partnerů napříč Evropou, 8 politických nástrojů - město Plzeň se zapojilo do projektu EURE (Effectiveness of Environmental Urban policies to improve Resources Efficiency) z operačního programu Interreg Europe. Jeho cílem je prostřednictvím sdílení, výměny zkušeností a inovací zlepšit fungování politik a programů regionálního rozvoje v zemích EU. Projekt identifikuje politické nástroje, které ovlivňují oblast životního prostředí na evropské i národní úrovni. Plzeňským tématem je nástroj ITI, tedy integrované územní investice. ITI je nástrojem územního rozvoje, který slouží k řešení vybraných problémů daného území integrovaným přístupem. ITI umožňuje v území plzeňské metropolitní oblasti plánovat, koordinovat a realizovat vybrané aktivity financované z různých operačních programů.

V současné době probíhá příprava dalšího programového období. Oblast životního prostředí je pro plzeňskou metropolitní oblast jedním ze stěžejních témat. Tato oblast a s ní spojené aktivity nabývají na významu i z důvodu, že do oblasti životního prostředí bude v příštím programovém období směřováno 30 % z celkových alokovaných prostředků z EU fondů.

Cílem příspěvku je představit samotný program, projekt i zapojený nástroj ITI a zhodnotit jeho přínos v daném území.

Vojtěch Zástěra, Blanka Kottová

Katedra biochemických úprav krajiny, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská univerzita
v Praze

Kamýcká 129, 165 00 Praha 6

zastera@fzp.czu.cz

Degradace zemědělské půdy je dlouhodobým problémem ČR. Prognóza nadcházejících klimatických změn pro období 2030+ již v souvislosti se stavem zemědělské půdy inklinuje k pojmu desertifikace. Příčin degradace zemědělské půdy je celá škála související s historickými, politickými a socioekonomickými podmínkami. Vědecké výzkumy prokázaly souvislost mezi degradací zemědělské půdy a vlastnickou a uživatelskou fragmentací. S tímto dále souvisí vztah k držbě půdy, tedy míra zodpovědnosti zemědělců k ochraně zemědělské půdy při jejím obhospodařování. Právě socio-ekonomické faktory se jeví jako častější příčina degradace půdy než faktory environmentální. Analýzou současného stavu zemědělských pozemků, provedenou na základě konkrétních reálných údajů dostupných z otevřených zdrojů, především monitoringu eroze zemědělské půdy, byla znovu potvrzena významnost faktoru velikosti pozemku v závislosti na držbě půdy. Scelování menších pozemků do větších, ekonomicky soběstačnějších pozemkových bloků především na bázi uživatelské fragmentace, které vede k homogenizaci struktury zemědělské krajiny, je významným faktorem při následném ohrožení půdy vodní erozí a její degradaci.

Ochrana zemědělského půdního fondu by měla směřovat k řešením, která vyplývají ze skutečných příčin degradace. Nápravu je potřeba hledat především v oblasti vlastnické držby a návrhu doporučení k ochraně zemědělské půdy před vodní erozí na základě aktuálních událostí s ohledem na adaptaci na probíhající klimatické změny.

Česká krajina a kůrovec

Zdeněk Boudný, Tomáš Hejda

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
boudnyz@natur.cuni.cz

Téma: Aktuální trendy a jejich dopady na různé typy územních struktur: klimatické změny, sociální a demografické změny, přechod od industriální k postindustriální (post-růstové) ekonomice, využívání místních zdrojů, digitalizace, udržitelná doprava apod.

Poster se věnuje aktuálnímu problému české krajiny posledních let – suchu, resp. jeho následkům, zejména co se týče kategorie využití krajiny lesních ploch a se suchem spojeným rozšiřováním agresivních druhů kůrovce, především lýkožrouta smrkového. Cílem posteru je seznámit s faktory, které stojí za příčinou devastace smrkových porostů na řadě míst v Česku a ukázat na příkladu dvou modelových lokalit aktuální stav boje s tímto problémem. Nejprve je důležité zmínit, že kůrovec tu dohromady s lidskou společností a lesy existuje po velice dlouhý čas. Současné problémy s tímto hmyzem vycházejí z celé řady faktorů, které v posledních letech gradovaly a způsobily rapidní nárůst těžby, zejména jehličnatých stromů – smrků. Avšak, je nutné také si uvědomit, že aktuální problém vychází mj. z několika set let trvajícího neadekvátního složení lesních porostů (smrkové monokultury), pěstovaných především pro ekonomické účely. Tento mikrovýzkum vychází z volně dostupných dat obsahujících údaje o lesním hospodářství, rozloze lesních ploch, klimatických podmínkách a dalších faktorech, které ovlivňují rozšiřování tohoto druhu hmyzu a tím i negativní věci s ním spojené. Na základě analýzy 2 modelových území, lokalizovaných v různých částech Česka je znázorněn aktuální stav boje s kůrovcem a jsou nastíněny budoucí možné scénáře proměny tamních lesních částí krajiny, pokud se aktuální situace nezmění. Jako první lokalita bylo vybráno okolí obcí Čechočovice, Markvartice a Hvězdoňovice na Třebíčsku, kde majoritní část, především smrkových porostů byla zasažena kůrovcovou kalamitou a je ze značné části již odtěžena či je její těžba naplánována. Jako protiklad bylo vybráno území Radvanicka v okrese Trutnov, které je při porovnání s prvním modelovým územím zasaženo jen z cca 10 %, nicméně v posledních cca 3 letech je pozorován nárůst výskytu agresivního druhu kůrovce. Z výsledků výzkumu vyplývá, že na Trutnovsku, resp. Radvanicku je nárůst dřeva postiženého kůrovcem pomalejší než na Třebíčsku. Důvodem je rozdílnost v distribuci srážek a dalších klimatických a jiných faktorů.

Geografie nativismu 90. let a nyní

Jonáš Suchánek

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova
Albertov 6, 128 43 Praha 2
suchanek.jonas@gmail.com

Cílem tohoto výzkumu je analyzovat prostorové vzorce volební výsledků nativistických stran v parlamentních volbách v Česku od 90. let do současnosti. Motivací je relativní absence geografických přístupů ve výzkumech na téma nativismu. Volby jsou organizovány geograficky a zájmy i postoje voličů se mohou lišit v závislosti na prostorovém kontextu.

Koncept nativismu je spojen s hnutími, která usilují o zachování, obnovení nebo rekonstrukci vybraných aspektů nativní (domácí) kultury v reakci na vnímanou vnější hrozbu. V rámci stranické ideologie nativisté využívají populistické prvky a prezentují se jako určití „přední představitelé kolektivní identity“, což lze považovat za ideologický pilíř nativistických stran. Tato ideologie pak určitým způsobem ospravedlňuje nejen nepřátelské postoje majority vůči minoritám, které jsou vnímány jako cizí či neasimilovatelné, ale rovněž vyvolává a utvrzuje smýšlení o unikátnosti sdílených norem dané společnosti.

Identifikace prostorových vzorců skrze analýzu LISA (Local Indicators of Spatial Association) na modifikované úrovni obcí (6068), která je jednotná pro všechny volby, umožňuje nejen srovnat volební výsledky v čase, ale rovněž názorně poukázat na regiony stabilní volební podpory nativistických stran ve výsledné mapě.

Manuály participace: Vídeň a Praha

Vendula Svobodová
Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita
Kotlářská 2, 61137 Brno
v.svobodova@mail.muni.cz

Participace se stala součástí rozvoje veřejných prostor ve většině měst. Zapojení obyvatel do rozvoje jejich ulic, parků a náměstí se za vhodných podmínek stává emancipačním procesem. Zároveň nastavení celého procesu je klíčové. Na jedné straně proces může být emancipační na druhou stranu se může stát frustrujícím a jen "na oko" vytvořeným. Analýzou manuálů participace z Vídně a Prahy dojde k porovnání nastavení těchto procesů v obou městech a také přístupu k inkluzivnějším formám demokracie. Výsledek není ovlivněn pouze odlišnými kulturami obou prostředí, ale také inspirací pražského manuálu tím vídeňským.

Panelové diskuse

Nové výzvy pro nemetropolitní regiony v Česku aneb Rozvíjej se poupátko

Radim Perlín ^{1*}, Richard Nikischer ², Pavel Chromý ¹, Miroslav Marada ¹, Tomáš Havlíček ¹, Vít Jančák ¹, Marek Komárek ¹, Hana Bednářová ¹

¹ Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Albertov 6, 128 43 Praha 2

radim.perlin@natur.cuni.cz

pavel.chromy@natur.cuni.cz

marada@natur.cuni.cz

tomas.havlicek@natur.cuni.cz

vit.jancak@natur.cuni.cz

marek.komarek93@gmail.com

bednarova.hana@centrum.cz

² Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Staroměstské náměstí 6, 110 15 Praha 1

* moderátor

Panel diskutuje základní výstupy projektu Socioekonomický rozvoj nemetropolitních oblastí Česka, který zpracoval tým řešitelů pro potřeby MMR. Panel je koncipován jako diskuzní platforma pro výměnu názorů a stanovisek mezi řešiteli a geografickou obcí k návrhům, variantám řešení a k jednotlivým bodům projektu. Řešitelé v projektu velmi stručně představí dosažené výsledky a budou iniciovat diskuzi, a to včetně kritických připomínek pléna k navrhovaným krokům. Předmětem diskuze bude metodika a výsledky vymezení diferencovaných typů nemetropolitních oblastí v duchu dvoudimenzionální diferenciace v souladu s dvěma základními geografickými principy - geografickou polohou a kvalitou lidského kapitálu. Přístup k vymezení diferencovaných typů na základě dvoudimenzionálního hodnocení je z pohledu domácích, ale i světové, praxe ojedinělý. Vymezení specifických typů bylo provedeno jednak za úroveň správních jednotek obcí s rozšířenou působností (ORP), tak také jednotek obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) a vychází ze souboru primárních i sekundárních dat shromážděných za obce a dále integrovaných do vyšších územních jednotek.

V rámci diskuze budou představeny i výsledky reprezentativního sociologického výzkumu postojů obyvatel, který byl proveden ve stanovených typech. Výsledky výzkumu potvrdily rozdílné postoje obyvatel, jinak definované problémy a názory obyvatel a vysvětlily i některé rozdíly mezi typy. Rozdílné hodnotové orientace respondentů podle typů jsou současně i oporou pro formulování skutečně efektivních nástrojů rozvoje.

Součástí panelové diskuze je také představení a kritická diskuze návrhu opatření pro ústřední orgány státní správy ke zvýšení efektivnosti podpory regionálního rozvoje, a to jak na lokální, tak i na regionální úrovni. Návrh opatření je pak formulován na základě podrobného kvalitativního výzkumu v modelových územích podle diferenciace území a hodnocení rozdílných postojů lokálních aktérů. Stanoviska lokálních aktérů byla zjišťována prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru. Výsledky rozhovorů byly ověřovány prostřednictvím vybraných tzv. "focus group". Na základě podrobné znalosti potřeb a problémů lokálních aktérů jsou

navrženy administrativní, legislativní, věcné a finanční nástroje pro skupiny aktérů podle vymezených typů území, což umožní efektivnější a cílenější využití dosavadních a nově navrhovaných nástrojů lokálního rozvoje, a to jak prostřednictvím Strategie regionálního rozvoje 2021+, tak i prostřednictvím Koncepce rozvoje venkova.

Koncepce regionální a urbánní politiky v ČR

Panelová diskuse s Dr. Ing. Marií Zezůlkovou, ředitelkou odboru regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Moderuje Jiří Ježek a kol.

Cestovní ruch

Panelová diskuse s Jiřím Vágnerem, Jiřím Šípem, Petrem Janečkem a dalšími. Moderuje Dana Fialová.

Geografie a média

Panelová diskuse s Vítem Pohankou (ČRo), Tomášem Turečkem (National Geographic Česko) a Vladimírem Piskalou (ČT). Moderuje Jiří Preis a kol.

Exkurze

Virtuální laboratoř Fakulty pedagogické ZČU

Václav Duffek, Petr Hořejší, Pavel Mentlík, Jiří Polcar, Tomáš Průcha, Lucie Rohlíková, Markéta Kuberská, Václav Stacke, Klára Vočadlova
Centrum biologie, geověd a envigogiky, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni
Klatovská 51, 306 19 Plzeň
duffekv@rek.zcu.cz
stacke@cbg.zcu.cz

Virtuální realita je dnes široce používaným nástrojem. Její využití nalezneme především v architektuře, návrhářství nebo zdravotnictví. Nezastupitelnou roli má virtuální realita v herním průmyslu, ovšem svoje uplatnění začíná nacházet i ve školství. Na základních a středních školách může velmi zvyšovat motivovanost žáků nebo jim pomáhat při vizualizaci témat, která jsou náročná na představivost. V rámci vysokoškolského vzdělávání může studentům pomoci např. rozvíjet jejich odborné kompetence. Během exkurze do virtuální laboratoře Centra biologie, geověd a envigogiky budou účastníkům představeny možnosti využití jednoduché i sofistikované virtuální reality při přípravě budoucích učitelů geografie, které lze samozřejmě využít i v průběhu zeměpisných hodin na školách. Chybět samozřejmě nebudou ani praktické ukázky a účastníci si budou moci vše osobně vyzkoušet. Aktérům exkurze bude představen i koncept virtuální třídy (prezentován v 5. čísle, 29. ročníku Geografických rozhledů), který byl vyvinut v rámci mezifakultní spolupráce na Západočeské univerzitě a pilotně testován právě na CBG. Tento simulátor didaktických situací se jeví jako vhodný doplněk studentských pedagogických praxí na školách, a proto se nadále počítá s jeho využíváním při přípravě budoucích učitelů.

Loosovy interiéry – ke kořenům trojrozměrného plánování prostoru

Mgr. Ing. Veronika Eretová 1 a Plzeň – TURISMUS, p.o.
Magistrát města Plzně
náměstí Republiky 1, 306 32 Plzeň
eretova.veronika@email.cz

Prohlídková trasa 1 - Byty Krausových a Voglových - Bendova 10 a Klatovská 12

Adolf Loos se řadí mezi nejuznávanější předválečné moderní architekty. Odmítal umělý dekorativismus v architektuře a byl prvním architektem, který oprostil budovy od zdobných prvků v exteriérech i interiérech. Věnoval se vnitřní dispozici. Důležitým prvkem v jeho architektuře je tzv. raumplan. V Plzni vytvořil Loos mezi lety 1907–1932 enklávu zajímavých interiérových realizací. Byt Krausových je jedním z nejkrásnějších plzeňských bytů navržených Adolfem Loosem. Interiér vznikl mezi lety 1930–1931. Zrekonstruován byl v r. 2014. Nejhodnotnější částí bytu je salón propojený s jídelnou s motivem zrcadlení. Cenná je také dochovaná ložnice s nábytkem vestavěným do obvodových stěn či pracovna pana Krause s ohromující tapetou. Byt Voglových vznikl na místě předchozí Loosovy realizace v r. 1928. Z původně rozsáhlého bytu a navazujících zdravotnických prostor se dodnes dochovala jídelna s obývacím pokojem. Náročné restaurování prostor bylo dokončeno v r. 2014. Majitelem obou bytů je město Plzeň.

<https://www.adolfloosplzen.cz/prohlidkove-trasy/#prohlidkova-trasa-1>

Proměny centrální oblasti Plzně

Jan Kopp a Útvar koncepce a rozvoje města Plzně
Katedra geografie, Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 22, 30614 Plzeň
kopp@kge.zcu.cz

Během pěší exkurze budou představeny vybrané lokality centrální oblasti Plzně. Současný proces revitalizace nábřeží plzeňských řek reaguje na důsledky jejich vývoje ve 20. století. Mezi projekty přestavby nábřeží můžeme představit obnovu vodního prvku Mlýnské strouhy (2010), vznik Relax parku na soutoku ve Štruncových sadech (2012) a zpřístupnění náplavky na Radbuze (2019). Na příkladu lokality bývalého Domu kultury Inwest bude diskutována role developerské společnosti, městské správy a občanské veřejnosti. Aktuálně vzniká studie podrobněji řešící prostor křižovatky Americká – Sirková před hlavním nádražím. V případě zájmu je možné vystoupit na nejvyšší kostelní věž v Česku.

© 2020 Západočeská univerzita v Plzni

Hashtag konference: #zcucgs2020